

**KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ**

T.C.
KTO Karatay Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı

**VAKIF ÜNİVERSİTELERİ ÖĞRENCİLERİNİN ÜNİVERSİTE
TERCİHLERİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER:
SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULLARI ÖRNEĞİ**

Dilek FİDANCIOĞLU

KONYA
Mart, 2018

**KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ**

T.C.
KTO Karatay Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı

**VAKIF ÜNİVERSİTELERİ ÖĞRENCİLERİNİN ÜNİVERSİTE
TERCİHLERİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER:
SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULLARI ÖRNEĞİ**

Dilek FİDANCIOĞLU

KONYA
Mart, 2018

VAKIF ÜNİVERSİTELERİ ÖĞRENCİLERİNİN ÜNİVERSİTE
TERCİHLERİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER:
SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULLARI ÖRNEĞİ

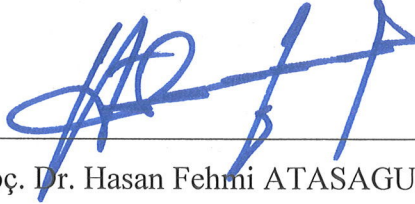
Dilek FİDANCIOĞLU

KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı

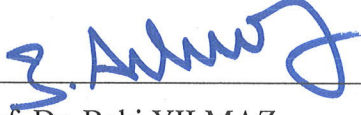
Yüksek Lisans Tezi
KONYA
Mart, 2018

KABUL VE ONAY

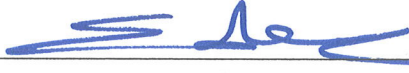
Dilek FIDANCIOĞLU tarafından hazırlanan “Vakıf Üniversiteleri Öğrencilerinin Üniversite Tercihlerinde Etkili Olan Faktörler: Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları Örneği” başlıklı bu çalışma, 06/03/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Hasan Fehmi ATASAGUN (Danışman)

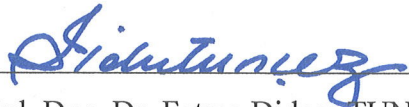

Prof. Dr. Baki YILMAZ

Yrd. Doç. Dr. Eda ALBAYRAK

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

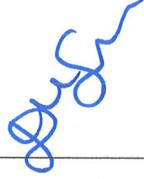

Yrd. Doç. Dr. Fatma Didem TUNÇEZ

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez/Proje Hazırlama ve Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

06/ 03 / 2018

Dilek FİDANCIOĞLU

TEŐEKKÖR

Tez çalıőmamın bÖtÖn aőamalarında değerli bilgi ve deneyimleriyle bana yardımcı olan, bilgi ve deneyimlerinden faydalandığım ve her zaman sayęı ile anacağım değerli danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Hasan Fehmi ATASAğUN'a,

Tez çalıőmamın analiz ve yorumlamalarına destek veren Yrd. Doç. Dr. Mehmet Akif GÖNDÖZ'e,

YÖksek lisans eğitimimin ders ve tez dÖnemlerinde sabırlı ve cesaretlendirici tavrı ile manevi desteğini hep hissettiğim kıymetli eőim Himmet FİDANCIOğLU ile ilham kaynağım annem ile kızlarım Cemre ve Ceyda'ya,

Dilek FİDANCIOğLU

ÖZET

VAKIF ÜNİVERSİTELERİ ÖĞRENCİLERİNİN ÜNİVERSİTE TERCİHLERİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER: SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULLARI ÖRNEĞİ

FİDANCIOĞLU, Dilek
Yüksek Lisans, İşletme Bölümü
Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Hasan Fehmi ATASAĞUN
Mart, 2018

Bu çalışma, vakıf üniversiteleri öğrencilerinin üniversite tercihlerinde etkili olan faktörleri inceleyen bir araştırmadır. Çalışmanın amacı doğrultusunda gerçekleştirilen nicel araştırma bölümü temel olarak iki parçadan oluşmaktadır. Bunlardan ilki, KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin üniversite tercihini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ankettir. İkincisi ise, 2013-2015 yıllarına ait ÖSYS Kılavuzlarındaki veriler ile gerçekleştirilen ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu programlarında yerleşen oranına etki eden faktörlerin incelendiği nicel araştırmadır.

Anketin evrenini, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'na kayıt yaptıran 132 öğrenci oluşturmaktadır. Analiz sonucunda öğrencilerin üniversite tercihlerini etkileyen faktörler tanıtım faaliyetleri, akademik olanaklar, istihdam olanakları, üniversitenin bulunduğu şehir, kampüs olanakları, aile, öneriler ve burs olanakları olarak belirlenmiş olup, öğrencilerin istihdam olanaklarına daha fazla anlam yükledikleri tespit edilmiştir. Ayrıca anket neticesinde anlaşılmıştır ki; tanıtım faaliyetleri, akademik olanaklar, istihdam olanakları, üniversitenin bulunduğu şehir, kampüs olanakları, öneriler, aile ve burs olanakları öğrencinin genel tercihi üzerinde yüksek derecede ilişkili iken, en yüksek ilişki kampüs olanakları ile ve en fazla etkiyi de kampüs olanakları oluşturmaktadır.

Bu çalışmada yapılan ankete ilaveten, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu programlarının istihdam olanaklarının yüksek olmasının ilgili bölümlerin kontenjanlarındaki doluluk oranını olumlu yönde etkileyip etkilemediği araştırılmıştır. Bu kapsamda yapılan analizler sonucunda, bursluluk oranının, kontenjan doluluk oranları artışındaki etkisinin anlamlı olduğu bulunmuştur.

Bu sonuç, anket çalışmasının burs olanaklarının öğrencilerin genel tercihi ile yüksek derecede ilişkili olduğu yönündeki sonuçları ile birlikte değerlendirildiğinde, bursluluğun niversite tercihi bakımından belirleyici bir faktör olduğunu doğrulamaktadır.

Anahtar kelimeler: Vakıf niversiteleri, niversite Tercihi, Tercihi Etkileyen Faktörler

ABSTRACT

**FACTORS INFLUENCING STUDENTS' PREFERENCES FOR PLACEMENT AT
FOUNDATION UNIVERSITIES:
EXAMPLE OF VOCATIONAL SCHOOL OF HEALTH SERVICES
DİDANCIOĞLU, Dilek**

Master of Arts in Business Management
Supervisor: Assistant Professor Hasan Fehmi ATASAGUN
February, 2018

This study examines factors that influence preferences of students to be placed at foundation universities in Turkey following the nationwide university placement exam. To serve this purpose, a quantitative research design is adopted, which has two sections. The first is a questionnaire developed to identify the factors that played a role in student preferences for placement at Vocational School of Health Services. The second deals with factors that impact upon rates of placement in departments within the Vocational School of Health Services in view of 2013-2015 OSYM (Centre for Assessment, Selection and Placement of Turkey) Guide for Placement.

Sample population for this study is 132 students enrolled at the Vocational School of Health Services at KTO Karatay University during 2016-2017 academic year. Results showed that factors such as advertising, academic opportunities, employment opportunities, the city where the university is located, facilities at the campus, suggestions from family and friends and scholarship availability played a significant role in their preferences. Of these, students attributed the highest value to the employment opportunities following graduation. As for the relationships between the factors, advertising, academic opportunities, employment opportunities, the city where the university is located, facilities at the campus, suggestions from family and friends and scholarship availability have a high rate of relationships while the highest relationship is between campus facilities and the above-mentioned while the highest impact appeared to be campus facilities.

Also researched is whether the fact that departments at the Vocational School of Health Services have a higher probability of employment following graduation influenced the percentage of quotas filled for each department at the School. Analyses found that there exists a meaningful relationship between the ratio of scholarships and ratio of quotas being filled at each department.

Overall quantitative analysis indicates that availability of scholarship for high scoring students at the OSYM University Entrance Exam highly correlates with student preferences and that availability of scholarship is a determining factor for students to be placed in a department.

Key Words: Foundation Universities, university placement preferences, factors influencing preferences.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
ETİK BEYAN.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	vi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xi
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xv
GİRİŞ.....	1

1. BÖLÜM

YÜKSEKÖĞRETİM VE VAKIF ÜNİVERSİTELERİ

1.1. YÜKSEKÖĞRETİM VE ÜNİVERSİTE KAVRAMI.....	3
1.1.1. YÜKSEKÖĞRETİM KAVRAMI VE ÖNEMİ	3
1.1.2. ÜNİVERSİTE KAVRAMI VE ÖNEMİ	7
1.2. ÜNİVERSİTENİN TARİHÇESİ VE GELİŞİMİ.....	8
1.3. YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARININ MÜLKİYETİNE GÖRE AYRIMI ...	14
1.3.1. KAMU YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI.....	14
1.3.2. ÖZEL YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI.....	15
1.3.3. VAKIF YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI.....	16
1.4. VAKIF ÜNİVERSİTELERİ	16
1.4.1. VAKIF ÜNİVERSİTELERİNDEKİ YÖNETİM YAPISI.....	17
1.4.2. VAKIF ÜNİVERSİTELERİNİN KURULUŞ AMAÇLARI	18
1.4.3. VAKIF ÜNİVERSİTELERİNİN ÖRGÜTLENMESİ VE YÖNETİMİ	19

1.4.4. VAKIF ÜNİVERSİTELERİNİN FİNANSMANI	20
1.5. KURULUŞ YILLARINA GÖRE ÜNİVERSİTELER VE ÜNİVERSİTE SAYISINDAKİ ARTIŞ.....	24
1.6. TÜRKİYE'DE ÜNİVERSİTELERE ÖĞRENCİ SEÇME VE YERLEŞTİRME SÜRECİ.....	33
1.6.1. TERCİH SÜRECİ.....	35
1.6.2. 2017 LYS VE YGS: SONUÇ DEĞERLENDİRME.....	35

2. BÖLÜM

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINA İLİŞKİN TERCİHLER

2.1. ÖĞRENCİLERİN YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMLARINA İLİŞKİN TERCİHLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	44
2.1.1. ÖĞRENCİ ADAYLARININ KARAR ALMA SÜREÇLERİ.....	44
2.1.2. ÖĞRENCİLERİN ÜNİVERSİTE TERCİHLERİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER.....	47
2.1.2.1. ÖĞRENCİ ÖZELLİKLERİ.....	49
2.1.2.2. ÇEVRESEL FAKTÖRLER.....	51
2.1.2.3. KURUMSAL FAKTÖRLER	52
2.2. VAKIF ÜNİVERSİTELERİNİN TERCİH EDİLMESİNDE ÖNE ÇIKAN NEDENLER.....	53
2.2.1. VAKIF ÜNİVERSİTELERİNİN TANITIM FAALİYETLERİ KAPSAMINDA YAPTIĞI ÇALIŞMALAR.....	55
2.2.1.1. KURUMSAL WEB SAYFALARI.....	55
2.2.1.2. LİSE VE DERSHANELERDE YAPILAN SUNUMLAR	55
2.2.1.3. YURT İÇİ VE YURT DIŞI EĞİTİM FUARLARI	55
2.2.1.4. SOSYAL MEDYA	56
2.2.1.5. TV PROGRAMLARI.....	56
2.2.1.6. SPONSORLUKLAR	56
2.2.1.7. AÇILIŞ, KONFERANS, KONGRE, SEMPOZYUM, ÇALIŞTAY VE KONFERANSLAR	56

2.2.1.8. KAYITLI ÖĞRENCİLERE DÖNÜK ÇALIŞMALAR	57
2.2.1.9. REKLAMLAR.....	57
2.2.1.10. BROŞÜR, DERGİ, TANITIM FİLMİ VB. BASILI MATERYALLER .	57
2.2.1.11. ÜNİVERSİTE ZİYARETLERİ.....	57
2.3. DEVLET ÜNİVERSİTELERİ İLE VAKIF ÜNİVERSİTELERİ ARASINDA KARŞILAŞTIRMA.....	58

3. BÖLÜM

VAKIF ÜNİVERSİTELERİ ÖĞRENCİLERİNİN ÜNİVERSİTE TERCİHLERİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	62
3.2. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ.....	63
3.3. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ	66
3.4. VERİ TOPLAMA ARACI.....	66
3.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ	67
3.6. BİLGİ FORMUNA İLİŞKİN FREKANS ANALİZLERİ.....	68
3.7. ÜNİVERSİTE TERCİHİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERE İLİŞKİN BETİMSSEL İSTATİSTİKLER.....	76
3.8. ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİNİN TEST EDİLMESİ.....	82
3.9. SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU PROGRAMLARINDA YERLEŞEN ORANINA ETKİ EDEN FAKTÖRLERE İLİŞKİN REGRESYON ANALİZİ.....	101
SONUÇ	105
ÖNERİLER.....	110
KAYNAKÇA.....	111
EK 1- ANKET FORMU	118
ÖZGEÇMİŞ	123

KISALTMALAR LİSTESİ

ÖSYM	: Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi
ÖSYS	: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu
ÜSYM	: Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
ALES	: Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitim Giriş Sınavı
KPSS	: Kamu Personeli Seçme Sınavı
vb	: ve benzeri

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Türkiye'deki Yükseköğretim Kurumu Sayıları.....	14
Tablo 2. Kuruluş Yıllarına Göre Üniversiteler (Devlet-Vakıf).....	24
Tablo 3. Kuruluş Yıllarına Göre Üniversiteler (Devlet-Vakıf).....	29
Tablo 4. Türkiye'deki Vakıf Meslek Yüksekokulları	32
Tablo 5. Üniversiteye Karar Verme Zamanı	35
Tablo 6. Tercih Yapma Hakkına Sahip Olan ve Tercih Yapan Aday Sayıları	35
Tablo 7. Örgün Yükseköğretim Programlarının Kontenjan ve Yerleşen Aday Sayıları.	36
Tablo 8. Boş Kalan Kontenjanlarda Mezuniyet Sonrası İstihdam Edilebilirliğin Etkisi	39
Tablo 9. 2017 ÖSYM Verilerine Göre Vakıf Üniversiteleri (Lisans) Doluluk Oranları	41
Tablo 10. 2017 ÖSYM Verilerine Göre Vakıf Üniversiteleri (Ön Lisans) Doluluk Oranları	42
Tablo 11. ÜTEF Ve Alt Boyutlarının Güvenilirliği.....	67
Tablo 12. Cinsiyete İlişkin Frekans Dağılımları	68
Tablo 13. Mezun Olunan Liseye İlişkin Frekans Dağılımları.....	69
Tablo 14. Bölüme İlişkin Frekans Dağılımları	70
Tablo 15. Anne Mesleğine İlişkin Frekans Dağılımları.....	71
Tablo 16. Baba Mesleğine İlişkin Frekans Dağılımları	72
Tablo 17. Aile Aylık Gelirine İlişkin Frekans Dağılımları	73
Tablo 18. Ailenin İkamet Ettiği Şehre İlişkin Frekans Dağılımları	74
Tablo 19. Bölümün Bursluluk Oranına İlişkin Frekans Dağılımları.....	75
Tablo 20. Tanıtım Faaliyetlerinin Üniversite Tercihindeki Etkilerine İlişkin Betimsel İstatistikler.....	76
Tablo 21. Akademik Olanakların Üniversite Tercihindeki Etkilerine İlişkin Betimsel İstatistikler.....	77
Tablo 22. İstihdam Olanaklarının Üniversite Tercihindeki Etkilerine İlişkin Betimsel İstatistikler.....	77

Tablo 23. Üniversitenin Bulunduğu Şehrin Üniversite Tercihindeki Etkilerine İlişkin Betimsel İstatistikler.....	78
Tablo 24. Kampüs İmkânlarının Üniversite Tercihindeki Etkilerine İlişkin Betimsel İstatistikler.....	79
Tablo 25. Önerilerin Üniversite Tercihindeki Etkilerine İlişkin Betimsel İstatistikler...	79
Tablo 26. Ailenin Üniversite Tercihindeki Etkilerine İlişkin Betimsel İstatistikler	80
Tablo 27. Burs İmkânlarının Üniversite Tercihindeki Etkilerine İlişkin Betimsel İstatistikler.....	81
Tablo 28. Üniversite Tercihini Etkileyen Faktörlerin Önem Sırası	81
Tablo 29. Cinsiyete Göre Üniversite Tercihlerini Etkileyen Faktörler, T Testi Sonuçları	82
Tablo 30. Mezun Olunan Liseye Göre Üniversite Tercihlerini Etkileyen Faktörler, ANOVA Sonuçları	84
Tablo 31. Bölüme Göre Üniversite Tercihlerini Etkileyen Faktörler, ANOVA Sonuçları	87
Tablo 32. Aile Aylık Gelirine Göre Üniversite Tercihlerini Etkileyen Faktörler, ANOVA Sonuçları	89
Tablo 33. Bursluluk Oranına Göre Üniversite Tercihlerini Etkileyen Faktörler, ANOVA Sonuçları	92
Tablo 34. Üniversite Tercihi Etkileyen Faktörlerin Genel Tercih İle İlişkisi, Korelasyon Analizi Sonuçları.....	95
Tablo 35. Tanıtım Faaliyetlerinin Üniversite Tercihi Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları.....	96
Tablo 36. Akademik Olanakların Üniversite Tercihi Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları.....	96
Tablo 37. İstihdam Olanaklarının Üniversite Tercihi Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları.....	97
Tablo 38. Üniversitenin Bulunduğu Şehrin Üniversite Tercihi Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları.....	98

Tablo 39. Kampüs İmkânlarının Üniversite Tercihî Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları.....	98
Tablo 40. Önerilerin Üniversite Tercihî Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları	99
Tablo 41. Önerilerin Üniversite Tercihî Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları	99
Tablo 42. Burs İmkânlarının Üniversite Tercihî Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları	100
Tablo 43. Öğrenim Ücreti, Bursluluk Oranı ve Taban Puanın Yerleşen Oranı Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları	101
Tablo 44. Bursluluk Oranının Yerleşen Oranı Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları (2013).....	103
Tablo 45. Bursluluk Oranının Yerleşen Oranı Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları (2014).....	103
Tablo 46. Bursluluk Oranının Yerleşen Oranı Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları (2015).....	104

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Kuruluş Yıllarına Göre Üniversiteler (Devlet-Vakıf).....	31
Şekil 2. Kuruluş Yıllarına Göre Üniversiteler (Devlet-Vakıf).....	31
Şekil 3. Türkiye’de Yıllara Göre Toplam Üniversite Sayıları (1933-2018)	32
Şekil 4. Öğrenci Adaylarının Karar Alma Süreçleri	45
Şekil 5. Cinsiyete İlişkin Pasta Grafiği	68
Şekil 6. Mezun Olunan Liseye İlişkin Pasta Grafiği.....	69
Şekil 7. Bölüme ilişkin pasta grafiği	70
Şekil 8. Anne Mesleğine İlişkin Pasta Grafiği	71
Şekil 9. Baba Mesleğine İlişkin Pasta Grafiği	72
Şekil 10. Aile Aylık Gelirine İlişkin Pasta Grafiği	73
Şekil 11. Ailenin İkamet Ettiği Şehre İlişkin Sütun Grafiği	74
Şekil 12. Bölümün Bursluluk Oranına İlişkin Pasta Grafiği.....	75
Şekil 13. Üniversite Tercihini Etkileyen Faktörlerin Cinsiyete Göre Grafikselleştirilmesi	83
Şekil 14. Üniversite Tercihini Etkileyen Faktörlerin Mezun Olunan Liseye Göre Grafikselleştirilmesi.....	86
Şekil 15. Üniversite Tercihini Etkileyen Faktörlerin Bölüme Göre Grafikselleştirilmesi	88
Şekil 16. Üniversite Tercihini Etkileyen Faktörlerin Aile Gelir Düzeyine Göre Grafikselleştirilmesi.....	91
Şekil 17. Üniversite Tercihini Etkileyen Faktörlerin Bölüm Bursluluk Oranına Göre Grafikselleştirilmesi.....	94

GİRİŞ

Eğitim hayat boyu devam eden bir süreçtir. Birey temel eğitimini almayı müteakip orta ğretim, yükseköğretim ve hatta lisansüstü ğretim yoluyla yaşamını Őekillendirmektedir. Hizmet sektörüne olan talep arttıkça yükseköğretime olan talep de artmaktadır. Yükseköğretim gerek dünyada ve gerekse Türkiye’de yalnızca devlet eliyle yrtlmeyip aynı zamanda vakıflar ya da özel kuruluşlar yoluyla da yürütülmektedir.

Son dönemde, yükseköğretim alanında günümüze dek girişilmiş olan devlet destekli değişim çabalarından farklı bir nitelikte olan vakıf üniversitelerinin yaygınlaştığı bir süreç görülmektedir. Vakıf niversiteleri, devlete doğrudan bağlı olmayıp, bir vakıf tarafınca özerk bir Şekilde işletilen üniversitelerdir. Halk arasında sıklıkla özel niversite olarak yanlış bir adlandırmayla anılsalar da ülkemizde özel üniversitelerin kuruluşu kanunen olası değildir. Anayasamıza göre vakıf niversiteleri, Yükseköğretim Kurulunun nerisi üzerine kanunlarla kurulan yapılanmalardır. Bu niversiteler, yeni bir niversitenin kurulması ya da mevcut bir yükseköğretim kurumuna niversite isminin verilmesi biçiminde gerçekleşmektedir. Vakıf Yükseköğretim Kurumu, 2547 sayılı kanun hükümlerince, devlet tarafından kurulmuş olan yükseköğretim kurumudur.

Ülkemizde sayıları 200’e yaklaşmış olan üniversitelerin olduğu bir dönemde niversite adaylarının tercihlerini yaparken etkilendikleri birçok faktörün olduğu bilinmektedir. Üniversite tercihi süreci, adayların kariyer planlarını yaparken en fazla dikkat etmeleri gereken aşamadır. Doğru niversite ve bölüm tercihi, adayların gelecekleri için hayati önem taşımaktadır. Bu nedenle niversite adaylarının tercih yaparken hangi faktörleri dikkate alması gerektiğinin tespiti oldukça önemlidir.

Bu çalışmanın amacı öğrencilerin niversite tercihlerinde etkili olan faktörleri incelemektir. Bu çalışmanın sonuçlarının, tercih dönemlerinde öğrencilere ve üniversitelerin yönetim kadrolarına karar destek bileşeni olarak yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Çalışmanın bu yönüyle literatürde bu konudaki kaynak eksikliğinin giderilmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın kapsamı vakıf üniversitelerinde okuyan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencileri ile sınırlıdır.

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde yükseköğretim kavramı ve öneminden söz edilmiştir. Bölümün devamında üniversitelerin tarihçesi, yönetim yapıları, yasal mevzuat, Türkiye'deki üniversite tercih süreci ile üniversitelerin doluluk oranlarına yer verilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde öğrencilerin tercihlerini etkileyen faktörler, öğrenci adaylarının karar alma süreçleri yer almaktadır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde, araştırmanın metodolojisi ve bulgular yer almaktadır. Bu bölümde araştırmanın modeli, hipotezleri, veri toplama aracı, veri analiz tekniklerine yer verilmiş, araştırma sonunda elde edilen bulgular tablolar halinde sıralanmıştır.

Son bölümde ise, sonuç ve öneriler yer almaktadır. Bu bölümde önce kavramsal çerçeve özetlenmiş, bulgulara yer verilmiş, bulgularla hipotez ilişkisi ortaya konulmuş ve araştırma sonunda sunulmasında yarar görülen öneriler sıralanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

YÜKSEKÖĞRETİM VE VAKIF ÜNİVERSİTELERİ

1.1. Yükseköğretim ve Üniversite Kavramı

Bir ülkede yükseköğretimin gelişmesi, ülkenin gelişmesinde önemli role sahiptir. Yükseköğretimin ana gövdesi üniversitedir. Bu açıdan aşağıda yükseköğretim ve üniversite kavramları ile bu kavramların önemi ele alınmıştır.

1.1.1. Yükseköğretim Kavramı ve Önemi

Eğitimin Batı dillerindeki karşılığı “education” sözcüğüdür. Sözcük Latince'den gelmektedir ve kökeninde iki kelime bulunmaktadır. “Educare” beslemek; “educere” ise bir şeyden çıkarmak, bir şeye doğru yönelmek, yetiştirmektir (Tanilli, 1994: 11). Eğitimin sözlük anlamı; bireyin fiziksel, zihinsel ve ahlaki yetilerini geliştirme eylemidir. Eğitim kavramı, zaman içinde eskisinden daha karmaşık bir anlam kazanmaya başlamış ve eskiden yalnızca hayatın kısa bir zaman dilimiyle (genellikle okul dönemiyle) sınırlandırılmış olan, sadece bireye dair esas olarak zekâ üzerine bir eylem ve öğrenme anlamına gelen eğitim kavramı, son elli yılda çok daha derin ve uzun dönemli bir nitelik kazanmıştır (Mialaret, 1999: 318).

Eğitim, bireylerin çevresinde olan değişimlere uyum sağlayabilmeleri için insanlara yeni davranışlar kazandırmakla yükümlüdür. İnsanları hem çevredeki değişimlere uyum sağlayabilecek hem de çevredeki istenilen değişimleri tanzim edebilecek kapasiteye ulaştırmak, eğitimin yükümlülüğü olunca, eğitimin, hızlı bir yenileşme süreci içerisinde olması da mecburiyet olmaktadır (Halis, 2003: 1). Eğitim insan hayatında vazgeçilmez bir unsurdur. İnsanın doğumundan hatta anne karnından ölümüne kadar geçen süreci kapsamaktadır. Anne rahminde geçirdiği eğitim sürecine iç eğitim, insanın doğmasıyla birlikte geçirdiği eğitim sürecine de dış eğitim adını verebiliriz. Eğitim, birden fazla insanın bulunduğu her ortamda gerçekleşir (Şenkal, 2007: 5).

Eğitim, genel olarak bir şeyi geliştirme, iyileştirme, yükseltme ve olduğundan daha mükemmel bir hale getirme çabasıdır. Konu insan olduğunda ise eğitim, kişinin

yeteneklerinin, davranışlarının ve iç dünyasının geliştirilmesi, ruh ve beden sağlığı korunarak büyütülmesi ile iyi insan haline getirilmesi anlamına gelmektedir. Bu hedef de ancak planlı ve programlı bir sistem dâhilinde çalışmayı gerekli kılan uzun bir süreçtir (Uysal, 2004: 82). Eğitim günümüzde çok çeşitli dallara ve kademelere sahiptir. Eğitimin kademesi genel olarak ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim şeklinde sıralanabilmektedir. Bu kademelerden yükseköğretim, eğitimin üst kademesini oluşturmaktadır.

Yükseköğretim, ortaöğretime dayalı, en az iki yıllık yükseköğrenim veren eğitim kurumlarının tümünü kapsar (Erdoğan, 2006: 201). Yükseköğretim, ortaöğretime dayalı en az iki yıllık yükseköğrenim veren, en üst seviyeli insan gücünün ve bilimsel araştırma alanlarının istediği elemanları yetiştiren eğitim kurumlarının tümünü kapsar (Turhan, 2008: 123). Yükseköğretim; üniversite, yüksekokul, akademi gibi her seviyede (ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora) eğitimi içine alan bir öğretim kademesi olarak tanımlanmaktadır. Bilim üretmek ve yüksek nitelikli insan gücü yetiştirmek, bu kurumun en mühim iki işlevidir (Kılıç, 1999: 2).

Yükseköğretimin bir tanımını da hedefleri bakımından yapmak mümkündür. Fakat öğrenim seviyeleri analiz edildiğinde bunların birbirine o kadar girift olduğu görülür ki, birini diğerinden ayırt etmek güçtür. Ekseri hallerde yükseköğretimin hedefleri, orta öğretimin hedeflerinden pek farklı değildir. Yükseköğretimin yegâne hedefi ve fonksiyonu olan araştırma ise, bütünün o kadar küçük bir parçasını teşkil eder ki tek bir hedefe işaretle bütün bir seviyeyi ifade etmek doğru olmaz (Varış, 1972: 26).

Yükseköğretim, 2547 sayılı yükseköğretim kanunu kapsamında *“milli eğitim sistemi içinde, ortaöğretime dayalı, en az dört yarıyıllık kapsayan her kademedeki eğitim öğretimin tümüdür”* şeklinde bir tanımlamaya sahiptir. Yükseköğretim kurumları ise üniversiteler, yüksek teknoloji enstitüleri ile bunların bünyesinde bulunan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuvarlar, meslek yüksekokulları ile uygulama ve araştırma merkezleri olarak açıklanmaktadır (Gültekin vd. 2008: 265).

Yükseköğretimin amacı; ülkenin bilim politikasına, toplumun yüksek düzeyde ve çeşitli kademelerdeki insan gücü gereksinimine göre öğrencileri ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirmek, bilimsel alanlarda araştırmalar yapmak, araştırma-inceleme

sonuçlarını gösteren ve bilim-teknik ilerlemesini sağlayan her türlü yayını yapmak, hükümetçe işlenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmektir (Erdoğan, 2006:201-202). Milli Eğitim Sistemi çerçevesinde yükseköğretimde; ön lisans, lisans ve lisansüstü seviyelerinde öğrenci yetiştirilir. Yükseköğretim kurumları; üniversite, fakülte, enstitü, yüksekokul, konservatuvar, meslek yüksekokulu ile uygulama ve araştırma merkezlerinden oluşmaktadır (Turhan, 2008: 123).

Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre yükseköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak (Milli Eğitim Temel Kanunu: Madde 35);

“1. Öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yurdumuzun bilim politikasına ve toplumun yüksek seviyede ve çeşitli kademelerdeki insan gücü ihtiyaçlarına göre yetiştirmek;

2. Çeşitli kademelerde bilimsel öğretim yapmak;

3. Yurdumuzu ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak;

4. Yurdumuzun türlü yönde ilerleme ve gelişmesini ilgilendiren bütün sorunları, Hükümet ve kurumlarla da elbirliği etmek suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplumun yararlanmasına sunmak ve Hükümetçe istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmek;

5. Araştırma ve incelemelerinin sonuçlarını gösteren, bilim ve teknik ilerlemesini sağlayan her türlü yayınları yapmak;

6. Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici ve kamuoyunu aydınlatıcı bilimsel verileri sözle, yazı ile halka yaymak ve yaygın eğitim hizmetlerinde bulunmaktır”.

Günümüzde yükseköğretim, yalnızca meslekî formasyon sağlamanın yanısıra evrensel insanlık birikiminden beslenerek bu birikimin zenginleşmesinde katkı sağlayan

bireylerin yetiştirilmesi konusunda da kilit bir role sahiptir. Yükseköğretim, dünya yüzeyindeki hem yatay coğrafi hareketliliğe hem de dikey toplumsal hareketliliğe katkıda bulunan en önemli dinamik olgudur. Ülkelerin eğitilmiş insan kaynağı, ülkelerarası rekabet için ve demokratik bir kurumsal ve sosyal düzenin geliştirilmesinde ve beşeri refahın artırılmasında önemli rol oynamaktadır. Yükseköğretim, genç kuşaklara çağın gereksinimi olan akademik donanımı kazandırarak entelektüel rehberlik yapma ve onların yeteneklerini keşfedip geliştirme fırsatı sağlamaktadır (Çetinsaya, 2014: 13).

Yükseköğretim kurumları, buldukları bölgeleri çok yönlü etkilemektedir. Bu etkileri aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (Gökçekuş vd. 2009: 55);

1. Ekonomik Beklentiler: Bölgesel geliri bölgenin ekonomik yapısı ve işgücü hareketliliğine katkı,
2. Sosyal ve Fiziksel Altyapı Beklentileri: Konut, sağlık olanakları, iletişim ve taşımacılığa katkı,
3. Sosyal ve Kültürel Beklentiler: Kültürel etkinliklerin artması, yaşam kalitesinin iyileşmesi,
4. Eğitsel ve Demografik Beklentiler: Eğitime katkı oranında artış, doğum-ölüm oranında değişme, göçlerin azalması.

Çağımız, hızlı değişim ve gelişim çağıdır. Bilgi ve teknoloji hızlı bir biçimde değişerek artmaktadır. Dolayısıyla bireylerin yükseköğrenimleri sırasında kazanmış oldukları bilgi ve becerilerin, onları yaşamları boyunca başarılı kılmaları olanaksızdır. Bu nedenle, eğitimin süresi giderek uzamakta, diğer eğitim düzeyleri yanında okulöncesi eğitim ile lisansüstü öğretim yaygınlaşmaktadır. Bu yüzden hemen tüm bilim dallarında lisansüstü öğretim, doktora sonrası eğitim gibi kavramlar ve süreçler uygulanmaya başlanmaktadır (Karakütük, 2002: 5). Kısacası yükseköğretim her geçen gün önemini daha da arttırmaktadır. Yükseköğretim kurumlarının amaçları, açılışları, kuruluş ve işleyişleri ile öğretim elemanlarına ilişkin esas ve kurallar özel kanunlarla belirlenmiştir. Yükseköğretim kurumları öğrencileri, önlisans, lisans ve lisansüstü

seviyelerinde yetiştirmektedir (Ülke, 2007: 263). Yükseköğretim kurumları şunlardan oluşmaktadır;

- i. Üniversiteler
- ii. Fakülteler
- iii. Enstitüler
- iv. Yüksekokullar
- v. Konservatuvarlar
- vi. Meslek yüksekokulları
- vii. Uygulama ve araştırma merkezleridir.

1.1.2. Üniversite Kavramı ve Önemi

Üniversite, Latince “universitas” sözcüğünden gelmektedir. Sözcük, Ortaçağda “kurum, topluluk” anlamlarında kullanılmıştır. Ayrıca, “universitas” ile aynı anlamda olmak üzere, “studium-incelemeler” ve “Studium generale-genel incelemeler” sözcüklerinin kullanıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, üniversite kavramının günümüzdekine yakın bir şekilde “öğretici ve öğrenciler topluluğu” anlamında kullanılmasına on dördüncü yüzyıl sonlarında başlamıştır (Kısakürek, 1976: 2).

Latince karşılığı universitas olan lonca kelimesinin anlamı, tüzel ve bağımsız kişiliği olan ve ortak çıkarlara sahip bireylerden oluşan topluluktur. Günümüzde kullanılan üniversite kelimesinin kökeni de Latince universitas kelimesidir. Bu sebeple, öğrenciler tarafından kurulan loncalara universitas scholarium ve öğretmenlerin kurduğu loncalara universitas magistrorum et scholarium isimleri verilmiştir (Erguvan, 2010: 14).

Üniversiteler, özerk bir düzenle çalışarak bilim üreten; yüksek nitelikte bilim, teknoloji ve kültürü yayarak; bu alanlarda nitelikli bilim, teknoloji ve yönetim elemanları yetiştiren; ulusal ve global sorunlar üzerinde tartışan, eleştiri yapan ve çözümler üreten özerk kurumlardır (Başaran, 2006: 120). Günümüzde üniversiteler, fakülte, enstitü, yüksekokul ve alt bölümlerden oluşur ve yüksek düzeyde eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve bilimsel yayınlar yaparak, öğrencilerine belirli ihtisaslar sağlayan öğretim ve araştırma kuruluşlarıdır (Bilgin, 2009: 34-35).

Üniversiteler, özellikle devlet üniversiteleri, vatandaşların vergileriyle finanse edilmesi nedeniyle topluma ait kurumlardır. Toplumun temsil eden, devlet ve toplum tarafından seçilen hükümetler olduğu için, hükümetlerin, üniversitelerin yönetimiyle alakadar olmaması mümkün değildir. Üniversitelerin en önemli unsuru öğrencilerdir ve üniversiteler öğrencilerin eğitilmesi amacıyla kurulur. Bu bağlamda, demokratik ülke yönetiminin gereği olarak üniversitelerin yönetiminde ve denetiminde öğrencilerin söz hakkının olmaması da mümkün değildir (Doğramacı, 2007: 7).

Yükseköğretim Kanunu Madde 3/a ya göre yükseköğretim; “*Milli eğitim sistemi içinde, ortaöğretime dayalı, en az dört yarıyılı kapsayan her kademedeki eğitim - öğretimin tümüdür*”. Üniversitelerin temel görevi araştırma, bilim üretme ve bunu başta öğretim olmak üzere çeşitli yollarla yayarak hayata geçirmek ve nitelikli insan yetiştirmektir. Üniversiteler eğitim sistemimizin en üstünde yer alan ve bireylerin en geniş anlamda topluma yararlı olmak üzere yetiştirildikleri kilit kurumlardır (Kara, 2009: 24).

1.2. Üniversitenin Tarihçesi ve Gelişimi

Yükseköğretimin kökenleri Eflatun’un Academia’sına (M.Ö. 400), Aristo’nun Lyceum’una (M.Ö. 387), Roma’nın özellikle retorik ve tartışma ilkelerini öğreten okullarına ve hatta bir araştırma kurumu niteliğini taşıması nedeniyle İskenderiye Müzesi’ne (M.Ö. 330-200) kadar gider (Erguvan, 2010: 14). Burada üniversite ile yükseköğretim kurumu arasındaki ayrımı göz önüne alarak, Platon’un (428-347) kurduğu Akademia (MÖ 387), Aristoteles’in kurduğu (384-322) Lyceum (lûkaion) (MÖ 334) ve İskenderiye’de Büyük İskender’in (356-323) kurduğunu Museum (MÖ 330) yükseköğretim kurumu olarak nitelenebilir (Günay, 2004: 1).

Üniversiteler, coğrafi anlamda ilk olarak Fransa, İngiltere ve İtalya başta olmak üzere Batı Avrupa’nın kentleşmiş bölgelerinde ortaya çıkmıştır. Üniversitenin kurumsal yapısı ise 11. yüzyılın sonlarında başlayan bir süreçte, çeşitli siyasi, dini, sosyal ve ekonomik faktörlerin oluşturduğu ortamlarda yine bu coğrafyada şekillenmeye başlamıştır (Gülmez, 2016: 7). Bazı akademisyenlere göre üniversitenin ilk örnekleri, Bologna Üniversitesi (1088), Oxford Üniversitesi (1167) ve Paris Üniversitesi (1170)

iken, bilim tarihçisi J. D. Bernal ise medreselerin kurulmasıyla tarihte ilk üniversite yapılanmasının başladığını ileri sürmektedir (Günay, 2004: 2).

Doğuya bakıldığında ise günümüzdeki anlamına en yakın bir üniversite yapılanması Abbasiler döneminde, Bağdat'ta kurulmuştur. İlk üniversite ise Fas'ın Fez şehrinde Emeviler tarafından 859 yılında kurulan Keyruvan Üniversitesi'dir. Doğunun bilinen en eski üniversiteleri; Fas, Kurtuba ve Gırnata Üniversiteleri'dir. Batıda üniversiteler, İslam medeniyetinin Endülüs Emevi Devleti aracılığıyla Avrupa'ya girmesiyle başlamıştır (Bilgin, 2009: 35). 19. yüzyılın başında kurulmuş olan Humbold Üniversitesi "Modern Üniversite" olarak nitelendirilmiştir. Bu durumda 1980'lerden sonra üniversitelerde yaşanan ve yaşanmaya devam eden değişim ve gelişimleri ifade etmek üzere günümüzdeki anlamdaki üniversiteye "Çağdaş Üniversite" nitelendirmesi yapmak yerinde olacaktır (Günay, 2004: 4).

Üniversiteler tarihte uzun yıllar boyunca kiliselere karşı bir direniş gösterdiler. 16. yüzyılda ise mutlak krallık rejimi kiliseleri kontrol altına aldığında üniversiteler ile mutlak monarşi arasında bir işbirliği sağlandı ve bu dönem, üniversitelerin devlet dairelerine memur yetiştiren kurumlar haline geldiği dönem oldu. Bu ortaklık iki yüzyıl boyunca devam etti. Bu süreç, öğrenci sayılarının arttığı bir dönem olsa da 17. ve 18. yüzyılların ünlü filozof ve bilim adamlarının neredeyse hiçbiri bu birliklerin üyesi değildir. Bu durum modern bilimin, üniversitelerin dışında doğmasına neden olmuştur (Karatepe, 2007).

Kurumsal anlamda bilinen ilk medrese, İmam Ebu Hafs Buhari (H. 150-217) zamanında Buhara'da inşa edilerek eğitime başlanmıştır. Daha sonra ise başta Ebu Velid Hasan b. Ahmed Nişabûri eş Şâfiî Medresesi (H. 349), İbni Hayyan Medresesi (H.350) gibi medrese örnekleri yaygınlaşmaya başlamıştır (Biçer, 2013: 265). Ortaçağ İslâm dünyasının en başarılı devlet adamlarından olan ve Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan'ın vezir tayin ettiği Nizamülmülk'ün İslam dünyasında medreselerin kurumsallaşmasında önemli bir yere sahip olduğu yönünde birçok bilim adamı fikir birliği içindedir (Güven, 1998: 126). Bu konuda Roux şu ifadelere yer vermektedir; "*Bu daha çok İngiliz koleji tipindeki bir eğitim kurumuydu. Kurucusunun adından dolayı 'Nizamiye' adı ile anılmaktadır*" (Roux, 2004: 261).

Nitekim Nizâmülmülk, Şîî Fâtımîler'in Sünnî Abbâsîler'i ve Selçuklular'ı yıpratmak amacıyla askerî ve siyasî faaliyetlerin yanında ilmî açıdan da yoğun bir propaganda uyguladıkları bir dönemde Ehl-i sünnet akîdesini güçlendirmek ve devletin ihtiyacı olan görevlileri yetiştirmek amacıyla medreseler kurmaya karar vermiştir. Bu fikri için Sultan Alparslan'dan izin almış ve onun devrinde ve daha sonra da Sultan Melikşah döneminde Irâk-ı Arab, Irâk-ı Acem, Horasan, Mâverâünnehir, Suriye ve Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde medreseler kurmuştur (Özaydın, 2007: 189). Görüldüğü gibi Türk-İslam medeniyetinin önemli parçalarından birisi olan medreselerin yaygınlaşmasında Selçuklular'ın büyük etkisi olmuştur. Bu durum daha sonra Anadolu Selçuklu Devleti ve Osmanlı tarafından geliştirilmiştir.

Selçuklular gerçek bir medeniyet olarak eğitim-öğretime büyük önem vermiştir. Anadolu Selçuklular dönemindeki en önemli eğitim kurumlarından birisi Konya'da kurulan Karatay Medresesi'dir. 1251 yılında Celâleddin Karatay adına kurulan Karatay Medresesi, kesintisiz 1914'e kadar altı yüz atmış üç (663) sene eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam etmiştir. Ortaçağda kurulan Medrese XX. yüzyılın ilk çeyreğinde kısıtlı olanaklarla bile olsa Türkiye'ye, Türk- İslam medeniyetine hizmet eden en köklü eğitim kurumudur. Bir başka deyimle Medrese Selçuklular zamanında bir vakıf üniversitesi olarak görev yapmıştır. Bu seçkin eserin adını yeniden diriltmek ve ölümsüz hizmetleri sürdürmek adını Karatay Medresesi ve Konya Ticaret Odası'ndan alan ve bir T.C. Vakıf üniversitesi olan KTO Karatay Üniversitesi'nin görevi olacaktır. Bu amaçla Karatay Medresesi'nin Karatay Üniversitesi'ne devri aslında eğitim-öğretim asli görevinin görev sahibine devri ve tarihimizle yeniden bir bağ kurmak anlamındadır. Bu durumda Karatay Üniversitesi'nin kuruluş tarihinin 1251 olarak kabul edilmesi de oldukça manidar olacak ve Anadolu Selçuklularının eserlerinin devamlılığı sağlanarak bir vefa örneği gösterilecektir (Biçer ve Bayram, 2010).

Osmanlı Devleti'nin ilk medresesi Orhan Gazi tarafından 1331'de İznik'te inşa ettirilen medresedir. Bu medreseye tayin edilen ilk müderris Kayseri'de ve Kahire'de öğrenim görmüş olan Davûd-ı Kayseri'dir. Osmanlı'da medrese sistemi, ilk olarak Anadolu Selçuklu ve Anadolu beylikleri medrese sisteminin devamı niteliğinde ortaya çıkmıştır. Daha sonra Yıldırım Bayezid döneminde bir düzenlemeye gidilmiştir ve II. Murad döneminde Edirne'deki Halebîye Medresesi'ndeki Tetimme ve yine Edirne'de

Daru'l-hadis Medresesi'nin açılmasıyla gelişme göstermiştir. Köklü bir teşkilatlanmanın ise Fatih Sultan Mehmet döneminde oluştuğu değerlendirilmektedir (Çeken, 2012: 3).

I. Murad sonrasında ilk Osmanlı medreselerine Yıldırım Bayezid'in 1388'de Ulu Câmî yanında tesis ettirdiği medrese ve Bursa'da yaptırdığı diğer medreseler, Çelebi Mehmed'in 1418-19'da Yeşil Cami yanında inşa ettirdiği medrese, İznik medreselerini ikinci plana düşüren Bursa medreselerinin önemlilerini meydana getiriyorlardı. Bursa medreselerinin ehemmiyeti de II. Murad'ın 1435 tarihinde Edirne de Dârü'l-hadis ve 1447-48'de Üç Şerefeli Medresesini tesis etmesine kadar devam etmiştir. Bununla beraber II. Murad'ın Bursa'da inşa ettirdiği Muradiye Medresesi de devrinin önemli medreselerindendi (Ünal, 2007: 110).

Osmanlı dönemindeki medrese sistemi Cumhuriyet döneminde kaldırılmıştır. 1923-1938 yılları arasında Türk eğitim sisteminde köklü değişiklikler yapılmıştır. Eğitim sisteminde yapılan değişiklikler kapsamında yükseköğretimde çeşitli reformlar gerçekleştirilmiştir. Yükseköğretimde yapılan reformlar kapsamında 1924'de Yüksek Muallim Mektebi yeniden yapılandırılmıştır. 1925'te Ankara Hukuk Mektebi'nin açılışını, 1930'da Yüksek Ziraat Okulu'nun açılması takip etmiştir (Çeken, 2012: 4). Çağdaş üniversitenin ülkemizdeki başlangıcı İstanbul Dârülfünûn'unun 29 Mayıs 1932'de hükümete sunulan rapora istinaden 1933'te çıkarılan 2252 sayılı yasa ile Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kaldırılarak yerine İstanbul Üniversitesi'nin kurulması bu dönemde gerçekleştirilmiştir (Sütlaş, 2010: 3).

Türk Yükseköğretim Sistemi'nde cumhuriyet döneminde yapılan ilk köklü değişiklik 1933 reformu ile yapılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk üniversitesi olan İstanbul Üniversitesi'nin yönetiminde değişiklikler öngören kanun ve yönetmelikler 1933'ten itibaren yürürlüğe girmiştir. Türk mevzuatında "üniversite" kelimesi, ilk defa bu kanunda yer almıştır (Doğramacı, 2007: 15). Atatürk'ün öncülük ettiği 1933'ten itibaren yapılmaya başlanan üniversite reformu 9 Ocak 1936 tarihinde Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nin açılması ile devam etmiştir. Üniversite reformu ile yabancı uyruklu uzmanların ve akademisyenlerin çeşitli fakültelerde ders vermeleri sağlanmıştır. Ayrıca eğitim ve kültür reformunu tamamlamak üzere John Dewey, Albert Malche,

Künhe, Ömer Buyse, Berge Parker gibi uzmanların ve Amerikan Heyetlerinin fikirlerine başvurulmuştur (Çeken, 2012: 5).

1946'yı izleyen yıllarda oluşan siyasal, toplumsal ve ekonomik değişmeler, yükseköğretimin yurt yüzeyine yayılması gerekliliği görüşünü doğurmuş, iki büyük kentin dışında bölge üniversitelerinin kurulması düşüncesi giderek güç kazanmıştır. 1955 yılından sonra yeni üniversiteler ve yükseköğretim kurumları yurdun dört bir yanına dağılmıştır. 1950-1960 yılları arasında Atatürk, Ortadoğu Teknik, Ege ve Karadeniz üniversiteleri açılmıştır. 1961 Anayasası, üniversitelere yönetsel ve bilimsel yönden bir özerklik getirmiştir. Bu Anayasanın 120. maddesi, üniversitelerin ancak devlet eliyle kurulacağına, kendi seçtiği organlar tarafından yönetileceğine, öğretim üye ve yardımcılarının üniversite dışındaki makamlarca görevlerinden uzaklaştırılmayacağına ilişkin hükümler içeriyordu. Bu madde, 1971 askeri müdahalesiyle değişmiştir (Erguvan, 2010: 22).

Yükseköğretim Kurulu, 1982 Anayasası'nın 131. maddesi uyarınca; yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim-öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek bu kurumların kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirilmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile kurulmuş bir kurum olup Anayasa'ya göre; Kurulun teşkilatı, görev, yetki, sorumluluğu ve çalışma esasları 1981'de çıkarılan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile düzenlenmiştir. Bu kanuna göre Yükseköğretim, akademik, kurumsal ve idari yönden yeniden yapılmış; Türkiye'deki tüm yükseköğretim kurumları Yükseköğretim Kurulu (YÖK) çatısı altında toplanmış, akademiler üniversitelere, eğitim enstitüleri eğitim fakültelerine dönüştürülmüş ve konservatuvarlar ile meslek yüksekokulları üniversitelere bağlanmıştır. Böylece, söz konusu kanun hükümleri ve Anayasa'nın 130. ve 131. maddeleriyle kendisine verilen görev ve yetkiler çerçevesinde özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip bir kuruluş olan Yükseköğretim Kurulu, tüm yükseköğretimden sorumlu tek kuruluş haline gelmiştir.

Tablo 1. Türkiye'deki Yükseköğretim Kurumu Sayıları

Yıl	Devlet	Vakıf	Vakıf MYO	Toplam
1984	27	1	-	28
1994	53	3	-	56
2004	53	24	-	77
2011	103	62	6	171
2012	103	65	8	176
2013	104	71	8	183
2014	104	72	8	184
2015	109	76	8	193
2016	111	63	7	181
2018	115	67	5	187

Kaynak: <http://yok.gov.tr>

1982 yılında İstanbul'da Mimar Sinan, Marmara ve Yıldız Teknik, Ankara'da Gazi, Antalya'da Akdeniz, İzmir'de Dokuz Eylül ve Edirne'de Trakya Üniversiteleri ve Van'da Yüzüncü Yıl Üniversitesi kurulmuş ve üniversite sayısı 27'ye ulaşmıştır. 1992'de çıkarılan 3837 sayılı Kanunla, çoğu daha önce o illerde mevcut olan birimlerin nüve teşkil ettiği, 23 yeni devlet üniversitesinin ve 1 vakıf üniversitesinin kurulmasıyla üniversite sayısı 53'e ulaşmıştır. 1992 yılında yapılan yasal düzenleme ile kar amacı gütmeyen vakıfların yükseköğretim kurumları kurmalarına olanak sağlanmış, bu kapsamda ilk olarak Bilkent Üniversitesi kurulmuştur. 1992 sonrasında 22 vakıf üniversitesi ve 2 devlet üniversitesi kurulmuş 2005 sonu itibariyle Türkiye'de toplam üniversite sayısı 77'ye yükselmiştir. 2006 yılında 15 yeni devlet üniversitesi ve 1 yeni vakıf üniversitesi kurulmuş, ülkemizdeki üniversite sayısı 68 devlet üniversitesi ve 25 vakıf üniversitesi olmak üzere toplamda 93'e ulaşmıştır. Üniversite sayısındaki bu hızlı büyüme 2007 yılında da devam etmiş ve 2007 yılında 23 yeni üniversitenin (17 devlet ve 5 vakıf) kurulmasıyla üniversite sayısı toplamda 115 olmuştur. 2008 yılında 9 farklı ilde 9 yeni devlet üniversitesi kurulmuş ve böylelikle 2008 yılı itibariyle ülkemizde üniversiteler tüm illerimize yaygınlaştırılmıştır. 2008 ve 2009 yıllarında kurulan 15 yeni vakıf üniversitesiyle birlikte 2009 yılı sonunda ülkemizdeki toplam üniversite sayısı 139'a yükselmiştir. 2010- 2014 yılları arasında ülkemizde kurulan toplam üniversite sayısı ise (10 devlet ve 22 vakıf olmak üzere) 32'dir. 2005 yılından itibaren 4702 sayılı kanunla

kurulmaya başlanan ve herhangi bir üniversiteye bağlı olmayan vakıf meslek yüksekokullarının sayısı ise 8'dir. Ayrıca diğer yükseköğretim kurumları olarak adlandırılan askeri yükseköğretim kurumlarının, emniyet teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumlarının ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki üniversitelerin toplam sayısı 2014 yılı itibarıyla 16'ya ulaşmıştır YÖK, (YÖK, 2016). Stratejik Plan (2016-2020). YÖK'ün 2018 verilerine göre Türkiye'deki üniversite sayısı 187'ye yükselmiştir. Bunların 115 tanesi Devlet Üniversitesi, 67'si Vakıf Üniversitesi, 5'i ise Vakıf Meslek Yüksek Okuludur.

1.3. Yükseköğretim Kurumlarının Mülkiyetine Göre Ayrımı

Mülkiyet kelimesinin kökeni Arapçadaki "mülk" sözcüğünden gelmektedir. Mülkiyet, malik ile şey arasındaki ilişkidir. Mülk, hüküm ile bir şeyin zapt ve tasarrufu olarak tanımlanan ve azim, azamet, saltanat anlamlarına gelen bir kelimedir. Medeni Kanunumuzda ya da Anayasamızda mülkiyet hakkının tanımına yer verilmemiştir. Ancak bu hakkın şu şekilde açıklanması mümkündür: Mülkiyet hakkı, bir kimsenin, başka bir kimsenin hakkını gasp etmemek ve kanuni kısıtlamalara da uymak şartıyla bir şeyi istediği gibi kullanma, ürünlerinden faydalanma, tasarruf etme yetkilerinin tümünü içine alan aynı bir haktır (Cevher, 2013: 106).

Mülkiyet hakkı, toplumsal bir niteliği olması nedeniyle anayasamızda sosyal ve iktisadi ödevler bölümünde ve 35. maddede şu şekilde düzenlemiştir. "*Herkes mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz*" (T.C. Anayasası, 2006: 50). Bu ifade ile Anayasamız, mülkiyetin kullanılmasını toplum yararına bağlamıştır. Bir toplum hizmeti gören yükseköğretim kurumlarının ülkemizdeki çeşitliliği düşünüldüğünde bu kurumların 2'ye ayrıldığı görülmektedir. Yükseköğretim kurumları mülkiyetlerine göre, kamu yükseköğretim kurumları ve vakıf yükseköğretim kurumları şeklinde sıralanmaktadır.

1.3.1. Kamu Yükseköğretim Kurumları

Kamu yönetiminin temel kavramlarından olan kamu hizmeti, kamu yönetiminin uğraş alanının belirlenmesinde yardımcı olan bir kavramdır. Kamu hizmeti kavramı değişik anlamlarda kullanılmaktadır. Kamu hizmeti bazen faaliyet, iş, uğraş

anlamında, bazen de kamu kuruluşları anlamında kullanılmaktadır (Gözübüyük ve Tan, 2006: 641-642). Örnek olarak, Anayasa'nın 128. maddesindeki "*Devletin kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür*" şeklindeki düzenlenmede "kamu hizmeti", faaliyet, iş, uğraş anlamında kullanılmıştır. Anayasa'nın 70. maddesindeki "Her Türk kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir" hükmünde ise "kamu hizmeti" kamu kuruluşları manasında kullanılmıştır (Göküş, 2011: 23). Kamu hizmeti idari hukukunun en temel kavramlarından birisidir. Giderilmesinde kamu yararı olan toplumsal bir ihtiyacı karşılayan faaliyet, kamu hizmeti olarak ifade edilmektedir (Söyler, 2008: 283).

1.3.2. Özel Yükseköğretim Kurumları

Kamu ve özel sektör kurumları hem kamu hem de özel sektör yararına hizmet eder. Her ikisi de beşeri ve sosyal sermayeyi güçlendirir. Yükseköğretim bağlamında terminolojide "özel" (private) terimi çeşitli ülkelerde farklı anlamlara gelir. Ancak çoğu ülkede özel (private), gerçekte devlete ait olmayan (non-state), buna karşın kamu (public) devlete (state) ait olan anlamına gelmektedir (Fried vd. 2006: 3-9). Özel yükseköğretim kurumları, özellikle Amerika Birleşik Devletleri, Japonya ve Kanada gibi ülkelerin yükseköğretim sistemleri içinde önemli bir yer tutmaktadır. Özel üniversite kavramı, pek çok ülkede özel sektör ve vakıflar tarafından kurulan üniversiteyi ifade etmektedir. Türkiye'de de özel statüdeki üniversiteler kanunda belirlendiği üzere yalnızca devlet denetiminde vakıflar tarafından kurulabilmektedir. Bunun dışında özel sektörün üniversite kurmasına mevzuat izin vermemektedir. O yüzden üniversite kurmak isteyen girişimciler ülkemizde öncelikle vakıf kurmakla yükümlüdürler. Ancak bu uygulama dünyadaki özel yükseköğretim kurumları veya özel üniversite kavramlarından farklıdır (Cevher, 2013: 112).

Bu çerçevede kâra dayalı özel üniversiteler, geleneksel eğitim kurumları ile rekabet edebilecek düzeyde, kendi mali kaynaklarını yaratabilen kurumlardır. Günümüzde bazı özel üniversitelerin farklı ülkelerde devletçe finanse edilmesi, özel kamu üniversite ayırımını da engeller hale gelmiştir. Bu durum özellikle İngiltere ve Hollanda'da özel (dini) kurumlarca kurulmuş olan üniversiteler için geçerlidir. Ülkemizde bu konuma sahip özel üniversite bulunmamakla beraber, vakıf üniversiteleri

benzer konumlara sahiptir. (Söyler, 2009: 292) Türkiye’de mevzuatta sadece vakıf üniversitesine izin verilmiş olup, özel üniversite kavramının da kullanılabilmesi için Anayasa değişikliği gerekmektedir.

1.3.3. Vakıf Yükseköğretim Kurumları

Ülkemiz, eğitim ve öğretime artan taleple yükseköğretimde karşılaştığı nicelik ve nitelik sorunlarını çözmek yolunda arayışlar içerisine girmiştir. Öncelikle nicelik sorununa çözüm olarak artan talebi karşılamak adına vakıf yükseköğretim kurumları gündeme gelmiş ve hayata geçirilmiştir (Cevher, 2013: 112). Vakıflar tarafından kendi olanaklarıyla kazanç amacı gütmeyen kanunla kurulan ve kamu tüzel kişiliklerine sahip vakıf üniversiteleri Türk yükseköğretiminin vazgeçilmez bir parçasıdır.

1.4. Vakıf Üniversiteleri

Vakıf üniversitelerinin yasal dayanağı, Anayasanın 130. maddesinde göre, *“kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, devletin gözetim ve denetimine tabi yükseköğretim kurumları kurulabilir”* şeklindedir. Vakıf yükseköğretim kurumlarının kurulma usulüne 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun ek 3. maddesinde yer verilmiştir. Vakıflar tarafından kurulan üniversiteler de devlet tarafından kurulan üniversitelerle aynı şekilde kanunla kurulmaktadır ve kamu tüzel kişiliğine sahiptir (YÖK, 2007: 5).

Anayasanın 130. maddesinin son paragrafı uyarınca, vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumları mali ve idari konular dışındaki akademik çalışmaları ve öğretim elemanlarının sağlanması bakımından, Devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumları için Anayasada belirtilen hükümlere tabiidir. 2547 sayılı kanunun ek 8, 9 ve 10. maddelerinde (YÖK, 2007: 5);

“-Vakıflarca kurulacak yükseköğretim kurumlarındaki akademik organların, Devlet yükseköğretim kurumlarındaki akademik organlar gibi düzenleneceği ve onların görevlerini yerine getireceği,

-Öğretim elemanlarının niteliklerinin Devlet yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanlarının niteliklerinin aynısı olduğu,

-Devlet yükseköğretim kurumlarında çalışmaları yasaklanmış veya disiplin yoluyla bu kurumlardan çıkarılmış kişilerin, vakıf yükseköğretim kurumlarında görev alamayacakları,

-Vakıf yükseköğretim kurumlarının eğitim- öğretim esasları, öğretim süreleri ve öğrenci hakları ile ilgili hususların 2547 sayılı Kanun hükümlerine tabi olduğu,

-Bu kurumların mali, idari ve ekonomik konularda Yükseköğretim Kurulunun gözetim ve denetimine tabi oldukları”

Vakıf üniversitelerinin kurulma usulleri, organları ve tabii olacakları esaslar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’na 7.8.1983 tarihli ve 2880 sayılı Kanun ile eklenen maddelerle düzenlenmiştir. Vakıflar tarafından üniversiteler dışında, meslek yüksekokulları da açılabilir. 2547 sayılı Kanunun Ek 2. maddesi uyarınca, “*Vakıflar; kazanç amacına yönelik olmamak şartıyla ve mali ve idari hususlar dışında, akademik çalışmalar, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden bu Kanunda gösterilen esas ve usullere uymak kaydıyla, Yükseköğretim kurumları veya bunlara bağlı birimlerden birini veya birden fazlasını ya da bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın, ekonominin ihtiyaç duyduğu alanlarda yüksek nitelikli işgücü yetiştirmek amacıyla, bu Kanun hükümleri çerçevesinde kalmak şartıyla meslek yüksekokulu kurabilir. Bu meslek yüksekokulu, kamu tüzel kişiliğini haiz olup, Yükseköğretim Kurulunun görüşü alınarak Bakanlar Kurulu kararı ile kurulur. Kurulacak meslek yüksekokullarına, meslek ve teknik eğitim bölgesinde gereksinim duyulması esastır”* (Hopoglu, 2012: 16).

1.4.1. Vakıf Üniversitelerindeki Yönetim Yapısı

Vakıf üniversitelerinde yönetim yapısı, akademik ve idari yapı şeklinde iki bölüme ayrılmaktadır. Devlet Üniversiteleri’nde akademik yapıda uygulanan yasal hükümler Vakıf Üniversiteleri için de geçerlidir. Akademik yönetim, Devlet Üniversiteleriyle aynı şekilde fakültelerde Fakülte Kurulu ve Fakülte Yönetim Kurulu, üniversitelerde ise Senato ve Yönetim Kurulu aracılığıyla 2547 sayılı Kanun ve ilgili yönetmelik hükümlerine göre uygulanmaktadır. Vakıf Üniversiteleri yönetiminin Devlet Üniversitelerinden en önemli farkı, idari yönetimde temel yetkilerin Müttevelli Heyete ait

olmasıdır. Vakıf üniversitelerinde öğretim elemanları sözleşme usulüyle çalıştıkları için Mütevelli Heyet, öğretim elemanlarının göreve getirilmesi, maaşlarının tespit edilmesi, üniversite harcamalarının belirlenmesi ve genel bütçelerin oluşturulması şeklinde finansal yetkiyi kullanma görevini gerçekleştirmektedir. Rektör, Mütevelli Heyetin doğal üyesidir ve genellikle, Mütevelli Heyet tarafından alınan kararları uygulayan kişidir (YÖK, 2007: 9).

Finansal konularda harcama yapmak anlamında Vakıf Üniversiteleri, Devlet Üniversitelerinden daha fazla esneklik göstermektedir. Üniversitelerin bir kısmı bu maddi esnekliği, eğitim öğretim harcamalarında bir kısmı ise alt yapının geliştirilmesinde kullanmaktadır. Bazı vakıf üniversitelerinin, öğrenci başına yaptığı eğitim-öğretim harcamasının, öğrenciden alınan öğretim giderinin çok altında olması, bunun en önemli kanıtıdır. Vakıf üniversitelerinde Mütevelli Heyet, yasal olarak en az yedi kişiden oluşmaktadır. Mütevelli Heyet tarafından atanan yöneticiler, öğretim elemanlarının ve diğer personellerin sözleşmelerini yapmakla, atamalarını ve görevden alınmalarını onaylamakla, bütçeyi tasdik etmekle ve uygulamaları izlemekle görevlidirler (Armağan, 2011: 59).

1.4.2. Vakıf Üniversitelerinin Kuruluş Amaçları

Yükseköğretim yükünün karşılanması devlet üniversiteleri tarafından giderek zorlaşmıştır. Vakıf üniversitelerinin hedefi, bu yükü kısmen de olsa paylaşarak, bir rekabet ortamında, öğrencilerine nitelikli bir eğitim vermektir. Devletin kamu hizmeti yükünü azaltmak amacıyla eğitim ve öğretime devam etmektedirler. 1984 yılında kurularak 1986-87 eğitim öğretim döneminde eğitime başlamış olan Bilkent Üniversitesi, kurulan ilk vakıf üniversitesidir. 1992 yılında Koç Üniversitesi, 1994 yılında ise Başkent Üniversitesi kurularak bunu izlemiş ve vakıf üniversitelerinin sayısı 1996'da 8'e, 1999'da 19'a, 2009'da 39'a, 2013'de 56'ya ve 2018 yılı itibarıyla de Vakıf Meslek Yüksekokulları dâhil 187'ye yükselmiştir (YÖK, 2018)

Vakıf üniversitelerin kurulmasındaki temel amaç, devletin kıt kaynaklarıyla sağlayamadığı yükseköğretim olanağını vakıfların yaratması ve belirli bir maddi güce sahip kişilerin bu olanaklardan yararlandırılarak devlet üniversitelerine olan nicelik baskısının azaltılmasıdır (Sevük, 1994: 65). Vakıf üniversiteleri, devlete doğrudan bağlı

olmaksızın, vakıf tarafından özerk bir şekilde etkinliğini devam ettiren bir üniversite türüdür. Genel olarak toplum açısından vakıf üniversiteleri, özel üniversite şeklinde yanlış olarak tanımlanması ile beraber, Türkiye Cumhuriyeti'nde özel üniversite kurulması kanunen henüz mümkün değildir. Türkiye'de vakıf üniversiteleri, Yükseköğretim Kurulunun önerisine istinaden, kanunlara tabii olarak kurulmaktadır (Erguvan, 2010: 3).

1.4.3. Vakıf Üniversitelerinin Örgütlenmesi ve Yönetimi

Vakıf üniversitelerinde yönetim yapılanmasında akademik ve idari olmak üzere iki farklı yapı olduğu görülmektedir. Devlet üniversitelerinin akademik yapısında uygulanan yasal hükümler vakıf üniversitelerinin akademik yapısında da uygulanmaktadır. Buna göre de akademik yönetim 2547 sayılı kanun ve ilgili yönetmeliklerle yürütülmektedir (Şakar, 2008: 181). Öğretim görevlileri ve Öğretim Üyeleri seçimleri, yükseltme kriterleri bu kanun hükmüne göre yapılmaktadır (Cevher, 2013: 128).

Vakıf üniversitelerini devlet üniversitelerinden ayıran en önemli özellik, yönetim yetkisinin en az yedi üyeden oluşan mütevelli heyetine ait olmasıdır. Vakıf yönetim organı tarafından devlet memuru olma niteliklerine sahip olan yükseköğretim görmüş adaylar arasından 5 yıllık süre için seçilen bu heyet, (Şakar, 2008: 181) sözleşmeli personelin işe alınması, maaşlarının tespiti, harcamaların belirlenmesi ve bütçenin oluşturulması konusunda yetki sahibidir. Rektörler ise Mütevelli Heyetinin hem üyesi ve kararların uygulayıcısı konumundadır (Erçelebi, 2008: 38).

Vakıf üniversitelerinin devlet üniversitelerinden bir diğer farkı Rektörün seçilerek değil, Yükseköğretim Kurulu'nun onayıyla Mütevelli Heyeti tarafından atanmasıdır. Vakıf Üniversitelerinin yönetiminde mütevelli heyet başkanlarının yönetimsel gücü oldukça baskın bir şekilde hissedilmektedir. Vakıf üniversitelerinin akademik yönetiminden sorumlu rektör, rektör yardımcıları, dekan, dekan yardımcıları ve bölüm başkanları yönetsel kararlar alma ve uygulamada mütevelli heyet başkanlarına dolaylı veya dolaysız bağımlı hareket etmektedirler (Cevher, 2013: 135).

1980 döneminden sonrasına ait olan vakıf üniversitesi kavramı, bir işletme formunda yönetildiği konusundaki iddialarla sıklıkla gündeme gelmektedir. Vakıf üniversiteleri, bir taraftan kâr amacı gütmeyerek kamu tüzel kişisi olarak kamunun güç ve yetkisini kullanmakta ve giderek bazı koşulları yerine getirmişlerse de kamunun finansal kaynaklarından beslenmekte ancak iktisadi bir işletme gibi yönetilmektedirler. Söz konusu vakıf üniversitesini kuran vakıf ve bu vakfı kuran iş adamı veya şirketler grubuyla üniversitenin arasında finansal yönden önemli bir ilişki vardır. Bu iktisadi ilişkiden dolayı vakıf üniversitesi bir taraftan bir işletme grubunun parçası gibi davranıp diğer taraftan da bu işletme grubu “üniversite sahibi olmak” gibi bir sosyoekonomik olanaka sahip bir konuma gelmektedir (Battal, 2008: 170-171).

1.4.4. Vakıf Üniversitelerinin Finansmanı

Vakıf üniversiteleri üç ayrı finansman kaynağına sahiptir. Bunlar; kurucu vakfın katkısı, öğrenci harçları, devlet yardımlarıdır. Ancak en önemli finansal kaynağını öğrenci harçları oluşturmaktadır. Kurucu vakfın katkısı ve devlet yardımı oldukça kısıtlıdır. Bu kaynaklardan sağlanan gelirlerin, vakıf üniversitelerinin genel bütçeleri içindeki oranları üniversitelere göre farklılıklar göstermektedir. Bu doğrultuda vakıf üniversitelerinin öğrenci başına yaptıkları harcamalar, öğrencilerden aldıkları ücretler, kurucu vakfın katkıları da farklıdır (Erçelebi, 2008: 36).

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, ek 6. maddesinde, “*Kurulacak yükseköğretim kurumu, vakıf tüzelkişiliği dışında ayrı bir tüzelkişiliğe sahip olur ve bu kurumun gelirleri, geçici olarak dahi hiçbir suretle vakıf mamelekine veya hesaplarına intikal edemez. Vakıf yükseköğretim kurumuna doğrudan doğruya bağış ve yardım yapılabilir*” hükmü yer almaktadır. Bu hüküm de vakıf üniversitelerinin maddi gelirlerinin söz konusu vakfa aktarılmasını engelleyerek üniversiteyi koruma altına almaktadır (Arıkan, 2011: 172).

Vakıf üniversitelerinin yönetim ve işleyişi, Mütevelli Heyet olarak isimlendirilen üst organ tarafından yürütülmesinin yanında, 2547 sayılı kanuna da tabidir. Üniversite'nin kurucusu olan vakfın, tüzel kişi sıfatıyla, üniversitenin yönetim ve çalışmalarına katılma ya da müdahale etme yetkisi yoktur. Vakıf tarafından kurulmasından itibaren Vakıf'tan ayrı ve tamamen bağımsız bir kamu tüzel kişiliği

unvanı alan üniversite, mevzuatımızda çeşitli formlarının yer aldığı bir “kamu kuruluşu” niteliği kazanmaktadır. Bununla beraber kurucu Vakıf, özel hukuk hükümlerine tabii bir tüzel kişi olarak varlığını sürdürür. Vakfın, özel hukuk kuruluşu olmasına rağmen, kuruculuğunu yaptığı üniversitenin çalışmalarına katılması ya da müdahale etmesi yalnızca üniversite Mütevelli Heyeti’ni (4 yıl için) seçmek ve Mütevelli Heyet’in üyelerinde herhangi bir eksilme olması durumunda, boşalan kadroya yeni üye seçmekle sınırlanmıştır. Bunun dışında vakfın, üniversite tüzel kişiliğine herhangi bir şekilde müdahale yetkisi mevcut değildir. Vakıf üniversiteleri de eğitim- öğretim hususları, öğretim süreleri ve öğrenci hakları ile ilgili konularda 2547 sayılı kanun hükümlerine tabidir. Bu yükseköğretim kurumları iktisadi ve idari konularda Yükseköğretim Kurulu’nun gözetim ve denetimindedir (YÖK, 2007: 50).

2547 sayılı Kanunun ek 18. maddesi, vakıf üniversitelerine bütçede (YÖK Bütçesi içerisinde) yer alan ödenekle sınırlı olması koşuluyla, ilgili üniversitenin başvurusu, Yükseköğretim Kurulu’nun görüşü ve Milli Eğitim Bakanlığı’nın teklifi ile Maliye Bakanlığı tarafından devlet desteği yapılmasını öngörmektedir. Buna göre, Devlet yardımı, Devlet yükseköğretim kurumlarına o yıl tahsis edilen toplam bütçe ödeneklerinin örgün öğrenci sayısına bölünmesiyle elde edilen tutarın, ilgili vakıf yükseköğretim kurumunda okuyan örgün öğrenci sayısı ile çarpılması sonucu elde edilen miktarın %30’undan fazla olamaz. Ancak, bu ödeneğin üniversitelere dağıtımını öğrenci seçme ve yerleştirme sisteminde kullanılan sayısal (%50), sözel (%20) ve eşit ağırlıklı (%30) puan türlerinin parantez içinde gösterilen ağırlıklar uygulanarak, üniversitenin toplam örgün öğrenci sayısına göre yapılır. Vakıf üniversitelerinin devlet yardımı almak amacıyla Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına müracaat edebilmeleri için en az iki sene eğitim öğretim yapmış olmaları gerekmektedir (Hopoğlu, 2012: 18).

Vakıf üniversitelerinin sahip olduğu finansman kaynaklarını ayrıntılı şekilde aktarmak gerekirse şu kalemler göze çarpar (Söyler, 2008: 431-437):

- i. Kurucu Vakfın Katkıları: Vakıf Üniversiteleri esas olarak bir kurucu vakıf tarafından kurulmaktadır. 2547 sayılı kanunun ek 3. maddesine göre kurucu vakfın yetkili yönetim organlarının üniversite kurma ile ilgili karar ya da kararları Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün olumlu yazısı ve bir takım

belge ve taahhütlerle beraber Yükseköğretim Kurulu'na sunulmaktadır. Kurucu vakfın taahhüdü olan katkı sadece üniversitenin kuruluş aşamasında ya da bir yıllık dönem için yapılacak giderlerin yüzde 20'sinin karşılanmasına yöneliktir.

- ii. Öğrenci Katkıları: Vakıf üniversitelerinin en önemli finansal kaynağı öğrenci katkı paylarıdır. Öğrenci katkı payları da Mütevelli Heyet tarafından belirlenmektedir. Arkalarından kaynak yönünden güçlü bir vakıf bulunmayan vakıf üniversiteleri, büyük ölçüde öğrenciden aldıkları ücretle eğitim öğretim faaliyetlerine devam etmektedirler. Bazı vakıf üniversitelerinde öğrenci katkıları %97 ye ulaşırken, devlet üniversitelerinde bu oran %5 civarındadır. Gelişmiş ülkelerin çoğunluğunda yükseköğretimin karma özelliği de dikkate alınarak öğrenci katkıları devlet üniversitelerinde %12-36 oranında değişmektedir (Söyler ve Karataş, 2011: 62).
- iii. Devlet Yardımları: Vakıf üniversitelere devlet tarafından bazı nakdi ve ayni yardımlar yapılabilmektedir. Nakdi yardımlar, Yükseköğretim Kurumu bütçesine konulan devlet yardımı ile Devlet Planlama Teşkilatı bütçesine konulan proje yardımından ibarettir. Devlet, bütçede yer alan ödenekle sınırlı olmak kaydı ile üniversitelere yardım yapabilmektedir. Ancak yapılan yardım, devlet üniversitelere yapılan toplam bütçe ödeneklerinin %30 unu geçmemektedir. Ayrıca devlet yardımı ağır koşullara da bağlanmıştır. Bu koşullar, vakıf üniversitelerinin en az 2 eğitim öğretim yılını tamamlamış olması, öğrencilerinin %15'ine tam burs sağlaması, belirli sayıda tam zamanlı öğretim elemanına kadro sağlaması, bilimsel dergilerdeki makale yayınının devlet üniversitelerinin ilk yarısına girebilecek durumda olması, ÖSYS de ilk %5'e giren öğrenci alması yönündedir. Her yıl Devlet Planlama Teşkilatı bütçesine ayrılan ödenekle de vakıf üniversitelerinin bilimsel ve teknolojik araştırma projelerinin desteklenmesi amacıyla söz konusu üniversitelere nakdi yardım yapılmaktadır. Yardım yapılabilmesi için üniversite rektörü veya ilgili fakülte dekanının onay vermesi, proje yürütücüsünün en az yardımcı doçent unvanına sahip olması, proje maliyetinin en az %25'lik kısmının

DPT dışından sağlanması gerekmektedir. Aynı yardımlar, vakıf üniversitelerine sağlanan eşya ve mal gibi niteliği olan yardımlardır. Hazinesinin özel mülkiyet arazilerinin satışı, irtifak hakkı tesisi, devletin tasarrufunda bulunan arazilerin kullanma izninin verilmesinden ibarettir. İrtifak hakkı, özel mülkiyete konu tapulu taşınmazlar içindir. Tapulu hazine arazileri, eğitim, sağlık, kültür, turizm, sosyal ve ekonomik amaçlı olarak irtifak hakkı tesisine konu olabilmektedirler. Vakıf üniversiteleri, eğitim amacıyla hazine arazilerinin üzerinde irtifak hakkı tesis edebilmektedirler. Devletin tasarrufunda kalan araziler 49 yıla kadar vakıf üniversitelerinin kullanımına tahsis edilebilir. Gerçek ve tüzel kişilerin vakıf üniversitelerine yaptıkları bağış ve vasiyetler için veraset ve intikal vergisi, noter ve tapu harçları, damga vergisi gibi vergiler alınmamaktadır. Vakıf üniversiteleri, belli koşulları yerine getirmeleri ve talep etmeleri durumunda devlet genel bütçesinden pay alabilmektedirler. Devlet yardımının yapılabilmesi için vakıf üniversitelerinin asgari 2 eğitim öğretim yılını tamamlamaları, öğrencilerinin en az %15'ine eğitim öğretim masraflarını karşılayabilecek kadar tam burs vermeleri gibi şartlar mevcuttur. Ayrıca bu üniversiteler 2547 sayılı kanunun 56. maddesinde yer alan mali kolaylıklardan, muafiyet ve istisnalardan aynen yararlanmaktadırlar. Bu kurumlar emlak vergisinden de muafırlar (Özdem, 2008: 116).

2547 sayılı yükseköğretim kanununun ek 6. maddesinde yer alan hükme göre vakıflar tarafından kurulan üniversiteler, vakıf tüzel kişiliğinin dışında bir tüzel kişiliğe sahip olmaktadır. Bu üniversitenin gelirleri geçici ya da sürekli olarak hiçbir koşulda vakıf bütçesine intikal ettirilemez. Vakıf üniversitelerine doğrudan bağış ve yardım yapılması mümkündür. Bu kanunun ek 18. maddesine göre de vakıf üniversitelerine bütçede (YÖK bütçesi içerisinde) yer alan ödenekle sınırlı kalmak koşuluyla ilgili üniversitenin başvurusu ve yükseköğretim kurulunun görüşü ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın teklifi ile Maliye Bakanlığı tarafından devlet yardımı yapılır. Ancak Yükseköğretim Kurulunca 22 Temmuz 2008 tarihinde yapılan toplantı sonucuna göre; vakıf üniversitelerine yapılan devlet yardımı konusunda Yüksek Öğrenim Kurulu Başkanlığı'nın 2006-2007 mali yılları hesaplarının, Sayıştay Başkanlığı'nca incelenmesi

sonucunda açılan sorguya ilişkin, yapılan savunmadaki görüşler doğru olmakla beraber vakıf üniversitelerine yapılan devlet yardımı, bazı açılardan Sayıştay sorgusu kapsamına alındığı ve hukuksal bir karmaşa doğduğu için, Sayıştay Genel Kurulu kararı belirleninceye kadar, vakıf üniversitelerine devlet yardımı yapılıp yapılmaması konusunda görüş verilmemesine karar verilmiştir (Cevher, 2013: 130).

1.5. Kuruluş Yıllarına Göre Üniversiteler ve Üniversite Sayısındaki Artış

Tablo 2. Kuruluş Yıllarına Göre Üniversiteler (Devlet-Vakıf)

No	Üniversite Adı	Kuruluşu	İli	Türü
1	Deniz Harp Okulu**	1773	İstanbul	Devlet
2	Kara Harp Okulu**	1834	Ankara	Devlet
3	İstanbul Üniversitesi	1933	İstanbul	Devlet
4	Polis Akademisi**	1937	Ankara	Devlet
5	İstanbul Teknik Üniversitesi	1944	İstanbul	Devlet
6	Ankara Üniversitesi	1946	Ankara	Devlet
7	Hava Harp Okulu**	1951	İstanbul	Devlet
8	Atatürk Üniversitesi	1954	Erzurum	Devlet
9	Ege Üniversitesi	1955	İzmir	Devlet
10	Karadeniz Teknik Üniversitesi	1955	Trabzon	Devlet
11	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	1956	Ankara	Devlet
12	Hacettepe Üniversitesi	1967	Ankara	Devlet
13	Boğaziçi Üniversitesi	1971	İstanbul	Devlet
14	Çukurova Üniversitesi	1973	Adana	Devlet
15	Cumhuriyet Üniversitesi	1974	Sivas	Devlet
16	Dicle Üniversitesi	1974	Diyarbakır	Devlet
17	Fırat Üniversitesi	1975	Elâzığ	Devlet
18	İnönü Üniversitesi	1975	Malatya	Devlet
19	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1975	Samsun	Devlet
20	Selçuk Üniversitesi	1975	Konya	Devlet
21	Uludağ Üniversitesi	1975	Bursa	Devlet
22	Erciyes Üniversitesi	1978	Kayseri	Devlet
23	Akdeniz Üniversitesi	1982	Antalya	Devlet
24	Anadolu Üniversitesi	1982	Eskişehir	Devlet
25	Dokuz Eylül Üniversitesi	1982	İzmir	Devlet
26	Gazi Üniversitesi	1982	Ankara	Devlet
27	Marmara Üniversitesi	1982	İstanbul	Devlet
28	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	1982	İstanbul	Devlet
29	Trakya Üniversitesi	1982	Edirne	Devlet
30	Yıldız Teknik Üniversitesi	1982	İstanbul	Devlet

31	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1982	Van	Devlet
32	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	1984	Ankara	Vakıf
33	Gaziantep Üniversitesi	1987	Gaziantep	Devlet
34	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1992	Bolu	Devlet
35	Adnan Menderes Üniversitesi	1992	Aydın	Devlet
36	Afyon Kocatepe Üniversitesi	1992	Afyon	Devlet
37	Balıkesir Üniversitesi	1992	Balıkesir	Devlet
38	Bülent Ecevit Üniversitesi	1992	Zonguldak	Devlet
39	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	1992	Çanakkale	Devlet
40	Dumlupınar Üniversitesi	1992	Kütahya	Devlet
41	Galatasaray Üniversitesi	1992	İstanbul	Devlet
42	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1992	Tokat	Devlet
43	Gebze Teknik Üniversitesi	1992	Kocaeli	Devlet
44	Harran Üniversitesi	1992	Şanlıurfa	Devlet
45	İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	1992	İzmir	Devlet
46	Kafkas Üniversitesi	1992	Kars	Devlet
47	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	1992	Maraş	Devlet
48	Kırıkkale Üniversitesi	1992	Kırıkkale	Devlet
49	Kocaeli Üniversitesi	1992	Kocaeli	Devlet
50	Koç Üniversitesi	1992	İstanbul	Vakıf
51	Manisa Celal Bayar Üniversitesi	1992	Manisa	Devlet
52	Mersin Üniversitesi	1992	Mersin	Devlet
53	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	1992	Muğla	Devlet
54	Mustafa Kemal Üniversitesi	1992	Hatay	Devlet
55	Niğde Üniversitesi	1992	Niğde	Devlet
56	Pamukkale Üniversitesi	1992	Denizli	Devlet
57	Sakarya Üniversitesi	1992	Sakarya	Devlet
58	Süleyman Demirel Üniversitesi	1992	Isparta	Devlet
59	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	1993	Eskişehir	Devlet
60	Başkent Üniversitesi	1994	Ankara	Vakıf
61	Fatih Üniversitesi*	1996	İstanbul	Vakıf
62	Atılım Üniversitesi	1996	Ankara	Vakıf
63	Işık Üniversitesi	1996	İstanbul	Vakıf
64	İstanbul Bilgi Üniversitesi	1996	İstanbul	Vakıf
65	Sabancı Üniversitesi	1996	İstanbul	Vakıf
66	Yeditepe Üniversitesi	1996	İstanbul	Vakıf
67	Beykent Üniversitesi	1997	İstanbul	Vakıf
68	Çağ Üniversitesi	1997	Mersin	Vakıf
69	Çankaya Üniversitesi	1997	Ankara	Vakıf
70	Doğuş Üniversitesi	1997	İstanbul	Vakıf
71	İstanbul Kültür Üniversitesi	1997	İstanbul	Vakıf
72	Kadir Has Üniversitesi	1997	İstanbul	Vakıf
73	Maltepe Üniversitesi	1997	İstanbul	Vakıf

74	Bahçeşehir Üniversitesi	1998	İstanbul	Vakıf
75	Haliç Üniversitesi	1998	İstanbul	Vakıf
76	Okan Üniversitesi	1999	İstanbul	Vakıf
77	Ufuk Üniversitesi	1999	Ankara	Vakıf
78	İstanbul Ticaret Üniversitesi	2001	İstanbul	Vakıf
79	İzmir Ekonomi Üniversitesi	2001	İzmir	Vakıf
80	Yaşar Üniversitesi	2001	İzmir	Vakıf
81	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	2003	Ankara	Vakıf
82	Adıyaman Üniversitesi	2006	Adıyaman	Devlet
83	Ahi Evran Üniversitesi	2006	Kırşehir	Devlet
84	Aksaray Üniversitesi	2006	Aksaray	Devlet
85	Amasya Üniversitesi	2006	Amasya	Devlet
86	Bozok Üniversitesi	2006	Yozgat	Devlet
87	Düzce Üniversitesi	2006	Düzce	Devlet
88	Erzincan Üniversitesi	2006	Erzincan	Devlet
89	Giresun Üniversitesi	2006	Giresun	Devlet
90	Hitit Üniversitesi	2006	Çorum	Devlet
91	İstanbul Bilim Üniversitesi	2006	İstanbul	Vakıf
92	Kastamonu Üniversitesi	2006	Kastamonu	Devlet
93	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	2006	Burdur	Devlet
94	Namık Kemal Üniversitesi	2006	Tekirdağ	Devlet
95	Ordu Üniversitesi	2006	Ordu	Devlet
96	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	2006	Rize	Devlet
97	Uşak Üniversitesi	2006	Uşak	Devlet
98	İzmir Üniversitesi*	2007	İzmir	Vakıf
99	Acıbadem Üniversitesi	2007	İstanbul	Vakıf
100	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	2007	Ağrı	Devlet
101	Artvin Çoruh Üniversitesi	2007	Artvin	Devlet
102	Batman Üniversitesi	2007	Batman	Devlet
103	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	2007	Bilecik	Devlet
104	Bingöl Üniversitesi	2007	Bingöl	Devlet
105	Bitlis Eren Üniversitesi	2007	Bitlis	Devlet
106	Çankırı Karatekin Üniversitesi	2007	Çankırı	Devlet
107	İstanbul Arel Üniversitesi	2007	İstanbul	Vakıf
108	İstanbul Aydın Üniversitesi	2007	İstanbul	Vakıf
109	Karabük Üniversitesi	2007	Karabük	Devlet
110	Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi	2007	Karaman	Devlet
111	Kırklareli Üniversitesi	2007	Kırklareli	Devlet
112	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	2007	Kilis	Devlet
113	Mardin Artuklu Üniversitesi	2007	Mardin	Devlet
114	Muş Alparslan Üniversitesi	2007	Muş	Devlet
115	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	2007	Nevşehir	Devlet
116	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	2007	Osmaniye	Devlet

117	Özyeğin Üniversitesi	2007	İstanbul	Vakıf
118	Siirt Üniversitesi	2007	Siirt	Devlet
119	Sinop Üniversitesi	2007	Sinop	Devlet
120	Gediz Üniversitesi*	2008	İzmir	Vakıf
121	Melikşah Üniversitesi*	2008	Kayseri	Vakıf
122	Altınbaş Üniversitesi	2008	İstanbul	Vakıf
123	Ardahan Üniversitesi	2008	Ardahan	Devlet
124	Bartın Üniversitesi	2008	Bartın	Devlet
125	Bayburt Üniversitesi	2008	Bayburt	Devlet
126	Gümüşhane Üniversitesi	2008	Gümüşhane	Devlet
127	Hakkari Üniversitesi	2008	Hakkari	Devlet
128	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	2008	Gaziantep	Vakıf
129	İğdır Üniversitesi	2008	İğdır	Devlet
130	İstanbul Gelişim Üniversitesi	2008	İstanbul	Vakıf
131	İstanbul Şehir Üniversitesi	2008	İstanbul	Vakıf
132	Munzur Üniversitesi	2008	Tunceli	Devlet
133	Piri Reis Üniversitesi	2008	İstanbul	Vakıf
134	Şırnak Üniversitesi	2008	Şırnak	Devlet
135	Yalova Üniversitesi	2008	Yalova	Devlet
136	Mevlana Üniversitesi*	2009	Konya	Vakıf
137	Turgut Özal Üniversitesi*	2009	Ankara	Vakıf
138	Zirve Üniversitesi*	2009	Gaziantep	Vakıf
139	İstanbul Medipol Üniversitesi	2009	İstanbul	Vakıf
140	İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi	2009	İstanbul	Vakıf
141	KTO Karatay Üniversitesi	2009	Konya	Vakıf
142	Nuh Naci Yazgan Üniversitesi	2009	Kayseri	Vakıf
143	TED Üniversitesi	2009	Ankara	Vakıf
144	Toros Üniversitesi	2009	Mersin	Vakıf
145	Canik Başarı Üniversitesi*	2010	Samsun	Vakıf
146	Süleyman Şah Üniversitesi*	2010	İstanbul	Vakıf
147	Şifa Üniversitesi*	2010	İzmir	Vakıf
148	Abdullah Gül Üniversitesi	2010	Kayseri	Devlet
149	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	2010	Ankara	Devlet
150	Antalya Bilim Üniversitesi	2010	Antalya	Vakıf
151	Avrasya Üniversitesi	2010	Trabzon	Vakıf
152	Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi	2010	İstanbul	Vakıf
153	Bursa Teknik Üniversitesi	2010	Bursa	Devlet
154	Erzurum Teknik Üniversitesi	2010	Erzurum	Devlet
155	Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi	2010	İstanbul	Vakıf
156	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	2010	İstanbul	Vakıf
157	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	2010	İstanbul	Devlet
158	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	2010	İstanbul	Vakıf
159	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi	2010	İzmir	Devlet

160	Necmettin Erbakan Üniversitesi	2010	Konya	Devlet
161	Türk Alman Üniversitesi	2010	İstanbul	Devlet
162	Bursa Orhangazi Üniversitesi*	2011	Bursa	Vakıf
163	İpek Üniversitesi*	2011	Ankara	Vakıf
164	Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	2011	Adana	Devlet
165	Alanya Hamdullah Emin Paşa Ün	2011	Antalya	Vakıf
166	İstanbul Gedik Üniversitesi	2011	İstanbul	Vakıf
167	Türk Hava Kurumu Üniversitesi	2011	Ankara	Vakıf
168	Üsküdar Üniversitesi	2011	İstanbul	Vakıf
169	Murat Hüdavendigâr Üniversitesi*	2012	İstanbul	Vakıf
170	MEF Üniversitesi	2012	İstanbul	Vakıf
171	Nişantaşı Üniversitesi	2012	İstanbul	Vakıf
172	Selahaddin Eyyubi Üniversitesi*	2013	Diyarbakır	Vakıf
173	Anka Teknoloji Üniversitesi	2013	Ankara	Vakıf
174	Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi	2013	Ankara	Devlet
175	İstanbul Esenyurt Üniversitesi	2013	İstanbul	Vakıf
176	Konya Gıda Tarım Üniversitesi	2013	Konya	Vakıf
177	Sanko Üniversitesi	2013	Gaziantep	Vakıf
178	Yüksek İhtisas Üniversitesi**	2013	Ankara	Vakıf
179	Antalya Akev Üniversitesi	2014	Antalya	Vakıf
180	Biruni Üniversitesi	2014	İstanbul	Vakıf
181	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	2015	Antalya	Devlet
182	Bandırma Onyeddi Eylül Üniversitesi	2015	Balıkesir	Devlet
183	İbn Haldun Üniversitesi	2015	İstanbul	Vakıf
184	İskenderun Teknik Üniversitesi	2015	Hatay	Devlet
185	İstanbul Ayvansaray Üniversitesi	2015	İstanbul	Vakıf
186	İstanbul Rumeli Üniversitesi	2015	İstanbul	Vakıf
187	İstinye Üniversitesi	2015	İstanbul	Vakıf
188	Sağlık Bilimleri Üniversitesi	2015	İstanbul	Devlet
189	Türkiye Uluslararası İslam, Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	2015	İstanbul	Devlet
190	Beykoz Üniversitesi	2016	İstanbul	Vakıf
191	Fenerbahçe Üniversitesi	2016	İstanbul	Vakıf
192	İstanbul Kent Üniversitesi	2016	İstanbul	Vakıf
193	İzmir Bakırçay Üniversitesi	2016	İzmir	Devlet
194	İzmir Demokrasi Üniversitesi	2016	İzmir	Devlet
195	Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi	2016	Ankara	Devlet
196	Millî Savunma Üniversitesi	2016	İstanbul	Devlet
197	Lokman Hekim Üniversitesi	2017	Ankara	Vakıf
198	Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Ün.	2017	Ankara	Devlet
199	Kapadokya Üniversitesi	2017	Nevşehir	Vakıf
200	OSTİM Teknik Üniversitesi	2017	Ankara	Devlet

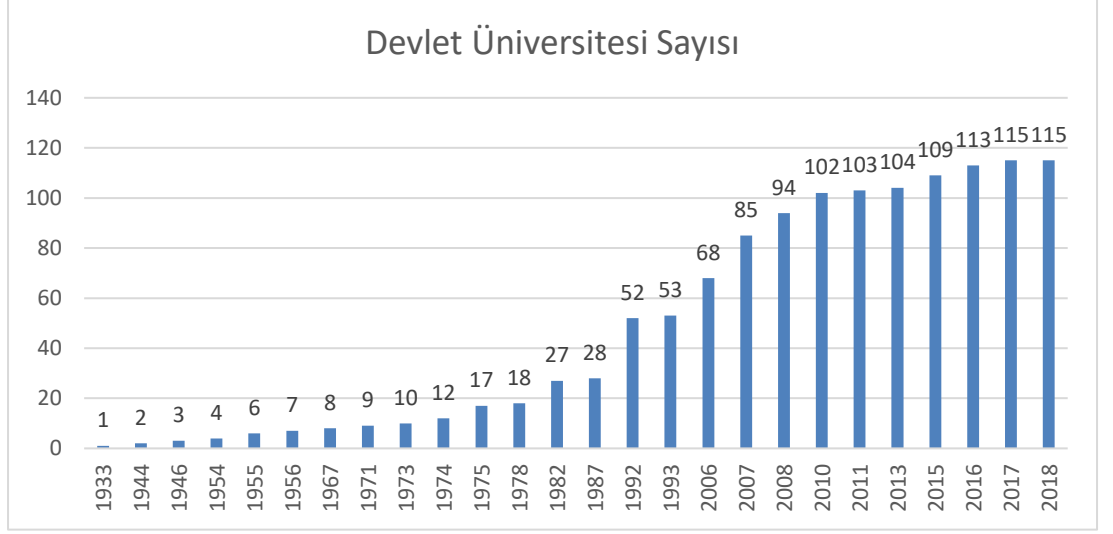
*23.7.2016 tarih ve 29779 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 667 Karar Sayılı “Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname” ile kapatılmış olup, kapatılan vakıf üniversiteleri öğrencileri koordinatör üniversitelere aktarılmış ve başvuran öğrenciler ÖSYM tarafından diğer devlet ve vakıf üniversitelerine yerleştirilmiştir.

**24.11.2016 tarih ve 29898sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan “Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması ve Milli Savunma Üniversitesi Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesi Hakkında Kanun” ile kapatılarak “Milli Savunma Üniversitesi” adıyla kurulan yeni üniversitenin bünyesine aktarılmıştır.

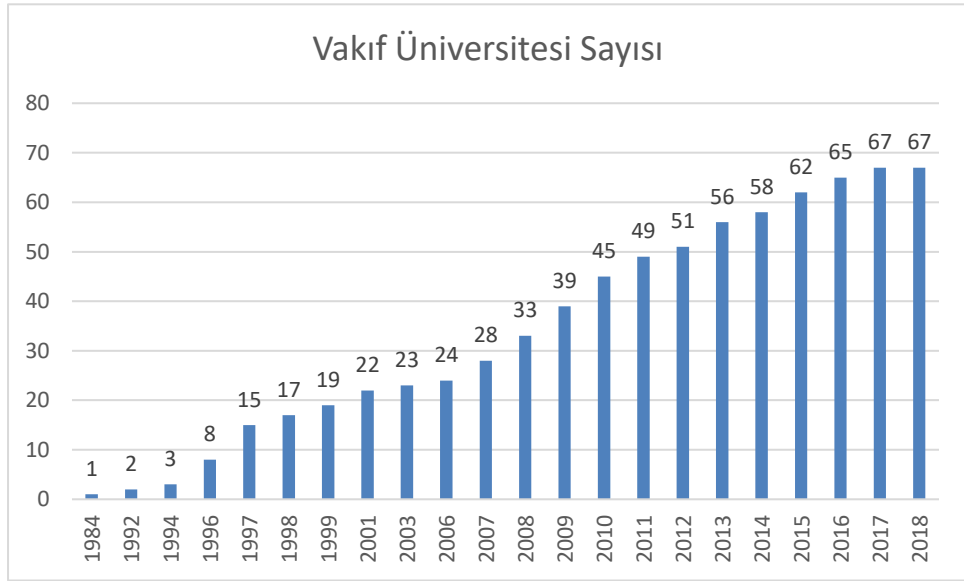
Tablo 3. Kuruluş Yıllarına Göre Üniversiteler (Devlet-Vakıf)

No	Üniversite Adı	Kuruluşu	İli	Türü
1	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	1984	Ankara	Vakıf
2	Koç Üniversitesi	1992	İstanbul	Vakıf
3	Başkent Üniversitesi	1994	Ankara	Vakıf
4	Atılım Üniversitesi	1996	Ankara	Vakıf
5	Işık Üniversitesi	1996	İstanbul	Vakıf
6	İstanbul Bilgi Üniversitesi	1996	İstanbul	Vakıf
7	Sabancı Üniversitesi	1996	İstanbul	Vakıf
8	Yeditepe Üniversitesi	1996	İstanbul	Vakıf
9	Beykent Üniversitesi	1997	İstanbul	Vakıf
10	Çağ Üniversitesi	1997	Mersin	Vakıf
11	Çankaya Üniversitesi	1997	Ankara	Vakıf
12	Doğuş Üniversitesi	1997	İstanbul	Vakıf
13	İstanbul Kültür Üniversitesi	1997	İstanbul	Vakıf
14	Kadir Has Üniversitesi	1997	İstanbul	Vakıf
15	Maltepe Üniversitesi	1997	İstanbul	Vakıf
16	Bahçeşehir Üniversitesi	1998	İstanbul	Vakıf
17	Haliç Üniversitesi	1998	İstanbul	Vakıf
18	Okan Üniversitesi	1999	İstanbul	Vakıf
19	Ufuk Üniversitesi	1999	Ankara	Vakıf
20	İstanbul Ticaret Üniversitesi	2001	İstanbul	Vakıf
21	İzmir Ekonomi Üniversitesi	2001	İzmir	Vakıf
22	Yaşar Üniversitesi	2001	İzmir	Vakıf
23	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	2003	Ankara	Vakıf
24	İstanbul Bilim Üniversitesi	2006	İstanbul	Vakıf
25	Acıbadem Üniversitesi	2007	İstanbul	Vakıf
26	İstanbul Arel Üniversitesi	2007	İstanbul	Vakıf

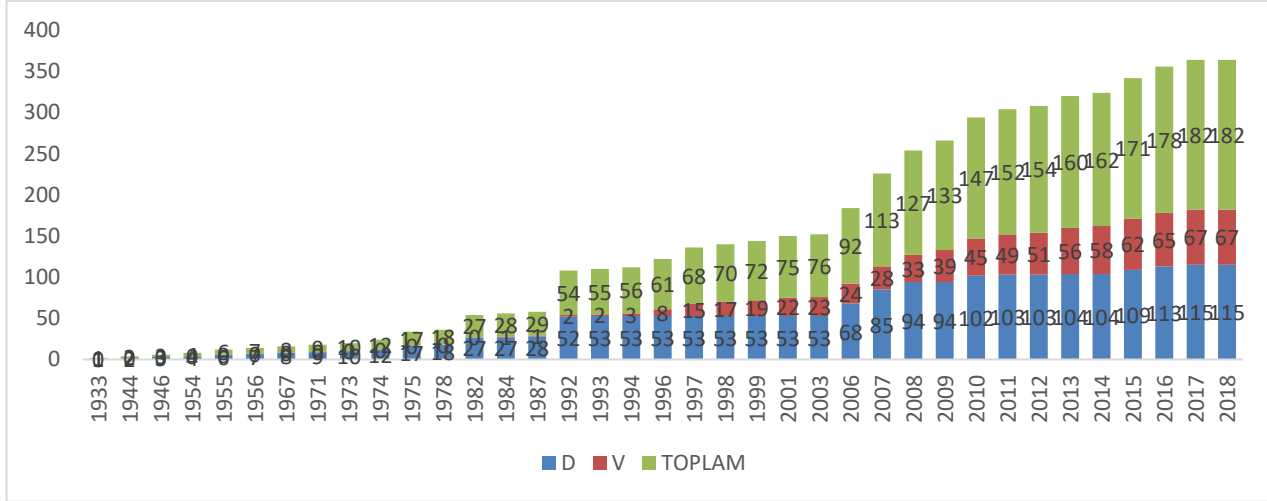
27	İstanbul Aydın Üniversitesi	2007	İstanbul	Vakıf
28	Özyeğin Üniversitesi	2007	İstanbul	Vakıf
29	Altınbaş Üniversitesi	2008	İstanbul	Vakıf
30	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	2008	Gaziantep	Vakıf
31	İstanbul Gelişim Üniversitesi	2008	İstanbul	Vakıf
32	İstanbul Şehir Üniversitesi	2008	İstanbul	Vakıf
33	Piri Reis Üniversitesi	2008	İstanbul	Vakıf
34	İstanbul Medipol Üniversitesi	2009	İstanbul	Vakıf
35	İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi	2009	İstanbul	Vakıf
36	KTO Karatay Üniversitesi	2009	Konya	Vakıf
37	Nuh Naci Yazgan Üniversitesi	2009	Kayseri	Vakıf
38	TED Üniversitesi	2009	Ankara	Vakıf
39	Toros Üniversitesi	2009	Mersin	Vakıf
40	Antalya Bilim Üniversitesi	2010	Antalya	Vakıf
41	Avrasya Üniversitesi	2010	Trabzon	Vakıf
42	Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi	2010	İstanbul	Vakıf
43	Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi	2010	İstanbul	Vakıf
44	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	2010	İstanbul	Vakıf
45	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	2010	İstanbul	Vakıf
46	Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi	2011	Antalya	Vakıf
47	İstanbul Gedik Üniversitesi	2011	İstanbul	Vakıf
48	Türk Hava Kurumu Üniversitesi	2011	Ankara	Vakıf
49	Üsküdar Üniversitesi	2011	İstanbul	Vakıf
50	MEF Üniversitesi	2012	İstanbul	Vakıf
51	Nişantaşı Üniversitesi	2012	İstanbul	Vakıf
52	Anka Teknoloji Üniversitesi	2013	Ankara	Vakıf
53	İstanbul Esenyurt Üniversitesi	2013	İstanbul	Vakıf
54	Konya Gıda Tarım Üniversitesi	2013	Konya	Vakıf
55	Sanko Üniversitesi	2013	Gaziantep	Vakıf
56	Yüksek İhtisas Üniversitesi	2013	Ankara	Vakıf
57	Antalya Akev Üniversitesi	2014	Antalya	Vakıf
58	Biruni Üniversitesi	2014	İstanbul	Vakıf
59	İbn Haldun Üniversitesi	2015	İstanbul	Vakıf
60	İstanbul Ayvansaray Üniversitesi	2015	İstanbul	Vakıf
61	İstanbul Rumeli Üniversitesi	2015	İstanbul	Vakıf
62	İstinye Üniversitesi	2015	İstanbul	Vakıf
63	Beykoz Üniversitesi	2016	İstanbul	Vakıf
64	Fenerbahçe Üniversitesi	2016	İstanbul	Vakıf
65	İstanbul Kent Üniversitesi	2016	İstanbul	Vakıf
66	Lokman Hekim Üniversitesi	2017	Ankara	Vakıf
67	Kapadokya Üniversitesi	2017	Nevşehir	Vakıf

Şekil 1. Kuruluş Yıllarına Göre Üniversiteler (Devlet-Vakıf)

Şekil 2. Kuruluş Yıllarına Göre Üniversiteler (Devlet-Vakıf)

Şekil 3. Türkiye’de Yıllara Göre Toplam Üniversite Sayıları (1933-2018)

Tablo 4. Türkiye’deki Vakıf Meslek Yüksekokulları

No	Üniversite Adı	Kuruluşu	İli	Türü
1	İstanbul Kavram Meslek Yüksekokulu	2008	İstanbul	Vakıf
2	Avrupa Meslek Yüksekokulu	2009	İstanbul	Vakıf
3	Faruk Saraç Tasarım Meslek Yüksekokulu	2010	Bursa, İstanbul	Vakıf
4	Ataşehir Adıgüzel Meslek Yüksekokulu	2012	İstanbul	Vakıf
5	İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu	2012	İstanbul	Vakıf

Türkiye’deki üniversitelerin kuruluş tarihleri ve kurulduğu iller Tablo 2’de gösterilmiştir. 2018 yılı itibariyle mevcut vakıf üniversiteleri ise Tablo 3’te gösterilirken; Şekil-1’de devlet üniversitelerinin yıllara göre sayıları, Şekil-2’de vakıf üniversitelerinin yıllara göre sayıları, Şekil-3’de ise Türkiye’de Yıllara Göre Toplam Üniversite Sayıları gösterilmiştir. Türkiye’de İstanbul Üniversitesinin kurulduğu 1933 yılından 1982 yılına kadar üniversite sayılarında sürekli bir artış gözlenmiş ve 1982 öncesinde toplam üniversite sayısı 18’e ulaşmıştır. 1982 yılında 9 yeni devlet üniversitesi daha kurulmuş ve üniversite sayısı 27’ye yükselmiştir. 1984 yılında ilk vakıf üniversitesi olan İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi kurulmuştur. 1987 yılı itibariyle 29 olan toplam üniversite sayısı 1992 yılında kurulan 25 yeni üniversiteyle (23 devlet üniversitesi ve 1 vakıf üniversitesi) 54’e yükselmiştir. Bu durumda Türk yükseköğretiminde 1992 yılının üniversite sayısında görülen büyüme açısından bir dönüm noktası olduğunu söylemek yanlış olmaz.

1992 yılından sonra 2006 yılına kadarki sürede görülen toplam üniversite sayısındaki artış vakıf üniversitelerinin sayısında görülen artıştan kaynaklanmıştır. Çünkü 1994 yılı itibariyle 53 olan devlet üniversiteleri sayısında 2006 yılına kadar hiçbir değişim olmazken; 1994 yılında 3 olan vakıf üniversitelerinin sayısı 2006 öncesinde 23'e ulaşmıştır. 2006 yılından günümüze kadar 62'si devlet ve 44'ü vakıf olmak üzere toplam 106 yeni üniversite kurulmuştur. 2018 yılı itibariyle devlet üniversitesi sayısı 182'ye ve vakıf üniversitesi sayısı 67'ye ulaşırken toplam üniversite sayısı 182'ye yükselmiştir. Bu durumda 2006 yılından önce 76 olan toplam üniversite sayısı 2006 yılından sonra yaklaşık %140'lık artış göstermiş ve 182'ye yükselmiştir. Böylece 1992 yılından sonra 2006 yılının da Türk yükseköğretiminde üniversite sayılarında görülen artış bakımından önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. 1933'den 2006 yılına kadar 73 yılda 76 üniversite kurulmuş, ancak 2006'dan 2018 yılına kadar 12 yılda 62 üniversite kurulmuştur.

1.6. Türkiye'de Üniversitelere Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Süreci

Üniversiteler, 1960'lı yıllara gelinceye kadar lise mezunlarının ancak bir kısmını sınavsız olarak kabul etmiştir. Kontenjanlarını aşan bir taleple karşılaşan fakülteler seçme işini, genellikle şu yollardan birini izleyerek gerçekleştirmiştir.

- i. Başvuru sırasına göre ihtiyaç kadar adayı kabul etmek.
- ii. Fakültede verilen eğitimin niteliğini dikkate alarak liselerin fen ya da edebiyat kolu mezunlarını kabul etmek,
- iii. Başvuranları lise bitirme derecesine göre sıralayarak bu sıraya göre öğrenci almak.

Lise mezunlarının artması ve lise dengi okul mezunlarına da yükseköğretime başvuru hakkı verilmesiyle birlikte, yukarıda özetlenen öğrenci seçme yöntemleri ihtiyaca cevap veremez duruma gelmiş; fakülteler kendi amaçlarına uygun giriş sınavları düzenlemeye başlamıştır. Öğrenciler, sınavlara katılabilmek için ülke içerisinde şehirden şehre koşuşturmak zorunda kalmış; aynı gün ve saatlere rastlayabilen sınavlardan birine katılıp diğerine katılamama durumu, adaylar ve velileri arasında önemli şikâyetlere yol açmıştır. 1960'lı yıllardan itibaren bazı üniversiteler önce kendileri için giriş sınavları düzenlemeye başlamış; sonrasında ise bazı üniversiteler birlikte hareket etme yoluna gitmiştir.

Aday sayısındaki artış, sınavlarda çok sorulu ve objektif testlerin hazırlanmasını, başvurma, puanlama, seçme ve yerleştirme, sonuçları bildirme gibi işlemlerde bilişim yöntem ve araçlarından yararlanılmasını gerektirmiştir. 1974 yılında, Üniversitelerarası Kurul, üniversiteye giriş sınavlarının tek merkezden yapılmasına karar vererek 19 Kasım 1974 tarihinde Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezini (ÜSYM) kurmuştur. Üniversitelere öğrenci seçme ve yerleştirme işlemleri, 1981 yılına kadar bu merkez tarafından yürütülmüştür.

1981 yılında, Merkez, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 10. ve 45. maddeleriyle Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) adı ile Yükseköğretim Kurulunun bir alt kuruluşu hâline dönüştürülmüştür. Devam eden süreçte 3 Mart 2011 tarih ve 6114 sayılı Kanun ile Kurum idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli bir kamu kurumuna dönüşmüş, "Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi" adını almıştır.

Dünyada ortaöğretimden yükseköğretime geçiş ile ilgili farklı uygulamalar bulunmaktadır. Ülkemizde de üniversiteye giriş sisteminde tarihsel süreç içinde değişiklikler ile sistem geliştirilmiş ve 2017 yılında üniversiteye giriş sistemine son şekil verilmiştir.

Yükseköğretime Geçiş Sınavı (Birinci Aşama); Ortaöğretimden yükseköğretime geçişte iki aşamalı sınavın birinci aşaması "Yükseköğretime Geçiş Sınavı" olarak adlandırılan ortak ve tek bir sınavdır. "Yükseköğretime Geçiş Sınavı", ortaöğretime başarı ile tamamlayan ve yükseköğrenim görmek isteyen kişilerin tabii tutulacağı, yükseköğretime geçiş için yeterliliği ölçen bir sınav olup bu sınavla,

- a) Açık öğretim programları ile örgün ön lisans programlarına yerleştirilmesinde esas alınacak olan başarı puanı,
- b) Lisans programlarına yerleştirme amacıyla yapılacak Lisans Yerleştirme Sınavlarına girebilmek için aranan asgari başarı puanı belirlenir.

Lisans Yerleştirme Sınavları (İkinci Aşama); Lisans Yerleştirme Sınavları, adayların ders düzeyindeki bilgi ve yeteneklerini ölçen ve açık öğretim dışındaki örgün lisans programlarına yerleştirmede esas alınacak başarı puanını belirleyen sınavlardır (<http://osym.gov.tr>).

Yükseköğretim Kurulu'nun 9 Kasım 2017 tarihinde yapılan Genel Kurul toplantısında Yükseköğretim Kurumları Sınavı ile ilgili değişikliğe gidilmiş olup, iki aşamalı olarak uygulanmaya devam edecek olan sınavın ilk aşaması "Temel Yeterlilik

Testi” (TYT) ikinci aşaması ise “Yükseköğretim Sınavı” (YKS) olarak uygulanmasına karar verilmiştir.

1.6.1. Tercih Süreci

Her yıl tercih dönemi Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından belirlenerek duyurulur.

Coşar (2016)’a göre, öğrencilerin yaklaşık %66’lık bir oranı üniversiteyi tercih etme zamanı olarak “Tercih döneminde” şeklinde cevap vermişlerdir. Bu araştırmaya göre verilen diğer cevaplar Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Üniversiteye Karar Verme Zamanı

Karar Zamanı	Sayı	Oran
Lise öğrenimim sırasında	5	2,42
Sınava girmeden önce	19	9,18
Sınav sonuçları açıklandıktan sonra	47	22,71
Tercih döneminde	136	65,7
Toplam	207	100

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin %65,7’ sinin öğrenim görmek istedikleri üniversiteye tercih döneminde karar verdiklerini göstermektedir. Buna neden olan etkenlerin başında ise öğrencilerin ilk sınavdan aldıkları puanın etkili olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple üniversiteler tüm yıla yayarak yapmış oldukları tanıtım faaliyetlerini özellikle tercih dönemlerinde daha da artırmaktadırlar.

1.6.2. 2017 LYS ve YGS: Sonuç Değerlendirme

Tablo 6. Tercih Yapma Hakkına Sahip Olan ve Tercih Yapan Aday Sayıları

	2017			2016		
	Lise	Meslek Lisesi	Toplam	Lise	Meslek Lisesi	Toplam
Tercih Yapma Hakkı Olanlar	1.117.626	729.254	1.846.880	1.171.886	785.740	1.957.626
Tercih Yapanlar	627.850	366.916	994.766	759.424	610.583	1.370.007

Kaynak: <http://osym.gov.tr>

Geçen sene tercih yapma hakkı olan 1 milyon 171 bin 886 lise mezunu adaydan 759 bin 424’ü (yüzde 64,80), 785 bin 740 meslek lisesi mezunu adaydan 610 bin 583’ü

(yüzde77,71) ve toplamda tercih yapma hakkı olan 1 milyon 957 bin 626 adaydan 1 milyon 370 bin 7'si tercih (yüzde 69,98) yapmıştı. Bu sene ise tercih yapma hakkı olan 1 milyon 117 bin 626 lise mezunu adaydan 627 bin 850'si (yüzde 56,18), 729 bin 254 meslek lisesi mezunu adaydan 366 bin 916'sı (yüzde 50,31) olmak üzere toplamda tercih yapma hakkı olan 1 milyon 846 bin 880 adaydan 994 bin 766'sı tercih (yüzde 53,86) yapmıştır. Yani geçen yıla kıyasla öğrenciler ilk yerleştirmede daha az tercih yapma eğiliminde olmuştur (YÖK, 2017). Tercih yapan öğrenci sayısı oranı 2016 yılında %70 iken; 2017 yılında %54'e düşmüştür.

Burada özellikle dikkat çekilmesi gereken konu, tercih yapma hakkına sahip olan meslek liseli adayların geçen yıl yüzde 78'i tercih yaparken bu yıl yüzde 50'sinin bu hakkını kullanmış olmasıdır. Bunun sebebi 2017 yılında ilk kez uygulanan sınavsız geçişin kaldırılması sonrasında, ilgili öğrencilere verilen ek puan ile daha yüksek sayıda öğrenci sınavda başarılı olduğu halde durumlarını daha iyi değerlendirmek üzere bu aşamada tercihinin yapmamış olmasıdır. Sınavsız geçişin kaldırılması sürecinin devreye girdiği bu ilk yılda görülen olumsuz durumun ek yerleştirme sürecinde büyük ölçüde kalkacağı düşünülmektedir (YÖK, 2017). Sınavsız geçiş ile ilgili değişiklikler dikkate alındığında meslek lisesi mezunlarından tercih edebilecek düzeyde yüksek sayıda öğrenci sayısının olması memnuniyet vericidir.

2017 ÖSYM yerleştirme sonuçlarının ardından ÖSYM'nin yayınladığı veriler ışığında yapılan analiz neticesinde hem vakıf hem de devlet üniversitesi kontenjan doluluk oranlarında düşüşler gözlenmiştir.

Tablo 7. Örgün Yükseköğretim Programlarının Kontenjanları ve Yerleşen Aday Sayıları

	2017 Lisans				2016 Lisans			
	Kontenjan	Yerleşen	Boş	Doluluk Oranı	Kontenjan	Yerleşen	Boş	Doluluk Oranı
Devlet Üniversiteleri	373.642	346.671	26.971	93%	358.880	345.579	13.301	96%
Vakıf Üniversiteleri	83.536	67.496	16.040	81%	75.390	68.287	7.103	91%
K.K.T.C. Üniversiteleri	14.890	8.054	6.836	54%	12.958	8.642	4.316	67%
Diğer Ülke Üniversiteleri	1.699	725	974	43%	1.790	971	819	54%
Toplam	473.767	422.946	50.821	89%	449.018	423.479	25.539	94%

	2017 Ön Lisans				2016 Ön Lisans			
	Kontenjan	Yerleşen	Boş	Doluluk Oranı	Kontenjan	Yerleşen	Boş	Doluluk Oranı
Devlet Üniversiteleri	346.068	218.434	127.634	63%	319.816	298.649	21.167	93%
Vakıf Üniversiteleri	85.295	52.113	33.182	61%	78.154	66.729	11.425	85%
K.K.T.C. Üniversiteleri	5.441	2.741	2.700	50%	5.308	3.318	1.990	63%
Diğer Ülke Üniv.	100	54	46	54%	100	74	26	74%
Toplam	436.904	273.342	163.562	63%	403.378	368.770	34.608	91%
	2017 Toplam				2016 Toplam			
	Kontenjan	Yerleşen	Boş	Doluluk Oranı	Kontenjan	Yerleşen	Boş	Doluluk Oranı
Devlet Üniversiteleri	719.710	565.105	154.605	79%	678.696	644.228	34.468	95%
Vakıf Üniversiteleri	168.831	119.609	49.222	71%	153.544	135.016	18.528	88%
K.K.T.C. Üniversiteleri	20.331	10.795	9.536	53%	18.266	11.960	6.306	65%
Diğer Ülke Üniversiteleri	1.799	779	1.020	43%	1.890	1.045	845	55%
Toplam	910.671	696.288	214.383	76%	852.396	792.249	60.147	93%

Kaynak: <http://osym.gov.tr>

2017 yılında ÖSYS sonuçlarına göre, lisans programlarına yerleşen öğrenci sayısı 422 bin 950 olmuştur. Bu sayı 2016 yılında lisans programlarına yerleştirilen öğrenci sayısı 423 bin 479 ile yakın düzeydedir. Ancak vakıf üniversitelerindeki lisans programlarına yerleşen öğrenci sayısı 2016 yılında 68 bin 287 iken, 2017 yılında yerleşen öğrenci sayısı 16 bin 040 olarak gerçekleşmiştir. Bu kapsamda vakıf yükseköğretim kurumlarına yerleşen lisans öğrenci sayılarında azalma olmuştur.

Yerleştirme sonuçlarına göre boş kalan 214 bin 430 toplam kontenjanın 163 bin 613'ü ön lisans programlarında, 50 bin 817'si ise lisans programlarında görülmüştür. Tercih edecek öğrenci sayısındaki geçtiğimiz yıllarla karşılaştırıldığında önemli bir değişiklik olmamasına ve kontenjanlarda artış olmasına rağmen boş kontenjan sayıları öğrencilerin daha bilinçli ve seçici bir tercih sürecinde olduğunun göstergesidir (YÖK, 2017).

2016 ile 2017 yılları karşılaştırıldığında daha az tercih yapma eğilimi doğrultusunda lisans programlarındaki doluluk oranlarının yüzde 94,31'den, yüzde 89,27'ye gerilediği, ön lisans programlarındaki doluluk oranlarının ise yüzde 91,42'den yüzde 62,55'e düştüğü görüldü. Bir başka ifadeyle yerleştirme sonuçlarına göre boş kalan 214 bin 430 toplam kontenjanın 163 bin 613'ü ön lisans programlarında, 50 bin 817'si ise lisans programlarındadır (YÖK, 2017).

Bu sonuçlar öğrencilerin daha bilinçli bir tercih yapma eğiliminde olduklarını, sadece yükseköğretime girmeyi değil, mezuniyet sonrasındaki istihdam olanaklarını da dikkate aldıklarını göstermektedir. Bu durum yükseköğretim sistemindeki özellikle son iki yıldır kalitenin artırılması odaklı uygulanan politikalar ile de uyumludur (YÖK, 2017).

2015 ve 2016 yıllarında Tıp, Hukuk, Mühendislik ve Mimarlık programlarında başlatılan taban puan uygulamasındaki sonuçlar olumlu yönde sonuçlar doğurmuştur. Bu sonuçlar incelenecek olursa; Tıp Fakültelerinde 2016 yılında boş kontenjan 55 iken 2017'de 27, Hukuk Fakültelerinde 2016 yılında boş kontenjan 298 iken 2017'de boş kontenjan kalmamıştır. Mühendislik Fakültelerinde 2016 yılında boş kontenjan 14 bin 754 iken 2017'de 8 bin 165, Mimarlık programlarında 2016 yılında boş kontenjan 744 iken 2017'de 944 olmuştur. Vakıf ve KKTC Üniversitelerine yerleşen aday sayısındaki azalmalar Mimarlık programlarındaki boş kontenjanın artmasına sebep olmuştur.

Öğretmenlik programlarında taban puan uygulaması 2017 yılında ilk defa uygulanmış olup, bu kapsamda kontenjan doluluk oranı 2016 yılında yüzde 99,23 iken 2017 yılında yüzde 86,79 olarak gerçekleşmiştir. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği gibi programlar, bu doluluk oranındaki düşüşte önemli rol oynamıştır. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği programlarında 2016 yılında kontenjan 2 bin 965, yerleşen 2 bin 902 ve boş kontenjan 63 iken 2017'de kontenjan 2 bin 866, yerleşen 543 ve boş kontenjan 2 bin 323 olmuştur. Fen Bilgisi Öğretmenliği programlarında 2016 yılında kontenjan 4 bin 429, yerleşen 4 bin 414, boş kontenjan 15 iken, 2017'de kontenjan 4 bin 459, yerleşen 3 bin 49, boş kontenjan bin 410 olmuştur.

Yukarıda verilen istatistiki veriler incelendiğinde, belirtilen programların ortak özelliğinin istihdamda güçlük yaşanan programlar olmasıdır. Taban puan uygulaması ile geçmişte 1 milyon 420 bin başarı sıralaması ile eğitim fakültesi programlarına yerleşebilen öğrencilerin olması durumu göz önüne alınarak, yerleşen öğrencinin niteliğini arttırabilmek için eğitim fakültelerine taban puan şartı getirilmiş olup, başarı sıralaması 240 bin seviyesine çekilmiştir. Bunun sonucunda da bu programların doluluk oranlarda önemli oranda düşüş yaşanmıştır. Bu durum kontenjan doluluk oranlarına olumsuz etki etmiş olsa da yeni nesillerin eğitimi açısından nitelikli ve bilinçli bireylerin öğretmenlik programlarını tercih etmesi açısından olumlu olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 8. Boş Kalan Kontenjanlarda Mezuniyet Sonrası İstihdam Edilebilirliğin Etkisi

Program Adı	Devlet ve Vakıf Üniversiteleri			
	Kontenjan	Yerleşen	Boş	Doluluk
İşletme	21.967	14.048	7.919	64%
İktisat	17.682	12.636	5.046	71%
Bilgisayar ve Öğretim Tek. Öğretmenliği	2.754	543	2.211	20%
Turizm İşletmeciliği	3.790	1.897	1.893	50%
Fen Bilgisi Öğretmenliği	4.409	3.049	1.360	69%

Kaynak: ÖSYM Web Sayfası <http://osym.gov.tr>

Boş kalan program kontenjanlarına bakıldığında önemli kısmının mezuniyet sonrası istihdam endişesinin olduğu veya arz ve talep dengesinde güçlük yaşanan programlar esaslı olduğu değerlendirilmektedir. Örneğin, eğitim fakültesi programları arasında en düşük doluluk oranının istihdam alanının oldukça daraldığı Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği alanında olması arz ve talep dengesinin doğal bir sonucu olarak değerlendirilmiştir. Bu sene Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliğinde doluluk oranı yüzde 19,72, Fen Bilgisi öğretmenliğindeki doluluk oranı yüzde 69,15'tir. İşletme ve İktisat gibi çok fazla mezunun bulunduğu programlar için de aynı bakış açısı söz konusudur (YÖK, 2017).

YÖK Yükseköğretim sisteminin her kademesinde kaliteyi öncelikli kılmaktadır. Kontenjan planlamasında öncelik, kontenjanların ve yerleşen sayılarının hadsiz hesapsız artırılması değildir. Yetkinlik ve yeterlilik dikkate alınarak büyüme gerçekleştirilmektedir. Diğer taraftan iki yıldır gerek üniversitelerin ilgili verilerinin

paylaşımı gerekse mezun başarıları ve programların akredite olup olmadığı bilgilerinin açıklanması öğrencilere daha bilinçli tercih yapma olanağını sunmaktadır. 2017 yılı yerleştirme sonuçları Yükseköğretim Kurulu olarak son iki yıldır önceliklendirilen kalite odaklı büyümenin önemli bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. (YÖK, 2017).

Ülkemizdeki Üniversiteleri her düzeyde daha rekabetçi bir ortama yönlerecek, kaliteyi yükseköğretimdeki büyümenin merkezine oturtacak, YÖK'ün bazı yetkilerinin devredilerek, kararlarının dış paydaşlara da açık, daha paylaşımcı bir şekilde alınmasını sağlayacak, üniversitelerimizin bilgi üretimi ve araştırmacı insan kaynağı yetiştirme süreçlerini teşvik edecek, üniversitelerimiz ile iş dünyası arasındaki ilişkileri geliştirecek, bu şekilde yükseköğretimde bir sıçrama meydana getirecek önemli düzenlemeler 01 Temmuz 2017 tarihli Resmi Gazetede yürürlüğe girmiştir. Bu düzenleme kapsamında oluşturulacak Kurul ile YÖK'ün kontenjan planlaması kamu ve özel sektör paydaşlarının da görüşü alınarak daha rasyonel ve katılımcı bir şekilde yapılabilecektir. Yine bu düzenleme ile ülkemizde beceri odaklı insan kaynağı ihtiyacını karşılayacak meslek yüksekokulları programlarına odaklanılmasına yönelik olarak oluşturulacak Kurulda dış paydaşlar ve sanayi de yer alacak olup, meslek yüksekokullarının organize sanayi bölgelerinde açılması teşvik edilecektir (YÖK, 2017).

Vakıf Üniversiteleri, Senatoların önerisi ve Mütevelli Heyetlerinin kararı ile YÖK'ten her yıl mevcut bölümler ya da yeni açılacak bölümler için öğrenci kontenjanı talep etmektedirler. Öğrenci kontenjanlarının belirlenmesi YÖK'ün görevleri arasında olmakla beraber, bu yasal düzenleme kapsamında oluşturulacak Kurul ile YÖK'ün kontenjan planlaması kamu ve özel sektör paydaşlarının da görüşü alınarak daha rasyonel ve katılımcı bir şekilde yapılabilecektir. Vakıf Üniversiteleri rekabette üstünlük sağlamak amacıyla potansiyel öğrencilerin ilgisini çekmeye ve öğrenci sayılarını artırmaya odaklanma eğilimindedirler. Bu nedenle de öğrenci kontenjanlarını artırmak için talepte bulunmaktadırlar. YÖK bu noktada doluluk oranı düşük olan bölümlerin açılma taleplerini ya da kontenjan artırma taleplerini değerlendirirken paydaşların da görüşleri doğrultusunda istihdam ihtiyacını öngörerek karar verebilecektir. Bu kararın sonucu doğrudan kontenjanların doluluk oranları ile ilgilidir. Boş kalan kontenjanların maliyeti çok yüksektir. Bu durumda açılacak bölümlerin tercih edilebilirliğinin artırılması büyük önem taşımaktadır.

Tablo 9. 2017 ÖSYM Verilerine Göre Vakıf Üniversiteleri (Lisans) Doluluk Oranları

Üniversite Adı	Doluluk (%)
1- Sabancı Üniversitesi (İstanbul)	100
2- Sanko Üniversitesi (Gaziantep)	100
3- İbn Haldun Üniversitesi (İstanbul)	100
4- İstanbul Ayvansaray Üniversitesi	100
5- Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi	100
6- Koç Üniversitesi (İstanbul)	99,62
7- TOBB Ekonomi ve Tek. Üniversitesi (Ankara)	99,6
8- Özyeğin Üniversitesi (İstanbul)	99,18
9- İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi (Ankara)	98,98
10- Bezmialem Vakıf Üniversitesi (İstanbul)	98,79
11- İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	98,62
12- Yaşar Üniversitesi (İzmir)	97,13
13- İstanbul Medipol Üniversitesi	95,77
14- Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi İstanbul	95,56
15- Nişantaşı Üniversitesi (İstanbul)	95,19
16- Bahçeşehir Üniversitesi (İstanbul)	95,01
17- TED Üniversitesi (Ankara)	94,4
18- Atılım Üniversitesi (Ankara)	94,29
19- MEF Üniversitesi (İstanbul)	94
20- İstanbul Bilgi Üniversitesi	93
21- Hasan Kalyoncu Üniversitesi (Gaziantep)	92,97
22- İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi	90,42
23- İstanbul Bilim Üniversitesi	89,62
24- Çağ Üniversitesi (Mersin)	89,38
25- Başkent Üniversitesi (Ankara)	89,35
26- Çankaya Üniversitesi (Ankara)	89,35
27- İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	89,29
28- Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi (İstanbul)	89
29- İstanbul Kültür Üniversitesi	88,22
30- Üsküdar Üniversitesi (İstanbul)	87,91
31- Beykoz Üniversitesi (İstanbul)	86,82
32- Nuh Naci Yazgan Üniversitesi (Kayseri)	86,74
33- İstanbul Esenyurt Üniversitesi	85,28
34- KTO Karatay Üniversitesi (Konya)	84,52
35- Işık Üniversitesi (İstanbul)	83,99
36- Kadir Has Üniversitesi (İstanbul)	83,95
37- Maltepe Üniversitesi (İstanbul)	82,63
38- Yeditepe Üniversitesi (İstanbul)	81,93
39- Piri Reis Üniversitesi (İstanbul)	78,51
40- İstanbul Ticaret Üniversitesi	76,41

41- Ufuk Üniversitesi (Ankara)	76,14
42- Beykent Üniversitesi (İstanbul)	74,99
43- İstanbul Şehir Üniversitesi	74,55
44- İzmir Ekonomi Üniversitesi	72,95
45- Doğu Üniversitesi (İstanbul)	71,5
46- Biruni Üniversitesi (İstanbul)	70,69
47- İstanbul Aydın Üniversitesi	69,9
48- Yüksek İhtisas Üniversitesi (Ankara)	69,93
49- İstanbul Arel Üniversitesi	65,7
50- Okan Üniversitesi (İstanbul)	65,08
51- Antalya Bilim Üniversitesi	64,49
52- Haliç Üniversitesi (İstanbul)	62,92
53- İstanbul Kent Üniversitesi	61,14
54- İstanbul Gedik Üniversitesi	61,01
55- İstanbul Gelişim Üniversitesi	59,52
56- İstinye Üniversitesi (İstanbul)	58,92
57- Avrasya Üniversitesi (Trabzon)	57,67
58- Toros Üniversitesi (Mersin)	55,85
59- Antalya Akev Üniversitesi	48,08
60- Türk Hava Kurumu Üniversitesi (Ankara)	45,41
61- Altınbaş Üniversitesi (İstanbul)	44,53
62- Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi (Antalya)	38,71
63- İstanbul Rumeli Üniversitesi	37,31
Genel Toplam	80,8

Tablo 10. 2017 ÖSYM Verilerine Göre Vakıf Üniversiteleri (Ön Lisans) Doluluk Oranları

Üniversite Adı	Doluluk
1-KTO Karatay Üniversitesi	100
2- Hasan Kalyoncu Üniversitesi	100
3- Beykoz Lojistik Meslek Yüksek Okulu	100
4- Nişantaşı Üniversitesi	91,12
5- Bezmialem Vakıf Üniversitesi	89,58
6- Çankaya Üniversitesi	85,57
7- Yaşar Üniversitesi	84,47
8- Başkent Üniversitesi	82,79
9- İstanbul Bilgi Üniversitesi	81,31
10- İstanbul Medipol Üniversitesi	80,43
11- Acıbadem Üniversitesi	80,34
12- İstanbul Esenyurt Üniversitesi	76,76
13- Çağ Üniversitesi	75,98
14- Toros Üniversitesi	75

15- Yeni Yüzyıl Üniversitesi	74,51
16- Kapadokya Meslek Yüksek Okulu	68,35
17- Doğu Üniversitesi	68,24
18- Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	67,84
19- İstanbul Ayyansaray Üniversitesi	67,83
20- Üsküdar Üniversitesi	67,72
21- Maltepe Üniversitesi	67,16
22- Plato Meslek Yüksek Okulu	67,05
23- İstanbul Şişli Meslek Yüksek Okulu	65,65
24- İstanbul Kültür Üniversitesi	64,95
25- Bahçeşehir Üniversitesi	63,39
26- Işık Üniversitesi	63,14
27- Faruk Saraç Tasarım Meslek Yüksek Okulu	63
28- Kadir Has Üniversitesi	62,28
29- İzmir Ekonomi Üniversitesi	62,16
30- İstanbul Arel Üniversitesi	60,32
31- Ataşehir Adıgüzel Meslek Yüksek Okulu	58,65
32- Piri Reis Üniversitesi	58,62
33- Yüksek İhtisas Üniversitesi	58
34- Ufuk Üniversitesi	57,53
35- Haliç Üniversitesi	57,45
36- Avrupa Meslek Yüksek Okulu	54,62
37- Beykent Üniversitesi	54,22
38- İstanbul Kavram Meslek Yüksek Okulu	54,12
39- İstanbul Aydın Üniversitesi	53,71
40- Türk Hava Kurumu Üniversitesi	53,03
41- İstanbul Kent Üniversitesi	50
42- Antalya Akev Üniversitesi	48,71
43- Avrasya Üniversitesi	48,30
44- İstanbul Gelişim Üniversitesi	48,15
45- Gedik Üniversitesi	47,31
46- Okan Üniversitesi	47,21
47- Biruni Üniversitesi	47,02
48- İstanbul Şehir Üniversitesi	44,64
49- İstanbul Bilim Üniversitesi	43,67
50- İstinye Üniversitesi	43,41
51- Altınbaş Üniversitesi	36,74
52- Beykoz Üniversitesi	34,72
53- İstanbul Rumeli Üniversitesi	34,59
54- Atılım Üniversitesi	30
Genel Toplam	63,36

İKİNCİ BÖLÜM

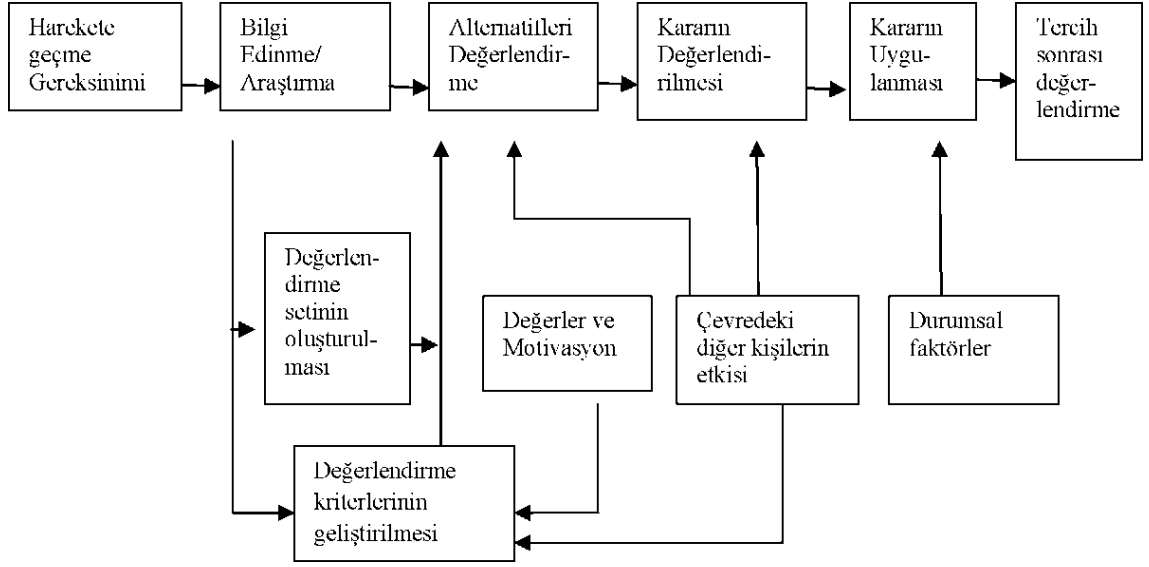
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINA İLİŞKİN TERCİHLER

2.1. Öğrencilerin Yüksek Öğretim Kurumlarına İlişkin Tercihlerini Etkileyen Faktörler

Öğrenci tercihlerini hangi faktörlerin etkilediğini daha iyi anlayabilmek için öncelikle yükseköğretim öğrenci adaylarının karar alma süreçleri incelenmiş, öğrencilerin hangi aşamalardan geçerek tercihlerini gerçekleştirdikleri anlaşılmaya çalışılmıştır. Ardından bu aşamalarda tercihleri etkileyen faktörler ayrı ayrı açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1.1. Öğrenci Adaylarının Karar Alma Süreçleri

Öğrencilerin yükseköğretim kurumu tercihleri ile ilgili literatürde çeşitli çalışmalara rastlanmaktadır. Bunların önemli bir kısmı lisans seviyesine ilişkin çalışmalardır. Az bir kısmı ise lisansüstüne yönelik olarak yapılmıştır. Literatür incelendiğinde; öğrencilerin karar verme sürecinde birden fazla aşamadan geçtikleri görülmektedir. Örneğin; Kotler ve Fox 7 aşamalı bir model öne sürmüşlerdir.

Şekil 4. Öğrenci Adaylarının Karar Alma Süreçleri

Kaynak: (Raposo ve Alves, 2007: 3)

Ancak diğer birçok araştırmacı, daha az aşamalı modellere odaklanmaktadır. Birçok araştırmada üç esas aşama üzerinde durulmaktadır (Desjardin vd., 2006). Üç aşamalı modeller içerisinde öne çıkanlardan biri de Hossler ve Gallagher'ın çalışmasıdır. Araştırmacılar, yatkınlık, araştırma ve seçim aşamalarından oluşan, öğrencinin yükseköğrenimine başlamasıyla son bulan bir gelişim süreci tanımlamışlardır. Daha sonraları Hossler, Braxton ve Coppersmith, Hossler ve Gallagher tarafından gerçekleştirilen ve bir önceki çalışmanın genişletilmesiyle ortaya çıkan çalışmada ise, araştırmacılar üç temel aşamaya ait bir takım alt aşamalar belirlemişlerdir.

Bu doğrultuda geliştirilen modelin birinci aşamasında; öğrenciler yükseköğretimle ilgili amaçlar belirlemektedirler. Bu etapta öğrenciler, yükseköğretime devam edip etmeyeceklerinin kararını verirler. Öğrencinin yükseköğretimle ilgili düşünce ve eğilimlerinin oluşması uzun zaman alabilir. Bu süreç, erken çocukluk döneminden başlayarak lise yıllarına ve sonrasına uzanabilir. Her ne kadar bu ilk aşama kişiden kişiye göre değişse de genelde ilk ve ortaöğrenim süresince oluşmaktadır (Desjardin vd. 2006: 382). Lise seviyesine geldiklerinde öğrenciler, genelde yükseköğretimle ilgili amaçlarını belirlemiş olurlar. Yükseköğretimle ilgili eğilimler incelendiğinde, öğrenciler üç gruba ayrılırlar: Yükseköğretime devam etmeye karar vermiş olanlar, yükseköğretime devam

edip etmemekte kararsız olanlar ve son olarak yükseköğretime devam etmeyi düşünmeyenler (Adams, 2009: 42).

Hossler, Braxton ve Coppersmith; çalışmalarında bu aşamayı, istek ve karar olarak ikiye ayırmaktadırlar. İstek aşaması, öğrencinin yükseköğretim görme eğilimini ifade etmektedir. Karar aşamasında ise öğrenci, yükseköğrenim görmeyi istemekle kalmayıp, yükseköğrenim görme kararının verildiği süreci ifade etmektedir. Genel olarak yatkınlık aşaması adı verilen bu ilk aşamada; ailenin sosyo-ekonomik statüsü, öğrencinin akademik yeteneği, ebeveynin eğitim seviyesi, ailenin teşviki, arkadaşların yükseköğrenime ilişkin planları, öğretmenlerin teşviki, öğrencinin eğitim hedefleri gibi faktörlerin etkili olduğu araştırmacılar tarafından ifade edilmiştir (Yılmaz-Işık, 2011: 18).

İkinci aşama, araştırma aşamasıdır. Bu aşama, eğitim görmek için düşünülen belirli sayıda yükseköğretim kurumunun belirlenmesini ve başvuruların yapılmasını içermektedir. Bu aşamada öğrenciler, hangi yükseköğretim kurumlarını tercih edeceklerinin kararını verebilmek amacıyla çeşitli kaynaklardan bilgi edinmeye çalışırlar (Desjardin vd. 2006: 383). Bu aşamada öğrenciler, kendileri için önemli olan kurumsal faktörleri saptarlar ve bilgi eksiklerini tamamlamaya çalışırlar; bununla beraber yükseköğretim kurumları da ihtiyaç duydukları bu bilgileri onlara sağlarlar. Bu sayede kendileri için doğru olduklarını düşündükleri kurumları da saptamaya başlarlar. Bu arada hala yükseköğretime devam edip etmemeye karar verememiş olan öğrenciler de araştırma aşamasında, eğitimlerine devam etmeyi isteyip istemediklerine ve hangi yükseköğretim kurumlarını hedef olarak seçeceklerine daha net karar verirler (Adams, 2009: 43). Ayrıca bu aşamada öğrenciler, iki veya dört yıllık eğitim görebilmeleri için başarılı olmaları gereken sınavlara girerler. Örneğin; Amerika'da yükseköğrenime başvurabilmek için öğrencilerin Scholastic Assessment Test (SAT) sınavına girmeleri, Türkiye'de ise Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavına (ÖSYS) girmeleri gerekmektedir. Türkiye'de yüksek lisans seviyesinde ise, Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (ALES) lisansüstü eğitim görebilmek için önkoşul niteliğindedir. Bu sınavlardan elde ettikleri puanlara göre de tercih listelerini oluştururlar. Bu ikinci aşama tercih listelerinin belirlenerek, başvurunun tamamlanmasıyla sona erer (Yılmaz-Işık, 2011: 19).

Modelin üçüncü ve son aşaması ise; öğrencinin kabulünü, kayıt işlemlerini ve üniversiteye gitmeye başlamasını içerir. Türkiye için geçerli olmamakla beraber birçok ülkede, lisans seviyesinde kurumlar öğrencinin yaptığı başvuruları değerlendirir, öğrenciyi kurumlarına kabul edip etmeyeceklerine karar verirler. Öğrenci de aldığı olumlu yanıtları değerlendirerek hangisini seçeceğine karar verir (Adams, 2009: 43).

Türkiye’de bu durum yalnızca lisansüstü seviyesinde bu şekilde işlemektedir. Lisans seviyesinde ise öğrenci, aldığı ÖSYM puanına göre bir tercih listesi hazırlar. Vakıf üniversiteleri ve devlet üniversitelerinden oluşan tercih listesini oluşturduktan sonra da sistem tarafından belirli bir kuruma yönlendirilir. Daha sonra öğrenci, o kuruma giderek kayıt işlemlerini tamamlar ve yükseköğrenimine başlar. Ancak bu aşamada hazırlanan tercih listesinin niteliği çok önemlidir. Lise mezunlarının çalışma hayatına dair çoğunlukla herhangi bir deneyimleri bulunmamaktadır. Dolayısıyla çoğunluk açısından net bir meslek tercihi de oluşmamaktadır. Bazı öğrencilerin net olarak mesleki hedefleri bulunsa dahi, tercih edebilecekleri üniversiteler içerisinden, puan faktörünü geri plana iterek, farklı olanaklar sunanlara yönelebilmektedirler. Bu sebeple; üniversiteler açısından çeşitli özelliklerini ön plana çıkarmak yoluyla, bu öğrencilerin tercihlerini etkilemek mümkün olmaktadır. Ülkemizde genel olarak bakıldığında, öğrencilere çeşitli ve değişik olanaklar sunabilmek açısından; devlet üniversitelerinin çalışmaları mevcut olmakla birlikte, vakıf üniversitelerinin bünyelerinde bu tür çalışmaların daha aktif ve sistemli bir şekilde yerine getirildiği ifade edilebilir (Yılmaz-Işık, 2011: 19).

2.1.2. Öğrencilerin Üniversite Tercihlerinde Etkili Olan Faktörler

Üniversiteler, kontenjanlarını doldurma ve öğrenci sayısını artırma konusunda rekabet etmektedirler. Bu rekabet, akılcı, doğru tanıtım ve pazarlama stratejilerini oluşturmayı da kaçınılmaz kılmaktadır. Bu stratejileri belirlerken üniversitenin; tanınırlığı, imajı, öğretim kalitesi, akademik olanakları, fiziki altyapı olanakları, barınma ve sosyal faaliyetler ile üniversitenin bulunduğu ilin de etkisini ihmal etmemek gerekir. Çünkü bu faktörlerin tümünün öğrencilerin tercihlerini önemli ölçüde etkilediği düşünülmektedir. Bu faktörlerden güçlü olanların ön plana çıkarılarak, öğrencileri etkileyebilir ve doğru üniversite imajı oluşturarak hedef kitleye ulaşılabilir.

1998 yılında, Hanson, Norman ve Williams tarafından yapılan bir araştırmada öğrencilerin üniversiteye kaydolmasını etkileyen en önemli üç olumlu faktörün; üniversitenin akademik ünü, derslerin kalitesi ve üniversitenin prestiji olduğu belirtilmiştir. Seçime etki eden diğer olumlu unsurlarıysa bölümlerin kalitesi, programların çeşitliliği, akademik rekabet seviyesi, kampüsteki sosyal ortam, fakültelerin kalitesi, sosyal hayatın kalitesi ve üniversitenin ikamet adreslerine olan uzaklığı şeklinde sıralamışlardır. Bununla beraber araştırmada, öğrencilerin üniversite seçiminde negatif etkiye neden olan unsurları ise ekonomik yükümlölükler, kayıt ücreti, toplam maliyet, fakülteye giriş zorluğu ve iletişim hızı olarak tespit etmişlerdir. Hu ve Hosler tarafından 2000 yılında yapılan çalışmada ise, öğrencilerin üniversite tercihlerinde etkili olan en önemli faktörlerin, ailelerinin geliri ve finansal etkenler olduğunu kaydetmişlerdir. Zuker (2006) kişisel tecrübelerine ve öğrencilerle görüşmelerine istinaden üniversite tercihini etkileyen yedi önemli unsura dikkat çekmiştir. Bu faktörler; üniversitenin büyüklüğu, yeri, akademik çevresi, sosyal çevresi, bölümler, ders dışı faaliyetleri ve maliyetleridir. Leonid Grebennikov ve Ivan Skaines tarafından 2009 yılında yapılan bir başka araştırmada, kadın öğrencilerin özellikle üniversite yönetiminin etkin çözümü, kayıt işlemlerinin hızlılığı, üniversite ile ilgili bilgilerin açıklığı ve bölüm derslerinin kalitesi gibi hususlarda erkek öğrencilerden daha farklı bir bakış açısına sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Chenoweth ve Galliher tarafından 2004 yılında yapılan çalışmada, öğrencilerin tercihleri üzerinde ailesel faktörlerin önemli rol oynadığı tespit edilmiştir. Bunlar, ailenin gelir kaynağı, rol model olarak alınan aile bireyleri ve ailenin eğitim durumu şeklinde belirtilmiştir (Özcan, 2015: 52).

Demirtaş (2012) tarafından yapılan bir araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin üniversiteyi tercih etmelerinde etkili olan faktörler sırasıyla iş olanakları yaratması, mevcut üniversite öğrencilerinin tavsiyesi, üniversitenin akademik ve idari kadrosu, ikamet edilen yere eve yakın olması, ÖSYS puanı, üniversitenin burs olanakları, ailenin isteği, öğrenim ücreti gelmektedir.

Büyükdoğan (2015) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin üniversiteyi tercih etmelerinde etkili olan faktörler sırasıyla, ÖSYS puanı, üniversitenin bulunduğu şehrin huzurlu ve güvenli olması, iş olanaklar yaratması, verilen eğitimin

kalitesi, burs olanakları, ailenin tavsiyesi, ikamet edilen yere yakınlık, öğrenim ücreti, mevcut üniversite öğrencilerinin tavsiyesi, rehber öğretmenlerin tavsiyesi yer almaktadır.

Tuncalı Yaman ve Çakır (2017) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin üniversite tercihlerine etki eden faktörler sırasıyla, ÖSYS puanı, üniversitenin bilinirliği, öğretim üyelerinin kalitesi ve okulun akademik itibarı, kampus olanakları, okulun ulaşım olanaklarının kolaylığı yer almaktadır.

Bu konuda yapılan araştırmalar da göz önüne alındığında, öğrenci tercihlerini etkileyen çeşitli faktörlerden söz ettiklerini söylemek mümkündür. Söz konusu faktörler genel olarak öğrencinin kendi özellikleri ile ilgili hususlar, çevresel ve kurumsal faktörler olarak sınıflandırılabilir.

2.1.2.1. Öğrenci Özellikleri

Öğrenci tercihlerini etkileyen özellikler hakkında literatürde çok sınırlı sayıda araştırmaya rastlanmaktadır. Farklı araştırmacılar farklı faktörleri öne sürmektedirler. Söz konusu faktörler sosyo-ekonomik yapı, lisedeki başarı düzeyi, üniversite giriş sınavlarındaki başarı düzeyi (öğrencinin yeteneği)¹, öğrencinin geleceğe ilişkin beklenti, arzuları, amaçları, eğilimleri şeklinde ifade edilmiştir. Chapman'a ve ayrıca Fuller, Manski ve Wise'a göre sosyo-ekonomik yapı, öğrencilerin yükseköğrenim görme durumunu etkilemektedir. Öğrencinin sosyoekonomik yapısını aslında ailenin sosyo-ekonomik yapısı belirlemektedir. Dolayısıyla, öğrencinin sosyo-ekonomik yapısı, ailenin gelirini ve ebeveynlerin eğitim ve meslek edinme durumlarını ifade etmektedir (Manski ve Wise, 1983: 77). Öğrenciler; sosyo-ekonomik yapılarının farklılıklarına göre; değişik kurumlarda eğitim almayı tercih edebilmektedirler. Öğrencilerin aldıkları eğitimin derecesi; iki yıllık meslek yüksekokulu, dört yıllık yüksekokul veya fakülteler olarak farklılık gösterebilmektedir. Yüksek sosyoekonomik statüye sahip ailelerden gelen öğrenciler, dört yıllık yüksekokul veya fakültelerde eğitim almayı tercih ederken, daha düşük sosyo-ekonomik statüdeki ailelerden gelen öğrenciler iki yıllık bir eğitimi tercih edebilmektedirler (Yılmaz-Işık, 2011: 25). Araştırmacı Isherwood ise, Quebec'te İngilizce eğitim verilen liselerde yaptığı araştırmada, öğrenci tercihlerini, ailenin

¹ Literatürdeki araştırmaların bazıları Amerika için yapılmış olduğundan, çalışmalarda bu faktör öğrencinin elde ettiği SAT puanı şeklinde ifade edilmektedir.

sosyoekonomik statüsünün etkilediğine dair bir sonuca rastlamadığını ifade etmektedir (Isherwood, 1991: 79).

Chapman, öğrencinin lisedeki başarı seviyesinin, öğrenci tercihlerini belirleyen önemli faktörlerden biri olduğunu ifade etmektedir. Merkezi bir öğrenci seçim sistemine sahip olmayan (her kurumun öğrencilerini kendi seçtiği eğitim sistemi) ülkelerde ve özellikle Amerikan eğitim sisteminde, her yükseköğretim kurumu; kendi belirlediği bir seviyenin üzerindeki lise not ortalamasına sahip olan öğrencileri kurumlarına kabul etmektedir (Chapman, 1981: 494). Dolayısıyla öğrenci de kendi lise not ortalamasını kabul edebilecek kurumlara başvurmaktadır. Isherwood da, benzer şekilde lise not ortalamasının etkili olduğunu düşünmektedir. Örneğin; nispeten düşük not ortalamasına sahip öğrencilerin, ilk tercih olarak yüksek not ortalama beklentisi olan yükseköğretim kurumlarından ziyade daha düşük not ortalamalı öğrencileri kabul edebilecek kurumlara başvurduklarını ifade etmektedir (Isherwood, 1991: 79).

Türkiye’de ise merkezi bir sistem mevcut olduğundan, lise başarısının ancak ÖSYS puanı hesaplanırken kısıtlı bir şekilde ÖSYS puanına katkı yaptığı görülmektedir. Dolayısıyla, öğrencinin tercihleri üzerinde doğrudan bir etkisinin olmadığı düşünülebilir. Türkiye’de öğrencinin üniversite giriş sınavlarında elde ettiği başarı, öğrencinin tercihlerini doğrudan sınırlamaktadır. Öğrenci elde ettiği puan ve sıralamayı, bir önceki senenin minimum puanlarıyla² kıyaslayarak, kazanma ihtimali olan kurum ve bölümleri tercih listesine eklemektedir (Yılmaz-Işık, 2011: 25). Chapman araştırmasında bu faktörü genelleştirerek, öğrencinin yeteneği şeklinde ifade etmiştir. Öğrencinin yeteneğinin, üniversite giriş sınavlarındaki başarısı ve lise başarısı ile somutlaştırılabileceğini ifade etmektedir. Chapman’ın araştırmasını gerçekleştirdiği, merkezi bir öğrenci seçme ve yerleştirme sisteminin olmadığı ülkelerde de durum öğrenci tercihleri açısından, merkezi bir seçme sisteminin mevcut olduğu ülkelere benzer şekilde işlemektedir. Öğrenciler, daha önceki yıllarda üniversitelere girmiş öğrencilerin üniversite giriş sınavı³ puan durumlarını, kendininkilerle kıyaslayarak, tercihlerini gerçekleştirmektedirler çünkü her şekilde öğrencilerin kendileri ile benzer seviyelerde olan öğrencilerle okuma eğilimleri mevcuttur (Chapman, 1981: 493). Isherwood’da, Chapman’a benzer şekilde öğrencilerin

² Üniversiteye son kaydolmuş öğrencinin puanı, o üniversitenin minimum puanını ifade etmektedir.

³ Örneğin, Amerika için SAT veya ACT

yeteneklerinin, başarı seviyelerinin, üniversite tercihleri üzerinde etkili olacağını ifade etmektedir (Isherwood, 1991: 80). Desjardin, Ahlburg ve Mccall, bu faktörü akademik kabiliyet olarak adlandırmaktadırlar ve araştırmacılar tarafından üniversite tercihlerini etkileyen faktörler arasında sayıldığını ifade etmektedirler (DesJardins vd., 1999: 375).

Yukarıdakiler haricinde eğitime dair beklentilerin, arzuların, amaçların ve eğilimlerin de öğrencilerin tercihlerini etkilediğini öne sürülmektedir. Beklenti, bir kişinin belirli bir gelecekte gerçekleştirmeyi veya tamamlamayı düşündüğü faaliyetleridir. Gerçeklerden yola çıkarak yapılan öngörüler ve gelecekle ilgili yargıların sonucu olarak ortaya çıkar. Arzular ise, gelecekle ilgili umutları ifade etmektedir (Chapman, 1981: 495). Öğrencilerin bu şekilde belirgin bazı amaçları olabilmektedir. Örneğin öğrencilerin, geleceğe ilişkin çok az üniversitede mevcut olan belirli özel bir bölümde okumak, belirli bir üniversitede eğitim görmek, öğrencilik dönemini belirli bir şehirde geçirmek, mutlaka ailesinin yanında okumak veya mutlaka yalnız okumak gibi gelecekleriyle ilgili kendilerine özel birtakım istekleri olabilir. Bu isteklerinin de tercihler üzerinde etkisinin olması olasıdır. Ancak, Isherwood araştırmasında bu faktörün de tercihler üzerinde etkili olmadığını savunmaktadır (Isherwood, 1991: 80).

Öğrencinin üniversite giriş sınavında elde etmiş olduğu başarı ve kişisel amaçlarının (beklenti ve isteklerinin) tercihlerinde önemli bir yer tuttuğu düşünülebilir. Öğrenci, belirgin bir bölümde veya üniversitede eğitim görebilmek için, yaşadığı şehirden çok uzakta veya yaşadığı şehirde kalabilmek amacıyla hiç düşünmediği bir bölümde okuyabilir. Bu tercihler kişiden kişiye farklılık gösterip, çok değişik şekillerde ortaya çıkabilirler. Bu durum kişiyi şekillendiren, kültürel veya çevresel farklılıklardan kaynaklanmaktadır (Yılmaz-Işık, 2011: 26).

2.1.2.2. Çevresel Faktörler

Literatürdeki birçok araştırmada öğrenciyi çevreleyen kişilerin, öğrencinin üniversite tercihleri üzerinde etkisi olduğundan söz edilmektedir. Öğrencileri etkileyen bu kişiler çoğunlukla, arkadaşlar aile ve öğretmenlerdir. Bu grup, araştırmacılar tarafından kontrol edilemeyen bilgi kaynağı olarak nitelendirilmektedir. Öğrencilerin çevrelerindeki kişilerin; yorum, tavsiye ve daha önce yapmış oldukları tercihlerden etkilenme süreçleri 3 şekilde gerçekleşebilmektedir (Yılmaz-Işık, 2011: 27):

- i. Kişiler yorumlarıyla, öğrencinin söz konusu üniversiteyle ilgili beklentilerini şekillendirebilirler. İyi bir üniversitenin hangi özelliklere sahip olması gerektiğini tanımlayarak öğrenciyi etkileyebilirler.
- ii. Kişiler, öğrencinin hangi yükseköğretim kurumuna öncelik vermesi gerektiğiyle ilgili doğrudan tavsiyeler sunabilirler.
- iii. Öğrencinin yakın arkadaşlarından bazılarının veya etkilediği kişilerin belirli bir üniversiteye gidiyor olması veya söz konusu üniversiteden mezun olmuş olmaları, tercihle ilgili kararı etkileyebilir.

Bu aşamada Chapman, arkadaşların öğrenciler üzerinde etkileri olduğunu belirtmektedir. Bununla beraber ailelerin etkisinin, arkadaşların etkisinden daha fazla olduğunu belirtmektedir (Chapman, 1981: 495). Domino ve diğer araştırmacılar da, öğrencilerin tercihleri üzerinde, ailelerin güçlü bir etkisi olduğunu ifade etmektedirler (Domino v.d., 2006: 102). Chenoweth ve Galliher ailenin öğrenci üzerindeki bu etkisinin üç şekilde ortaya çıkabileceğini ifade etmektedirler. Birincisi, aile kaynak sağlayıcı olarak öğrenciyi etkilemektedir. İkincisi, aile bireyleri öğrenci için birer rol model olabilmektedirler. Son olarak da daha önce belirtildiği üzere aile, tavsiye ve yorumlarıyla öğrenciler üzerinde etkili olabilmektedir (Chenoweth, Renee V. Galliher, 2006: 6-7).

2.1.2.3. Kurumsal Faktörler

Kurumsal faktörler olarak ifade edilebilecek faktörler; maliyet, finansal yardımlar, iletişim ve kurumsal itibar başlıkları altında sınıflandırılmıştır (Yılmaz-Işık, 2011: 29-33):

Maliyet: Öğrencilerin, üniversite tercihleri sonrasında alacakları eğitim, tüm hayatları üzerinde çok derin bir etki yaratmaktadır. Kişinin hayatı boyunca alacağı birçok önemli karar bulunmaktadır. Bu kararlar arasında, üniversite tercih kararı sıklıkla, evlilik kararının ardından ikinci önemli karar olarak ifade edilmektedir. Bununla beraber üniversiteye ödenecek olan ücret ise, ev satın alımının ardından insanın hayatında yapacağı ikinci büyük harcama olarak ifade edilmiştir.

Finansal Yardımlar: Öğrenci tercihlerini etkileyen faktörler arasında çok fazla araştırılanlardan biri de finansal yardımlardır. Yükseköğretim kurumlarında eğitim

görmek açısından maliyetin bir engel teşkil edebildiği varsayılırsa, finansal yardımların da bu problemi ortadan kaldırmak veya azaltmaya yaradıkları da düşünülebilir. Finansal yardımlar ÖSYM burslarını, başarı burslarını, sporcu burslarını, barınma burslarını ve çeşitli bursları kapsamaktadır.

İletişim: Üniversite tercihlerinde etkili faktörlerden bazıları, kurumlar tarafından kontrol altına alınabilen faktörlerdir. Bazıları ise kısmen kontrol altına alınabilirler ve kontrol edilemeyebilirler. Kontrol edilmesi mümkün olan faktörler arasında iletişim araçları bulunmaktadır. Üniversiteler çok sayıda iletişim aracını öğrenci tercihlerini etkilemek amacıyla kullanmaktadırlar. Bu iletişim araçlarından bazıları basılı broşürler, promosyon malzemeleri (kalem, silgi, anahtarlık vb.), CD ve videolardır. Bu sayede, öğrencilerin ilgili yükseköğretim kurumuyla ilgili aşinalıklarının artması amaçlanmaktadır.

Kurumsal İtibar: Öğrenci tercihlerini etkileyen faktörlerden bir diğeri ve bu çalışmanın özünü oluşturan kavram da kurumsal itibardır. Yapılan araştırmalarda, kurumsal itibar kavramının genellikle işletmeler açısından ne anlam ifade ettiğinin araştırıldığı görülmektedir. Ancak araştırmacılar ve akademisyenler günün koşulları içerisinde, artan rekabet ortamında artık yükseköğretim kurumlarının da varlıklarını sürdürebilmek amacıyla, birer işletme disipliniyle hareket etmeleri gerektiğini vurgulamaktadırlar. Bu bakış açısı, eğitim söz konusu olduğunda her ne kadar katı ve etik olmayan bir bakış açısıymış gibi görülse de doğru şekilde algılandığında yükseköğretim kurumlarına son derece yararlı olabilir ve stratejik açıdan kurumlara kolaylık sağlayabilir.

2.2. Vakıf Üniversitelerinin Tercih Edilmesinde Öne Çıkan Nedenler

Vakıf üniversitelerinin sundukları eğitim hizmetlerinin, devlet üniversitelerine göre daha avantajlı olduğu ileri sürülmektedir. Fakat bu konuda kapsamlı ve karşılaştırmalı bir araştırma yapılmamıştır. Bazı vakıf üniversitelerinin öğrencilere çok modern bina, çevre ve sosyal tesisler sunduğu gözlemlenmekle beraber eğitim ve öğretim kalitesi açısından bazı kişisel gözlemler dışında kapsamlı bir araştırma bulunmamaktadır. Çünkü vakıf üniversitelerinin öğrenciye sunduğu sosyal faaliyetler ve kültürel etkinlikler, devlet üniversitelerine nazaran daha fazla ve çeşitlidir. Bu durum, sunulan eğitim hizmetini devlet üniversitelerinin sunduğu hizmete göre daha kaliteli kılmaktadır. Ayrıca

fiziksel koşulların da daha gelişmiş olması, aileler ve öğrenciler tarafından vakıf üniversitelerinin tercih edilmesinde önemli rol oynamaktadır (Hopoğlu, 2012: 30).

Ülkemizde yükseköğretime olan talebin karşılanması sonucunda üniversite sayısında yıllara göre artış gözlemlenmiştir. Bu durum, rekabeti beraberinde getirmiştir. Öğrencilerin üniversite öğrenim hizmet kalitesi algısı bu anlamda önem taşımaktadır. Öğrencilerin üniversitelerden çeşitli düzeylerde akademik, sosyal, kültürel, sportif vb. beklentileri vardır. Bu bağlamda öğrencilerin beklenti değişimlerinin takip edilerek öğrenci memnuniyetinin ve beklentilerinin karşılanması üniversitelerde öğrenci odaklı olmak kavramı ile anlam bulmaktadır.

Vakıf üniversiteleri tercih edilirken adayların aşağıda sıralanan kriterleri göz önüne aldıkları belirtilmektedir (Oktay, 2012);

Vakıf Üniversitesinin Altyapısı: Tercih yapma aşamasından önce öğrenciler üniversiteyi ziyaret edip görmekte, gidemiyorsa okulun internet sitesinden bilgi edinmektedirler ve buna bağlı olarak karar vermektedirler. Vakıf üniversitelerinin geçmişi ve altyapısı, söz konusu kurumun bu işte ne derece kalıcı olmak istediğinin bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir.

Vakıf Üniversitesinin Akademik Kadrosu: Vakıf üniversitelerinin tercihinde önemli sebeplerden birisi de akademik kadrodur. Tam zamanlı öğretim üyesi sayısı, bir programı doğru bir biçimde yürütebilmek açısından önem arz etmektedir. Bu kapsamda öğrenciler kadronun ne derece deneyimli olduğunu, akademisyenlerinin özgeçmişlerini inceleyerek, yaptıkları çalışmaları, yayımlanmış makalelerini ve yazdıkları kitaplarını öğrenebilmektedir.

Vakıf Üniversitesinde Okuyan Öğrencilerin Olumlu Bakış Açısı: Öğrencilerin yükseköğretim kurumu tercihlerinde, vakıf üniversitelerinde okuyan öğrencilerin olumlu bakış açılarına göre tercih yaptığı belirtilmektedir.

Vakıf Üniversitelerine Ulaşma İmkânı: Vakıf üniversiteleri genel olarak ulaşım olanakları daha iyi olan yerlere kurulmaktadır. Kurulum yeri, ulaşım olanağı bakımından tercihlerde önemli rol oynamaktadır.

2.2.1. Vakıf Üniversitelerinin Tanıtım Faaliyetleri Kapsamında Yaptığı Çalışmalar

Vakıf üniversiteleri diğer dünya ve Türkiye üniversiteleri gibi gerek basılı ve gerekse görsel tanıtım araçları yoluyla tercih yapacak öğrencilere ulaşmaya çalışmaktadırlar. Vakıf üniversitelerinin tanıtımında kullandıkları araçları aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür (Demirtaş, 2012; Büyükdoğan, 2015; Seçkiner Bingöl ve Tahtalıoğlu, 2017; Marangoz ve Arslan, 2015)

2.2.1.1. Kurumsal Web Sayfaları

Kurumsal web sayfaları, işletmelerin kurumsal kimliğini dışarıya yansıttıkları en uygun alanlardır. Son yıllarda üniversiteler kurumsal web sayfalarına daha fazla önem vermişler, özellikle aday öğrencilere dönük bilgileri web sayfalarında görünür kılmak için farklı çözüm yolları aramaktadırlar. Son yıllarda karşımıza çıkan bir yenilik aday öğrencilerin merak ettikleri bilgilerin tek bir başlık altında toplanmasıdır. Bu sayfalarda öncelikle özellikle aday öğrenci sekmesi açılmakta, bu sekmede aday öğrencilere dönük bilgiler verilmekte, kampus olanakları, burslar, dersler, ulaşım vb. faaliyetler sunulmaktadır.

2.2.1.2. Lise ve Dershanelerde Yapılan Sunumlar

Lise ve dershanelerde üniversiteye dönük sunumlar yapılmaktadır. Bu sunumlar iki şekilde yapılmaktadır. Bunlardan bir tanesi üniversiteyi tanıtan broşür, film ve açıklamalar yapmak ve kalem defter vb. promosyon malzemelerini dağıtmak şeklinde olurken bir diğeri ise yukarıda sıralanan hususlara ilave olarak öğrencilerin ilgisini çekebilecek türden kısa bir konferansın üniversite öğretim elemanları tarafından verilmesi şeklinde olmaktadır. Bu konferanslar etkili iletişimden sınav kaygısına, yapay zekâdan tüketici haklarına kadar birçok farklı konuda verilmektedir.

2.2.1.3. Yurt İçi ve Yurt Dışı Eğitim Fuarları

Eğitim fuarları son yıllarda ülkemizde yavaş yavaş bir sektör haline gelmektedir. Önce büyük şehirlerde başlayan fuarlar giderek daha fazla ilde ve ülkede düzenlenmeye başlamıştır. Yurt içi ve yurt dışında düzenlenen fuarlarda üniversitelere tahsis edilen

stantlarda promosyon malzemeleriyle birlikte broşür, film, CD vb. materyal yardımıyla fuarı ziyaret eden lise öğrencilerine açıklama yapılmaktadır.

2.2.1.4. Sosyal Medya

Sosyal Medya son yıllarda üzerinde en çok yoğunlaşılın ve mobil iletişim alışkanlığı kazanan genç bireylere dönük birer mecra haline gelmiştir. Üniversiteler özellikle Facebook, Twitter ve Youtube'da üniversiteyle ilgili tüm faaliyetleri, albenisi yüksek bir biçimde sayfalarına koymaktadırlar. Bu mecralarda ayrıca, fuarlar, lise ve dersane ziyaretleri ile üniversite tanıtım filmleri, akademik kadrodan örnek dersler gibi bilgiler güncel olarak paylaşılmaktadır.

2.2.1.5. TV Programları

Yerel veya ulusal kanallar sınav dönemi yaklaştığında veya puanlar açıklanıp tercih dönemine girildiğinde üniversiteleri tanıtıcı programlar yapmaktadırlar. Bu programlarda üniversitelerin rektör, dekan, bölüm başkanı, öğretim üyesi ve rehber öğretmenleri vasıtasıyla üniversitelerin tanıtımları yapılmaktadır.

2.2.1.6. Sponsorluklar

Üniversiteler bir yandan sosyal sorumlulukları çerçevesinde ve bir yandan da kurumsal tanıtım amaçlı olarak sponsorluk çalışması yürütmektedirler. Üniversiteler, sanat, spor ve sosyal alanlar, bilimsel faaliyetler ile liselerin bilimsel proje ve yarışmalarına mali destek, öğretim üyesi desteği ya da bu tür faaliyetlere üniversitede alan tahsis etme gibi konularda sponsorluk çalışması yürütmektedirler.

2.2.1.7. Açılış, Konferans, Kongre, Sempozyum, Çalıştay ve Konferanslar

Üniversiteler eğitim öğretim faaliyetlerinin yanında yaptıkları bilimsel çalışma ve toplantılarla adını duyurmaktadırlar. Toplantıların uluslararası seviyede yapılması ise daha olumlu bir izlenime neden olmaktadır. Bu toplantılara üniversite öğretim elemanların katılımı ve halka açık olması üniversitenin bilinirliğini artırmaktadır. Bu toplantılarla birlikte üniversite eğitim yılının açılışı gibi faaliyetlere kamuoyunda tanınmış simaların çağrılması da faaliyeti yazılı ve görsel basında yer almasını sağlamakta ve tanınmaya katkı sağlamaktadır.

2.2.1.8. Kayıtlı Öğrencilere Dönük Çalışmalar

Yapılan araştırmalar üniversitede okuyan öğrencilerin memnuniyetlerinin diğerk tanıtım araçları kadar önemli olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, akademik eğitimin kalitesi, üniversitenin ulusal ve uluslararası üniversiteler bilimsel yayın sıralamasındaki durumu ile öğrencilere dönük sosyal, kültürel ve öğrenci toplulukları destek faaliyetleri kayıtlı öğrenciler için üniversiteye dönük memnuniyeti artırmakta ve aday öğrencilerle görüşmelerinde tercihlere etki etmektedir.

2.2.1.9. Reklamlar

Üniversiteler yasal olarak reklam veremeseler de yeni bölümler, lisansüstü programlar, akademik toplantılar gibi faaliyetlerin duyurulması yoluyla bir nevi reklam yapmaktadır. Televizyon, gazeteler, dergiler, sosyal medya gibi araçlarla birlikte tercih dönemlerinde billboardlara verilen reklamlar da tanıtıma önemli katkı sağlamaktadır.

2.2.1.10. Broşür, Dergi, Tanıtım Filmi vb. Basılı Materyaller

Üniversitenin öğrenciye dönük tüm faaliyetlerini, burslar, kampus olanakları, topluluklar, öğrenim ücretleri, öğrenci görüşleri, öğretim üyeleri gibi unsurları görüntülü, resimli ve yazılı olarak sunan basılı materyaller üniversite tanıtımında etkili olmaktadır. Bu tür materyal okul ve dersane ziyaretleri, üniversiteye yapılan geziler, fuarlar vb. her ortamda aday öğrenci ve yakınlarına sunulabilmektedir.

2.2.1.11. Üniversite Ziyaretleri

Türkiye'nin birçok yöresinde bulunan liseler zaman zaman şehirlerine yakın üniversitelere ya da üniversitelerin yoğun olarak bulunduğu büyük şehirlere geziler düzenlemektedir. Üniversiteler bu gezilerin masraflarının bir kısmına sponsor da olabilmektedir. Bu tür geziler yardımıyla, üniversitedeki derslikten sosyal tesislere kadar tüm binaların yakından görülmesi mümkün olmakta ve kısa da olsa üniversite havası teneffüs edilmektedir. Bu ziyaretler esnasında üniversite öğretim elemanları ve tanıtım personeli tarafından verilen kısa bilgiler de tanıtıma artı değer katmaktadır.

2.3. Devlet Üniversiteleri İle Vakıf Üniversiteleri Arasında Karşılaştırma

Son yıllarda eğitim ve öğretim alanında görülen en önemli fırsat konusu, yükseköğrenime olan talep artışıdır. Bu doğrultuda Türkiye’de birçok şehirde devlet ve vakıf üniversiteleri kurulmuştur. Ülkemizin neredeyse tüm şehirlerine dağılmış olarak toplam 115 devlet üniversitesi ve özellikle büyük şehirler (İstanbul, Ankara, Antalya, Konya, Kayseri, İzmir) başta olmak üzere 67 vakıf üniversitesi kurulmuştur. Daha ziyade 1996 yılından sonra devlet ve vakıf üniversiteleri sayılarındaki artışla beraber üniversiteler arasındaki rekabet de artış göstermiştir. Fazla sayıda üniversitenin açılmış olması rekabet zorunluluğu sağlaması, dolayısıyla kaliteli eğitim vermeyi teşvik ederken bir taraftan da üniversitelerin açılma kararları çok hızlı bir hamle olarak değerlendirilmektedir (Cevher, 2013: 144). Öğrenci potansiyelinin özellikle büyükşehirlerde çok olması, devlet üniversitelerine giriş puanlarının yüksek olması ve devlet üniversitelerine giremeyen öğrencilerin vakıf üniversitelerini tercih etmesi üniversite sayısındaki artışın devam edeceği şeklinde yorumlanabilir.

Rekabet zorunluluğunun, bir fırsat olarak görülmesinin yanı sıra ülkemizde devlet ve vakıf üniversitelerin rekabet edebilirliği tartışmalı bir konu olarak gündemdedir. Bunun nedeni devlet ve vakıf üniversitelerinin aynı metotla öğrenci aldığı halde gerek mevzuat gerekse fiili durum sebebiyle bilhassa eğitim öğretim ve bilimsel araştırma alanlarında rekabet edememesinin haksız rekabet ortamını oluşturmasıdır (Sarıcaoğlu, 2011: 2). Devlet üniversitelerinde eğitimin ücretsiz oluşu, devlet üniversitelerinin bütçe anlamında yüksek ödenek olanaklarına sahip olması, devlet ve vakıf üniversitelerinin kamu tüzel kişiliği olduğu halde personel rejimleri anlamında farklılığın olması, performans ölçüm ve değerlendirmelerinin olmaması, laboratuvar ve fiziki olanaklar bakımından devlet ve vakıf üniversitelerinin arasındaki farklar, vergi muafiyetindeki farklılıklar, burs dağıtımında söz konusu olan koşullar, devlet ve vakıf üniversiteleri arasındaki rekabet koşullarını etkilemektedir (Sarıcaoğlu, 2011: 6). Fakat iki farklı tipteki yapılar arasında yer alan bu haksız rekabet olgusu, vakıf üniversitelerinin birbirleriyle olan rekabet edebilirliğini engellemeyip tam aksine daha verimli ve etkin çalışmalarını sağlamaktadır.

Vakıf Üniversiteleri açısından mali alanda önlerindeki fırsatlar, kendi kaynaklarını yaratabiliyor olmalarına yöneliktir. Bu üniversitelerin finansman yapısı özel bütçelerden oluştuğu için, kamu üniversitelerindeki gibi denetim söz konusu değildir. Dolayısıyla bu noktada, vakıf üniversiteleri kendi kaynaklarını yaratabilme olanaklarına kamu üniversitelerine göre daha fazla sahiptirler. Vakıf Üniversitelerinin finansal anlamda kendi varlıklarını yaratıyor olması bir fırsat konusudur. Çünkü bugün Vakıf Üniversiteleri, yapılan bağışlar ve 2547 sayılı yasada belirtilen farklı kaynaklardan elde edilen gelirler ile kendi mali kaynaklarını yaratabilmektedir. Ülkemizde de diğer uluslardaki gibi vakıf üniversiteleri bir yandan kamu kaynaklarıyla desteklenirken diğer yandan öğrencilerden alınan yüksek ücretlerle bütçe artışı sağlayabilmektedirler. Devletten aldıkları da dâhil olmak üzere tüm gelirlerini de kamunun hiçbir kısıtlayıcı yasal ve bürokratik engeli olmadan diledikleri gibi kullanabilmektedirler (Akbaş, 1994: 8).

Vakıf Üniversitelerinin son dönemlerde iş dünyasıyla yakından iletişim ve iş birliği içinde oldukları görülmektedir. Ancak üniversiteler sadece iş dünyasıyla iş birliğini kendilerine fırsat olarak görmemektedirler. Aynı zamanda artan işsizlik nedeniyle, işbirliklerini yurtdışına da taşıyarak “stajların yurt dışında yapılması” konusunda çalışmalarda bulunmaktadır (Sarıcaoğlu, 2012). Yeni kurulan vakıf üniversiteleri, öğretim üyesi bakımından oldukça zayıf durumdadır. Bu üniversiteler öğretim üyesi ihtiyacını saat başı ücretli ya da izinli olarak devlet üniversitelerinden karşılama yoluna gitmektedirler (Sağlam, 1994: 36). Bu durum mali açıdan bir fırsat olarak görülmenin ötesinde, daimi kadroların oluşturulmasında da bir ortam yaratmaktadır. Vakıf üniversitelerinin öğretim üyesi yetiştirme sıkıntısına katlanmadan devlet üniversitelerinin yetişmiş elemanlarından yararlanması, dahası onları çekip almak istemeleri, part-time hocalık sistemi ile başlamıştır. Burada vakıf üniversitelerinin rakip üniversitelerle iletişimi söz konusudur.

Üniversiteler, içinde buldukları ülkelerde toplumun ihtiyaçları doğrultusunda kurularak, bilgilerin yayılmasını sağlayan topluma bilimsel, sosyal ve kültürel alanda katkıda bulunan örgütler olarak ifade edilebilir. Günümüzde çağın gereklerine uygun nitelikli işgücünü yetiştirmek, araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile ülke gelişimine katkıda bulunmak, çevre sanayi işbirliklerini geliştirmek, bilimsel çalışmalarını

desteklemek, yenilikler getirmek üniversitelerin temel sorumluluk alanları arasındadır. Bu fonksiyonlarından dolayıdır ki üniversitelerin doğru stratejilerle doğru şekilde yönetilmesi önemlidir. Yükseköğretimin giderek geliştiği ülkemizde de gerek devlet üniversitelerinde gerekse vakıf üniversitelerinde bu işlevler dikkate alınarak, eğitim-öğretim verilmesine ve doğru stratejilerin tercih edilmesine gayret gösterilmektedir. Üniversitelerden çoğu, eğitim öğretim hizmetlerinde farklılaştırmaya giderek diğer üniversitelerden sıyrılmakta; bunu yaparken de maliyetler, öğrenci memnuniyeti, çevre iletişim ve etkileşimi gibi faktörleri göz önünde bulundurmaktadırlar. Bu yüzden ki üniversitelerin stratejik hedefleri doğrultusunda gelişmeleri, donanımlı bireyler yetiştirmeleri, topluma hizmet etmeleri noktasında etkili yönetilmeleri gerekmektedir. Çünkü eğitim öğretim alanında da rekabet avantajı sağlayarak rakiplerin önüne geçmek oldukça önemli bir sorun haline gelmiştir. Bu sorunun çözümü de ancak başlangıçta seçilen doğru stratejilerle mümkündür (Cevher, 2013: 134).

Devletin yapısı itibarıyla devlet üniversitesi, eğitim alanında gelişmelere çok ağırlık vermektedir, müfredat olarak oldukça eski kaynaklar kullanılır. Vakıf üniversiteleri dinamik yapıda kuruluşlardır, bu nedenle oldukça kolay güncellenir ve yeniliklere adapte olurlar. Devlet üniversitesinde görev alan öğretim görevlileri memuriyetin vermiş olduğu rahatlıkla hareket ederek, kötü niyetli bazı öğretim görevlileri yeterince eğitim vermez ve bazı öğrencilere takıntı yaparak onları devamlı olarak dersten bırakabilir. Vakıf üniversitelerinde öğretim görevlileri özel sektör çalışanıdır, doğal olarak elinden gelenin en iyisini yapmak zorundadırlar ve öğrencilerin şikâyetleri doğrultusunda işten çıkartılabilme riskleri mevcuttur (<http://www.sbilgi.com> E.T. 25.12.2016). Vakıf üniversitelerinin karar alma mekanizmalarının kamuya göre daha hızlı olması rekabet açısından avantaj yaratmaktadır.

Vakıf üniversitelerinin kendi içinde ve devlet üniversiteleriyle olan artan rekabetleri, bu üniversiteleri gerekli önlemleri almaları yönünde tetiklemektedir. Gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de ticari üniversitelerin açılması durumunda vakıf üniversitelerinin rekabet yoğunluğu daha da artacaktır. Bu durum fark yaratma stratejilerini ortaya koyma zorunluluklarını artıracaktır. Vakıf Üniversitelerinin rekabet stratejilerinin hangi alanlarda şekilleneceği, üniversitelerin yapacakları durum analizleri ile ortaya çıkacaktır. Üniversiteler kendi durum değerlendirmeleri ile stratejilerini

belirlerler. Vakıf Üniversitelerinin bütün alanlarda açık ve eşit şekilde rekabet edebilmesi amacıyla kanuni, yapısal ve zihinsel rekabet şartları oluşturulması gerekmektedir (Cevher, 2013: 134).

Vakıf üniversiteleri temelde devlet üniversiteleriyle aynı kökeni paylaşıyorlar da kendilerine özgü özelliklere de sahiptir. Bunların başında mali yapıları gelmektedir. Vakıf üniversiteleri kendi fonlarını yaratmak zorundadır. Bu kurumlara en büyük eleştiri de bu noktada gelmektedir. Bazı akademisyen ve araştırmacılara göre, kâr amacı gütmemek koşuluyla açılan bu kurumlar, yüksek orandaki öğrenim ücretleriyle kâr amacı güden kurumlar haline gelmiştir. Vakıf üniversitelerinin öğrenim ücretleri, çoğu Türk ailesinin bütçesinin kaldırabileceğinden fazla olduğu için (2017-2018 öğretim yılında 15.000 ve 60.000 TL arası y.n.), oldukça az sayıda öğrenci (2017-2018 yılı ÖSYM verilerine göre yaklaşık 554.000 y.n.) vakıf üniversitelerinin sunduğu olanaklardan yararlanabilmektedir. Bu öğrenim ücretlerini ödeyebilen öğrenciler daha yüksek sosyoekonomik düzeye sahip ailelerden geldiği için bu durum zaten var olan eğitimde fırsat eşitliği sorununu iyileştirmekten uzak kalmaktadır (Tansel ve Güngör, 2002). Ayrıca özellikle bazı vakıf üniversitelerinde öğrencilerden alınan ücretlerin öğrencilere yönelik harcanmaması, üniversitenin finansmanı konusunda vakfın katkısından çok, öğrenci gelirlerine dayanan bir mali sistem kurulması, öğrenci gelirlerinin üniversitenin toplam gelirin oranı ve öğrenci başına yapılan harcama gibi konularda üniversiteler arasında büyük farklar bulunması, ekonomik alanda bu üniversitelere yöneltilen eleştirilerdendir (YÖK, 2007). Bunun dışında vakıf üniversitelerinin yönetim biçimleri devlet üniversitelerine göre farklılık gösterdiği için rektörün konumu ve mütevelli heyeti ile ilişkisi de tartışma konusu olmaktadır. Devlet üniversitelerinde rektör en üst idari amirken vakıf üniversitelerinde mütevelli heyettir ve rektör, mütevelli heyetinin bir üyesidir. Bu durum kurumsallaşma, akademik liderlik gibi konularda sorunlara yol açabilmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

VAKIF ÜNİVERSİTELERİ ÖĞRENCİLERİNİN ÜNİVERSİTE TERCİHLERİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Araştırmanın bu bölümünde sırasıyla araştırmanın modeli, araştırmanın hipotezleri, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin çözümlenmesine dair açıklamalar yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma betimsel ve ilişkisel tarama modeline göre modellenmiştir. Deneklerin var olan özelliklerinde herhangi bir değişiklik yapılmadan veri toplanarak, mevcut durum konusunda deneklerin görüşleri alınması hedeflenmiştir. Betimleme yöntemi, geçmişte var olmuş ya da hala var olan bir durumun olduğu biçimiyle betimlenmesini amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu edilen olay, kendi doğası içinde ve olduğu haliyle tanımlanmaya çalışılır. Olayı değiştirme ya da etki etme amacı güdülmez. Betimleme yönteminde araştırılan şeyin gözlenip belirlenebilmesi önemlidir. Bu doğrultuda araştırmanın modeli, vakıf üniversitesindeki öğrencilerin üniversite tercihlerini etkileyen faktörleri belirlemek olduğundan dolayı betimsel tarama modeline dayanmaktadır. İlişkisel tarama modellerinde, iki veya daha çok sayıda değişken arasındaki birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir. Bu bağlamda, öğrencilerin bölümleri, üniversitenin konumu, mezun oldukları lise, yerleştikleri bölüm, anne meslekleri, baba meslekleri, aile geliri, aile ikamet yeri ve bursluluk oranlarının tercihleri üzerindeki etkisini belirlenmek amacı taşıması nedeniyle bu çalışma aynı zamanda ilişkisel tarama modeline dayanmaktadır (Karasar, 2006).

3.2. Araştırmanın Hipotezleri

H1: Üniversite tercihinde öğrencinin cinsiyeti etkilidir.

H1-1: Tanıtım faaliyetlerinin üniversite tercihindeki etkisi cinsiyete göre değişmektedir.

H1-2: Akademik olanakların üniversite tercihindeki etkisi cinsiyete göre değişmektedir.

H1-3: İstihdam olanaklarının üniversite tercihindeki etkisi cinsiyete göre değişmektedir.

H1-4: Üniversitenin bulunduğu konumun üniversite tercihindeki etkisi cinsiyete göre değişmektedir.

H1-5: Kampüs olanaklarının üniversite tercihindeki etkisi cinsiyete göre değişmektedir.

H1-6: Önerilerin üniversite tercihindeki etkisi cinsiyete göre değişmektedir.

H1-7: Ailenin üniversite tercihindeki etkisi cinsiyete göre değişmektedir.

H1-8: Burs olanaklarının üniversite tercihindeki etkisi cinsiyete göre değişmektedir.

H2: Üniversite tercihinde öğrencinin mezun olduğu lise etkilidir.

H2-1: Tanıtım faaliyetlerinin üniversite tercihindeki etkisi mezun olduğu liseye göre değişmektedir.

H2-2: Akademik olanakların üniversite tercihindeki etkisi mezun olduğu liseye göre değişmektedir.

H2-3: İstihdam olanaklarının üniversite tercihindeki etkisi mezun olduğu liseye göre değişmektedir.

H2-4: Üniversitenin bulunduğu konumun üniversite tercihindeki etkisi mezun olduğu liseye göre değişmektedir.

H2-5: Kampüs olanaklarının üniversite tercihindeki etkisi mezun olduğu liseye göre değişmektedir.

H2-6: Önerilerin üniversite tercihindeki etkisi mezun olduğu liseye göre değişmektedir.

H2-7: Ailenin üniversite tercihindeki etkisi mezun olduğu liseye göre değişmektedir.

H2-8: Burs olanaklarının üniversite tercihindeki etkisi mezun olduğu liseye göre değişmektedir.

H3: Üniversite tercihinde öğrencinin yerleştiği bölüm etkilidir.

H3-1: Tanıtım faaliyetlerinin üniversite tercihindeki etkisi yerleştiği bölüme göre değişmektedir.

H3-2: Akademik olanakların üniversite tercihindeki etkisi yerleştiği bölüme göre değişmektedir.

H3-3: İstihdam olanaklarının üniversite tercihindeki etkisi yerleştiği bölüme göre değişmektedir.

H3-4: Üniversitenin bulunduğu konumun üniversite tercihindeki etkisi yerleştiği bölüme göre değişmektedir.

H3-5: Kampüs olanaklarının üniversite tercihindeki etkisi yerleştiği bölüme göre değişmektedir.

H3-6: Önerilerin üniversite tercihindeki etkisi yerleştiği bölüme göre değişmektedir.

H3-7: Ailenin üniversite tercihindeki etkisi yerleştiği bölüme göre değişmektedir.

H3-8: Burs olanaklarının üniversite tercihindeki etkisi yerleştiği bölüme göre değişmektedir.

H4: Üniversite tercihinde öğrencinin ailesinin gelir düzeyi etkilidir.

H4-1: Tanıtım faaliyetlerinin üniversite tercihindeki etkisi öğrencinin ailesinin gelir düzeyine göre değişmektedir.

H4-2: Akademik olanakların üniversite tercihindeki etkisi öğrencinin ailesinin gelir düzeyine göre değişmektedir.

H4-3: İstihdam olanaklarının üniversite tercihindeki etkisi öğrencinin ailesinin gelir düzeyine göre değişmektedir.

H4-4: Üniversitenin bulunduğu konumun üniversite tercihindeki etkisi öğrencinin ailesinin gelir düzeyine göre değişmektedir.

H4-5: Kampüs olanaklarının üniversite tercihindeki etkisi öğrencinin ailesinin gelir düzeyine göre değişmektedir.

H4-6: Önerilerin üniversite tercihindeki etkisi öğrencinin ailesinin gelir düzeyine göre değişmektedir.

H4-7: Ailenin üniversite tercihindeki etkisi öğrencinin ailesinin gelir düzeyine göre değişmektedir.

H4-8: Burs olanaklarının üniversite tercihindeki etkisi öğrencinin ailesinin gelir düzeyine göre değişmektedir.

H5: Üniversite tercihi bölümün bursluluk oranı etkilidir.

H5-1: Tanıtım faaliyetlerinin üniversite tercihindeki etkisi bölümün bursluluk oranına göre değişmektedir.

H5-2: Akademik olanakların üniversite tercihindeki etkisi bölümün bursluluk oranına göre değişmektedir.

H5-3: İstihdam olanaklarının üniversite tercihindeki etkisi bölümün bursluluk oranına göre değişmektedir.

H5-4: Üniversitenin bulunduğu konumun üniversite tercihindeki etkisi bölümün bursluluk oranına göre değişmektedir.

H5-5: Kampüs olanaklarının üniversite tercihindeki etkisi bölümün bursluluk oranına göre değişmektedir.

H5-6: Önerilerin üniversite tercihindeki etkisi bölümün bursluluk oranına göre değişmektedir.

H5-7: Ailenin üniversite tercihindeki etkisi bölümün bursluluk oranına göre değişmektedir.

H5-8: Burs olanaklarının üniversite tercihindeki etkisi bölümün bursluluk oranına göre değişmektedir.

H6: Üniversite tercihlerinde üniversitenin tanıtım faaliyetleri etkilidir.

H7: Üniversite tercihlerinde üniversitenin akademik olanakları etkilidir.

H8: Üniversite tercihlerinde üniversitenin istihdam olanakları etkilidir.

H9: Üniversite tercihlerinde üniversitenin bulunduğu şehir etkilidir.

H10: Üniversite tercihlerinde üniversitenin kampüs olanakları etkilidir.

H11: Üniversite tercihlerinde öneriler etkilidir.

H12: Üniversite tercihlerinde aile etkilidir.

H13: Üniversite tercihlerinde üniversitenin burs olanakları etkilidir.

H14: Üniversitelerin bursluluk oranları yerleşen oranları üzerinde etkilidir.

H15: Üniversitelerin öğrenim ücretleri yerleşen oranları üzerinde etkilidir.

H16: Üniversitelerin taban puanları yerleşen oranları üzerinde etkilidir.

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'na kayıt yaptıran 132 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın evreni üzerinden minimum örneklem genişliği dikkate alınarak öğrenciler seçilmiş ve anket uygulaması yapılmıştır. 134 Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencisi ile uygulama yapılmış ancak 2 öğrencinin anket formu soruların %5'inden fazlasına yanıt vermediği için veri giriş esnasında geçersiz sayılmıştır. Nihai olarak araştırmanın örneklemini KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 132 öğrenci oluşturmaktadır.

3.4. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formundan yararlanılmıştır. Anket formu, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların cinsiyetlerinin, aile bilgilerinin ve yerleştikleri bölümün burs oranlarına yönelik dokuz sorunun yer aldığı bilgi formu kullanılmıştır.

İkinci bölümde öğrencilerin üniversite tercihlerinde tanıtım faaliyetlerinin, akademik olanakların, istihdam olanaklarının, üniversitenin konumunun, kampüs olanaklarının, önerilerin, aile etkisinin ve burs olanaklarının rolünü belirlemeye yönelik toplam 51 sorunun yer aldığı 5'li likert tipi bir ölçek kullanılmıştır (1= kesinlikle katılmıyorum, 5= tamamen katılıyorum). Ölçek ve boyutlarından her bir öğrencinin verdiği yanıtların toplamı alınmış ve boyuttaki soru sayısına bölünerek boyut ortalama skoru belirlenmiştir. Boyut ortalama skorlarının 1'e yakın olması etkinin az olduğunu 5'e yakın olması ise etkinin çok fazla olduğunu simgelemektedir.

Güvenilirlik, ölçekte yer alan soruların homojenliğinin bir ölçüsüdür. Kalaycı (2008: 405); $0,000 \leq \alpha < 0,400$ olması durumunda ölçeğin güvenilir olmadığını, $0,400 \leq \alpha < 0,600$ olması durumunda ölçeğin güvenilirliğinin düşük olduğunu, $0,600 \leq \alpha < 0,800$ olması durumunda ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu, $0,800 \leq \alpha < 1,000$ olması durumunda ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu belirtmektedir. Araştırmada kullanılan Üniversite Tercihini Etkileyen Faktörler (ÜTEF) ölçeğinin ve 8 alt boyutunun güvenilirliğine ilişkin çıktılar Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. ÜTEF Ve Alt Boyutlarının Güvenilirliği

	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha
ÜTEF	51	0,958
Tanıtım Faaliyetleri	10	0,909
Akademik Olanaklar	6	0,738
İstihdam Olanakları	6	0,866
Üniversitenin Bulunduğu Şehir	7	0,855
Kampüs İmkânları	5	0,853
Öneriler	9	0,865
Aile	3	0,819
Burs İmkânları	5	0,854

Tablo 11'den görüldüğü üzere 51 maddeden oluşan akademik olanaklar alt boyutunun oldukça güvenilir, diğer alt boyutlarının ise yüksek derecede güvenilir olduğu saptanmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırma için ihtiyaç duyulan veriler, deneklere uygulanan anket sonucuyla elde edilmiştir. Anket yöntemiyle elde edilen ham veriler bilgisayara aktarılmıştır. Araştırmanın ana problemine cevap bulma sürecinde, SPSS 22,0 (*Statistical Packet for The Social Science*) programından faydalanılmıştır.

Öğrencinin gerek kişisel gerek aile gerekse üniversitedeki durumlarının tespitinde frekans analizleri kullanılmıştır. Grafikselleştirme Excel'den elde edilmiştir.

Öğrencilerin üniversite tercihlerinde tanıtım faaliyetlerinin, akademik olanakların, istihdam olanaklarının, üniversitenin bulunduğu şehrin, kampüs olanaklarının, önerilerin, ailenin ve burs olanaklarının rolünün belirlenmesinde betimsel istatistiklerden ortalama ve standart sapma kullanılmıştır.

Araştırmanın problemlerinin çözümlenmesinde üniversite tercihindeki etkenlerin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği “Bağımsız İki Örneklem T-Testi” (*Independent-Samples T Test*) ile mezun olunan liseye, bölüme, anne –baba mesleğine, aile gelir düzeyine, ailenin ikamet ettiği şehre ve bölümün bursluluk oranına göre farklılık gösterip göstermediği ise “Tek Yönlü Varyans Analizi” (*ANOVA*) ile test edilmiştir.

Üniversite tercihini en fazla etkileyen faktörlerin belirlenmesinde Doğrusal Regresyon Analizi kullanılmıştır.

Araştırma hipotezlerinin testinde 0,05 ve 0,01 önem düzeyleri dikkate alınmıştır. Yani %95 ve %99 güvenle çalışılmıştır.

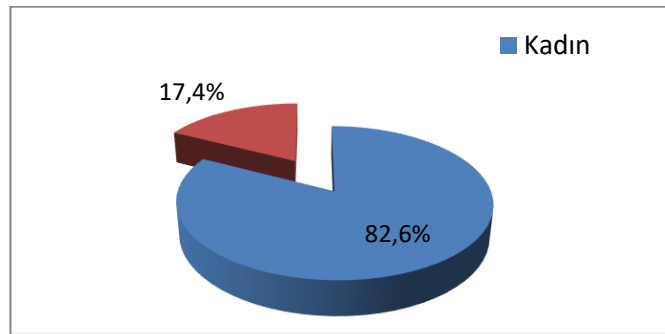
3.6. Bilgi Formuna İlişkin Frekans Analizleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgilerinin ve üniversitedeki mevcut konumlarının örneklem içerisindeki dağılımını belirlemek için frekans analizleri elde edilmiştir.

Tablo 12. Cinsiyete İlişkin Frekans Dağılımları

	Frekans	Yüzde
Kadın	109	82,6
Erkek	23	17,4
Toplam	132	100,0

Tablo 12’den görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin %82,6’sı kadın, %17,4’ü erkektir. Örneklem cinsiyete göre dağılımında kadınlar oldukça fazladır. Cinsiyete ilişkin grafiksel gösterim Şekil 5’te verilmiştir.

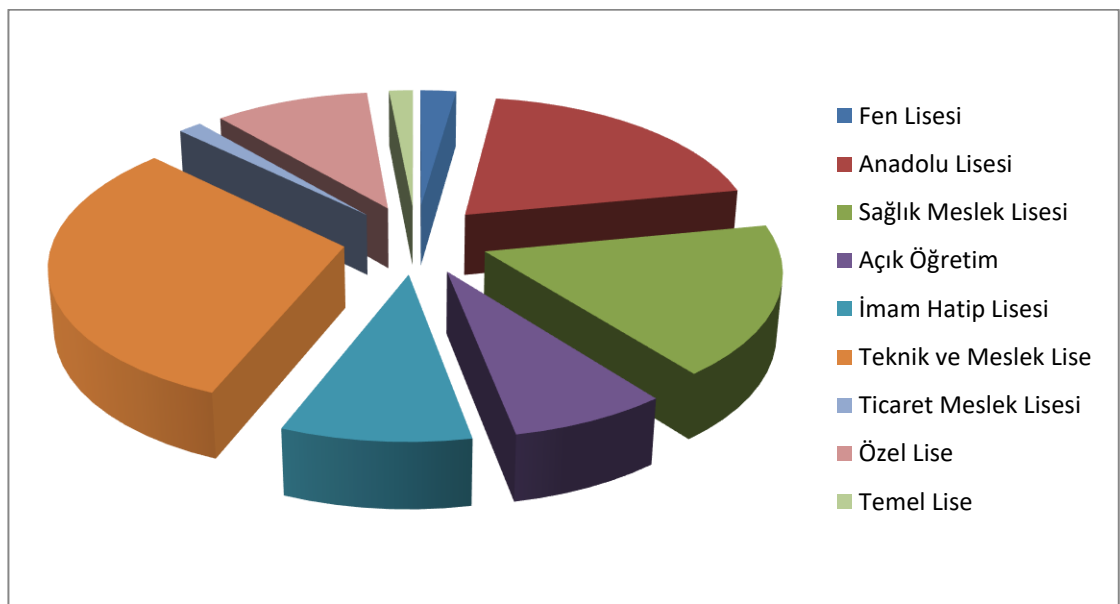

Şekil 5. Cinsiyete İlişkin Pasta Grafiği

Tablo 13. Mezun Olunan Liseye İlişkin Frekans Dağılımları

	Frekans	Yüzde
Fen Lisesi	3	2,3
Anadolu Lisesi	26	19,7
Sağlık Meslek Lisesi	23	17,4
Açık Öğretim	10	7,6
İmam Hatip Lisesi	12	9,1
Teknik ve Meslek Lise	41	31,1
Ticaret Meslek Lisesi	2	1,5
Özel Lise	13	9,8
Temel Lise	2	1,5
Toplam	132	100,0

Tablo 13'ten görüldüğü üzere; araştırmaya katılan öğrencilerin %2,3'ü fen lisesi, %19,7'si anadolu lisesi, %17,4'ü sağlık meslek lisesi, %7,6'sı lise açık öğretim, %9,1'i imam hatip lisesi, %31,1'i teknik ve meslek lise, %1,5'i ticaret meslek lisesi, %9,8'i özel lise, %1,5'i ise temel lise mezunudur. Örneklemede teknik ve meslek lisesi mezunu olan öğrenciler daha fazla yer almıştır. Grafikselleştirme Şekil 6'da verilmiştir.

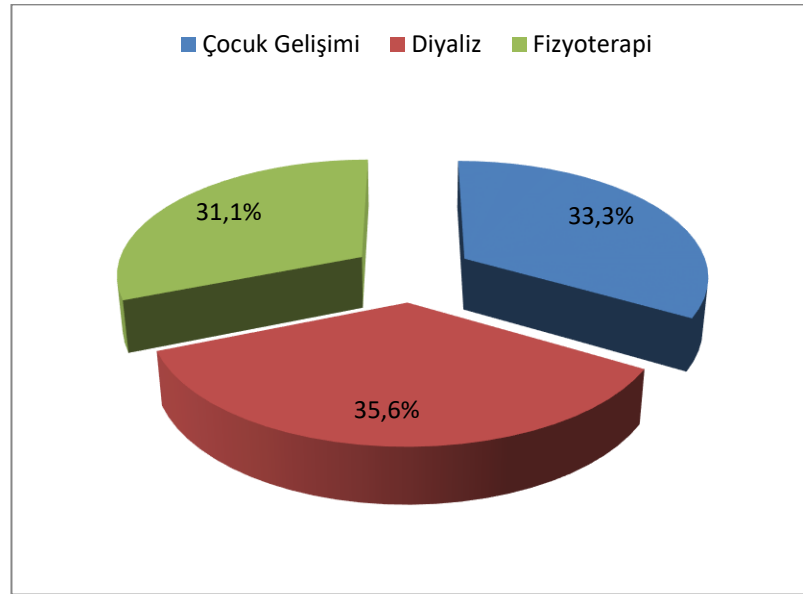

Şekil 6. Mezun Olunan Liseye İlişkin Pasta Grafiği

Tablo 14. Bölüme İlişkin Frekans Dağılımları

	Frekans	Yüzde
Çocuk Gelişimi	44	33,3
Diyaliz	47	35,6
Fizyoterapi	41	31,1
Toplam	132	100,0

Tablo 14'ten görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin %33,3'ü çocuk gelişimi, %35,6'sı diyaliz, %31,1'i ise fizyoterapi bölümlerinde eğitim-öğretim görmektedirler. Örneklemin bölüme göre dağılımları birbirine yakındır. Grafikselleştirme Şekil 7'de verilmiştir.

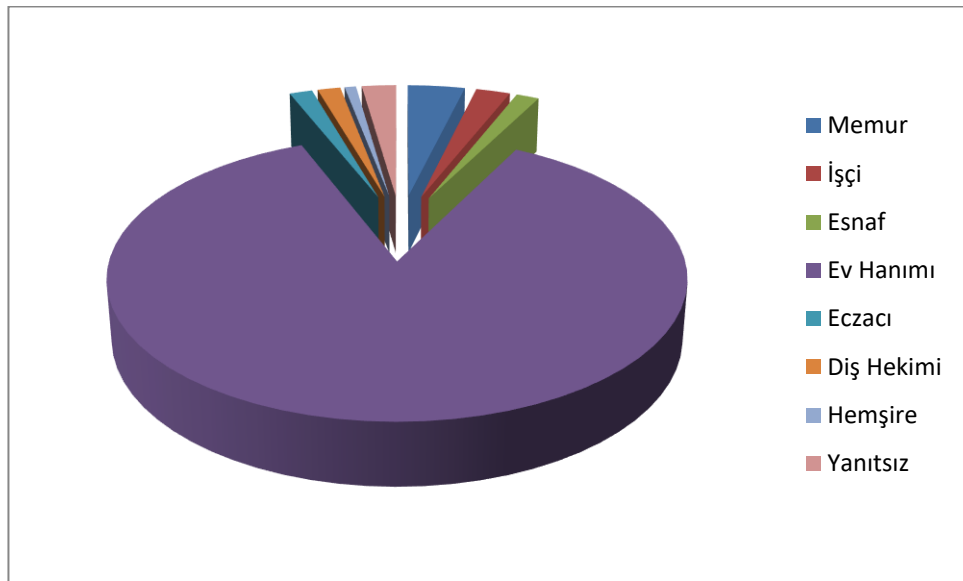

Şekil 7. Bölüme ilişkin pasta grafiği

Tablo 15. Anne Mesleğine İlişkin Frekans Dağılımları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Memur	5	3,8	3,9
İşçi	3	2,3	2,3
Esnaf	2	1,5	1,6
Ev Hanımı	114	86,4	88,4
Eczacı	2	1,5	1,6
Diş Hekimi	2	1,5	1,6
Hemşire	1	,8	,8
Toplam	129	97,7	100,0
Yanıtız	3	2,3	
Toplam	132	100,0	

Tablo 15'ten görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin %3,8'inin annesi memur olarak çalışırken, %2,3'ünün işçi, %1,5'inin esnaf, %86,4'ünün ev hanımı, %1,5'inin eczacı, %1,5'inin diş hekimi, %0,8'inin ise hemşire olarak çalıştığı gözlenmiştir. Öğrencilerin %2,3'ü anne mesleğine ilişkin soruyu yanıtız bırakmışlardır. Örneklemdeki öğrencilerinin büyük çoğunluğunun annesi ev hanımıdır. Grafikselleştirme Şekil 8'de verilmiştir.

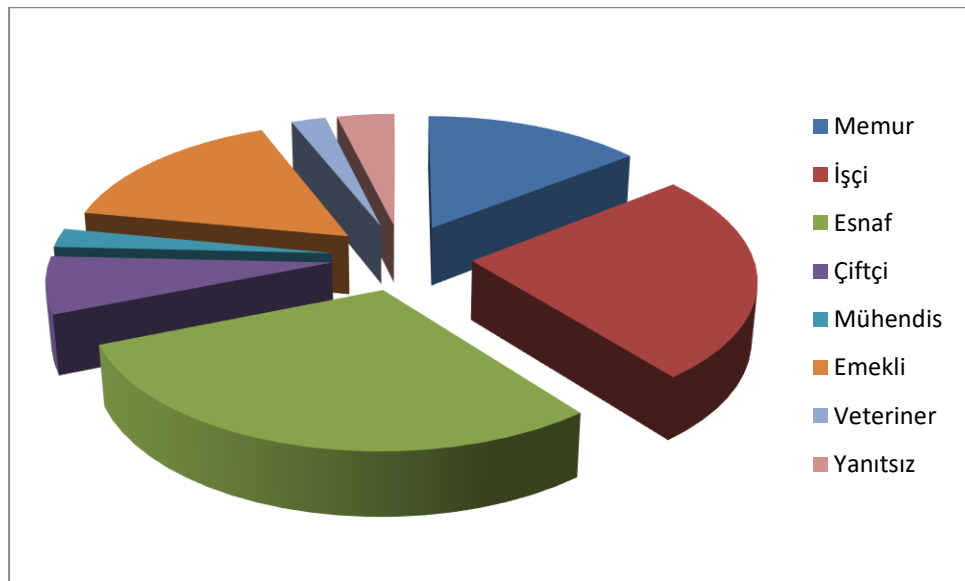

Şekil 8. Anne Mesleğine İlişkin Pasta Grafiği

Tablo 16. Baba Mesleğine İlişkin Frekans Dağılımları

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Memur	19	14,4	15,0
İşçi	33	25,0	26,0
Esnaf	39	29,5	30,7
Çiftçi	9	6,8	7,1
Mühendis	3	2,3	2,4
Emekli	21	15,9	16,5
Veteriner	3	2,3	2,4
Toplam	127	96,2	100,0
Yanıtsız	5	3,8	
Toplam	132	100,0	

Tablo 16’den görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin %14,4’ünün babası memur olarak çalışırken, %25,0’ının işçi, %29,5’inin esnaf, %6,8’inin çiftçi, %2,3’ünün mühendis, %15,9’unun emekli, %2,3’ünün veteriner olarak çalıştığı gözlenmiştir. Öğrencilerin %3,8’i baba mesleğine ilişkin soruyu yanıtsız bırakmışlardır. Örneklemdeki öğrencilerin büyük çoğunluğunun babası esnaf ya da işçidir. Grafikselleştirme Şekil 9’da verilmiştir.

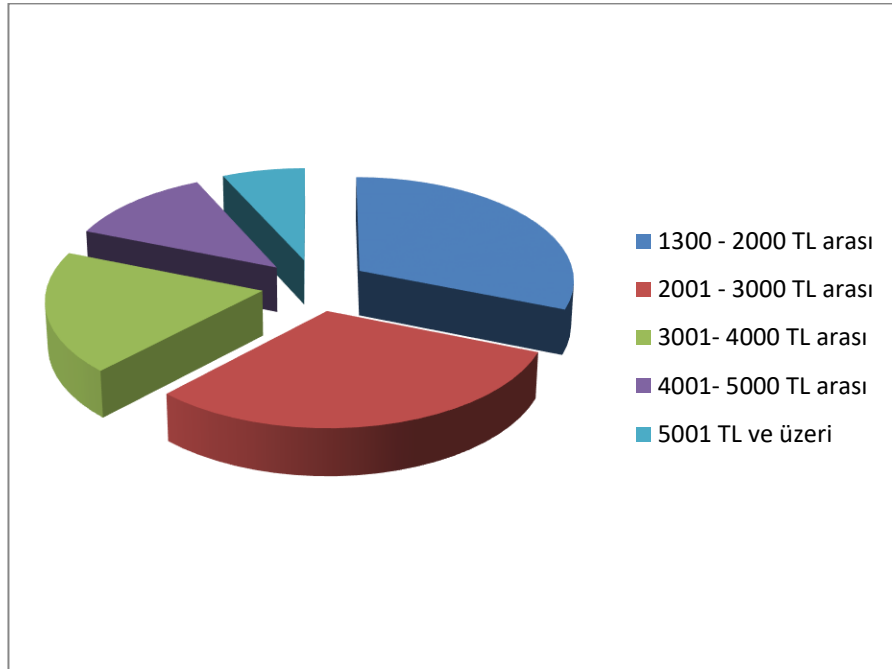

Şekil 9. Baba Mesleğine İlişkin Pasta Grafiği

Tablo 17. Aile Aylık Gelirine İlişkin Frekans Dağılımları

	Frekans	Yüzde
1300- 2000 TL arası	41	31,1
2001- 3000 TL arası	41	31,1
3001- 4000 TL arası	25	18,9
4001- 5000 TL arası	16	12,1
5001 TL ve üzeri	9	6,8
Toplam	132	100,0

Tablo 17’den görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin %31,1’inin ailesinin aylık geliri 1300-2000 TL arasında iken, %31,1’inin 2001 ile 3000 TL arasında, %18,9’unun 3001 ile 4000 TL arasında, %12,1’inin 4001 ile 5000 TL arasında, %6,8’inin ise 5001 TL ve üzerindedir. Örneklem dağılımı incelendiğinde, öğrencilerin büyük çoğunun aile aylık geliri 3000 TL altındadır. Grafikselleştirme Şekil 10’da verilmiştir.

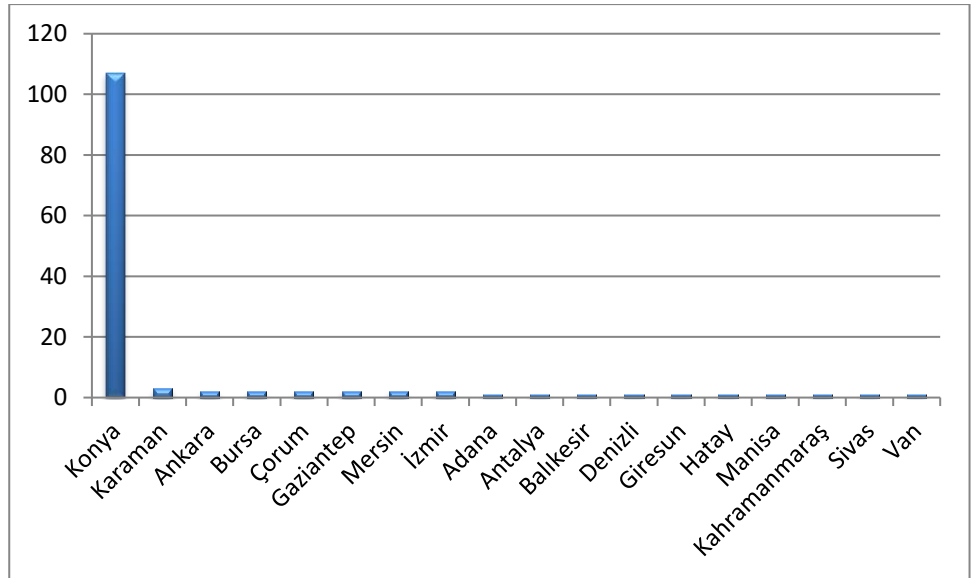

Şekil 10. Aile Aylık Gelirine İlişkin Pasta Grafiği

Tablo 18. Ailenin İkamet Ettiği Şehre İlişkin Frekans Dağılımları

	Frekans	Yüzde		Frekans	Yüzde
Konya	107	81,1	Antalya	1	0,8
Karaman	3	2,3	Balıkesir	1	0,8
Ankara	2	1,5	Denizli	1	0,8
Bursa	2	1,5	Giresun	1	0,8
Çorum	2	1,5	Hatay	1	0,8
Gaziantep	2	1,5	Manisa	1	0,8
Mersin	2	1,5	Kahramanmaraş	1	0,8
İzmir	2	1,5	Sivas	1	0,8
Adana	1	0,8	Van	1	0,8

Tablo 18’den görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin %81,1’inin ailesi Konya ilinde ikamet ederken, %2,3’ünün Karaman, %1,5’inin Ankara, %1,5’inin Bursa, %1,5’inin Çorum, %1,5’inin Gaziantep, %1,5’inin Mersin, %1,5’inin İzmir, %0,8’inin Adana, %0,8’inin Antalya, %0,8’inin Balıkesir, %0,8’inin Denizli, %0,8’inin Giresun, %0,8’inin Hatay, %0,8’inin Manisa, %0,8’inin Kahramanmaraş, %0,8’inin Sivas, %0,8’inin ise Van’da ikamet ettiği gözlenmiştir. Örneklemin büyük çoğunluğunun ailesi Konya’da yaşamaktadırlar. Grafıksel gösterim Şekil 11’de verilmiştir.

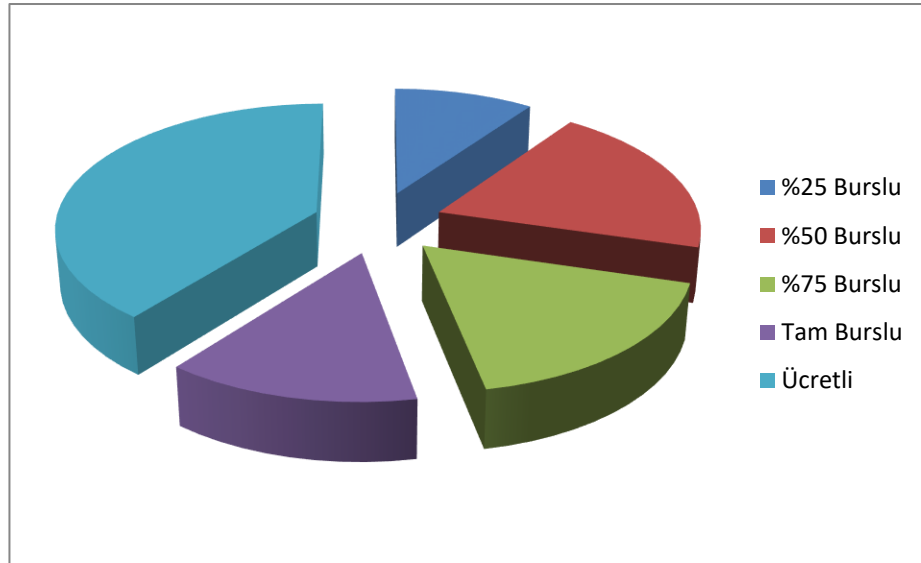

Şekil 11. Ailenin İkamet Ettiği Şehre İlişkin Sütun Grafiği

Tablo 19. Bölümün Bursluluk Oranına İlişkin Frekans Dağılımları

	Frekans	Yüzde
%25 Burslu	13	9,8
%50 Burslu	26	19,7
%75 Burslu	23	17,4
Tam Burslu	18	13,6
Ücretli	52	39,4
Toplam	132	100,0

Tablo 19'dan görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin %9,8'i %25 burslu eğitim alırken, %19,7'si %50 burslu, %17,4'ü %75 burslu, %13,6'sı tam burslu, %39,4'ü ise ücretli olarak eğitim öğretim görmektedirler. Örneklemin bursluluk oranına göre dağılımında bursuz okuyan öğrencilerin daha fazla olduğu saptanmıştır. Grafikselleştirme Şekil 12'de verilmiştir.

Şekil 12. Bölümün Bursluluk Oranına İlişkin Pasta Grafiği

3.7. Üniversite Tercihini Etkileyen Faktörlere İlişkin Betimsel İstatistikler

Araştırmaya katılan öğrencilerin ÜTEF ölçeğinin 8 faktöründe yer alan her bir maddeye verdikleri yanıtların, ortalama ve standart sapması verilmiştir. Aynı zamanda faktörlerde yer alan her bir maddeye verilen önem sıraları da verilmiştir. Her bir maddenin ortalaması 1-5 arasında değişmekte olup, yüksek ortalama, yüksek etkiyi ifade etmektedir.

Tablo 20. Tanıtım Faaliyetlerinin Üniversite Tercihindeki Etkilerine İlişkin Betimsel İstatistikler

	\bar{X}	SS	Önem Sırası
Üniversite hakkında dergi, gazete veya internette okuduğum bilgiler tercihimde etkili olmuştur.	2,787	1,376	3
Üniversitenin web sayfasından edindiğim bilgiler tercihimde etkili olmuştur.	2,803	1,383	2
Üniversite Facebook ve Twitter sayfası tercihimde etkili olmuştur.	2,348	1,223	8
Üniversitenin You Tube reklamları tercihimde etkili olmuştur.	2,166	1,248	9
Google arama motorunda üniversitenin adının yer alması tercihimde etkili olmuştur.	2,621	1,443	6
Okul/dershanelerde üniversite personeli tarafından yapılan sunumlar tercihimde etkili olmuştur.	2,765	1,418	4
Üniversitenin alışveriş merkezlerindeki tercih stantları tercihimde etkili olmuştur.	2,136	1,240	10
Eğitim ve tercih fuarları tercihimde etkili olmuştur.	2,447	1,355	7
Üniversitenin Billboard ve afişlerde yer alan reklamları tercihimde etkili olmuştur.	2,712	1,395	5
Üniversitenin tanıtım, katalog ve broşürleri tercihimde etkili olmuştur.	2,810	1,359	1

Tablo 20’den görüldüğü üzere tanıtım faaliyetlerinden tanıtım, katalog ve broşürler öğrencilerin üniversite tercihlerinde en fazla etkiyi oluşturur iken, en az etkiyi alışveriş merkezlerinde kurulan stantlar oluşturmuştur.

Tablo 21. Akademik Olanakların Üniversite Tercihindeki Etkilerine İlişkin Betimsel İstatistikler

	\bar{X}	SS	Önem Sırası
Üniversitede verilen eğitimin kalitesi tercihimde etkili olmuştur.	3,310	1,302	1
Üniversitede görevli öğretim üyelerinin isimleri veya özgeçmişini tercihimde etkili olmuştur.	2,969	2,967	4
Üniversitenin sınavlardaki başarısı tercihimde etkili olmuştur (KPSS vb.).	2,931	1,354	5
Üniversitenin toplumda algılanan akademik saygınlığı tercihimde etkili olmuştur.	3,250	1,256	2
Üniversitenin marka olarak ismi tercihimde etkili olmuştur.	3,090	1,321	3
Üniversitenin yurtdışındaki üniversitelerle öğrenci değişimi programlarının bulunması tercihimde etkili olmuştur.	2,765	1,283	6

Tablo 21’den görüldüğü üzere verilen eğitim kalitesine yönelik akademik olanak öğrencilerin üniversite tercihlerinde en fazla etkiye sahip iken, yurtdışındaki üniversitelerle öğrenci değişimi programlarının bulunması en az etkiye sahiptir.

Tablo 22. İstihdam Olanaklarının Üniversite Tercihindeki Etkilerine İlişkin Betimsel İstatistikler

	\bar{X}	SS	Önem Sırası
Üniversitenin bulunduğu şehirde mezuniyet sonrası iş olanaklarının geniş olması tercihimde etkili olmuştur.	3,515	1,292	5
Üniversitenin öğrencilere okul içinde part-time iş olanakları sağlaması tercihimde etkili olmuştur.	2,674	1,356	2
Üniversitenin mezunlarına uluslararası geçerliliği olan diploma eki vermesi tercihimde etkili olmuştur.	3,204	1,282	6

Üniversitenin kariyer merkezi aracılığıyla mezunlarına iş bulmada yardımcı olması tercihimde etkili olmuştur.	3,560	1,267	4
Üniversitenin öğrencilere staj olanağı sağlaması tercihimde etkili olmuştur.	3,659	1,215	3
Üniversitenin mezunlarının iş bulma olanakları tercihimde etkili olmuştur.	3,681	1,285	1

Tablo 22'den görüldüğü üzere üniversite mezunlarının iş bulma olanaklarına yönelik istihdam olanakları öğrencilerin üniversite tercihlerinde en fazla etkiye sahip iken, mezunlara uluslararası geçerliliği olan diploma eki verilmesi en az etkiye sahiptir.

Tablo 23. Üniversitenin Bulunduğu Şehrin Üniversite Tercihindeki Etkilerine İlişkin Betimsel İstatistikler

	\bar{X}	SS	Önem Sırası
Üniversitenin bulunduğu şehrin huzurlu, ucuz ve güvenli olduğunu düşünmem tercihimde etkili olmuştur.	3,348	1,392	4
Üniversitenin ailemin ikametgâhına yakınlığı tercihimde etkili olmuştur.	3,681	1,377	1
Üniversitenin bulunduğu şehrin ekonomik olarak ucuz yaşam koşullarına sahip olması tercihimde etkili olmuştur.	3,159	1,358	5
Üniversitenin bulunduğu şehirde ev kiralarının ucuz olması tercihimde etkili olmuştur.	2,333	1,401	6
Üniversitenin bulunduğu şehirde devlet yurdu olması tercihimde etkili olmuştur.	2,197	1,411	7
Ailemin üniversitenin bulunduğu şehirde ikamet etmesi ya da üniversitenin bulunduğu kentte yanında kalabileceğim akrabamın olması tercihimde etkili olmuştur.	3,462	1,540	3
Üniversitenin bulunduğu şehirden ailemin ikametgâhına ulaşım olanakları tercihimde etkili olmuştur.	3,477	1,443	2

Tablo 23'ten görüldüğü üzere üniversitenin bulunduğu şehrin aileye yakın olması, öğrencilerin üniversite tercihlerini konum açısından etkileyen en önemli faktör iken, üniversitenin bulunduğu şehirde devlet yurdu olması tercihi en az etkileyen faktördür.

Tablo 24. Kampüs İmkânlarının Üniversite Tercihindeki Etkilerine İlişkin Betimsel İstatistikler

	\bar{X}	SS	Önem Sırası
Üniversite kampüsünün fiziksel olanakları (bina, kütüphane, kantin, laboratuvar... vb.) tercihimde etkili olmuştur.	3,030	1,403	3
Üniversite kampüsünün sosyal olanakları (eğlence, spor vb.) tercihimde etkili olmuştur.	2,750	1,321	4
Üniversite kampüsünün güvenli olması tercihimde etkili olmuştur.	3,280	1,309	1
Üniversite kampüsünün şehir merkezine yakınlığı tercihimde etkili olmuştur.	3,219	1,332	2
Üniversite kampüsü içinde yurt, pansiyon vb. barınma olanaklarının bulunması tercihimde etkili olmuştur.	2,386	1,357	5

Tablo 24'ten görüldüğü üzere üniversite kampüsünün şehir merkezine yakın olması, üniversite tercihlerini kampüs olanağı açısından etkileyen en önemli faktör iken, kampüs içinde yurt, pansiyon gibi barınma olanaklarının mevcut olması, üniversite tercihi en az etkileyen faktördür.

Tablo 25. Önerilerin Üniversite Tercihindeki Etkilerine İlişkin Betimsel İstatistikler

	\bar{X}	SS	Önem Sırası
Ailemin tavsiye ve telkinleri tercihimde etkili olmuştur.	3,575	1,331	4
Arkadaşlarımın tavsiyeleri tercihimde etkili olmuştur.	3,098	1,429	6
Lise öğretmenlerimin telkin ve tavsiyeleri tercihimde etkili olmuştur.	2,803	1,510	8
Rehber öğretmenlerimin telkin ve tavsiyeleri tercihimde etkili olmuştur.	2,863	1,476	7

Mevcut ve mezun üniversite öğrencilerinin düşünceleri tercihimde etkili olmuştur.	2,719	1,388	9
Sağlık alanında çalışan meslek sahiplerinin düşünceleri tercihimde etkili olmuştur.	3,181	1,369	5
Seçtiğim mesleğin toplumda prestiji tercihimde etkili olmuştur.	3,697	1,277	2
Kendi ilgi ve yeteneklerim tercihimde etkili olmuştur.	3,606	1,270	3
YGS ve LYS puanım için en uygun tercih olması tercihimde etkili olmuştur.	3,780	1,291	1

Tablo 25'ten görüldüğü üzere YGS ve LYS puanına göre en uygun tercih olduğu yönündeki öneri üniversite tercihlerini öneri açısından etkileyen en önemli faktör iken, mevcut veya mezun üniversite öğrencilerinin düşünceleri tercihi en az etkileyen öneri faktördür.

Tablo 26. Ailenin Üniversite Tercihindeki Etkilerine İlişkin Betimsel İstatistikler

	\bar{X}	SS	Önem Sırası
Ailemin sosyo-ekonomik durumu tercihimde etkili olmuştur.	3,181	1,429	3
Ailemin beklentisi tercihimde etkili olmuştur.	3,537	1,372	1
Ailemin yönlendirmesi tercihimde etkili olmuştur.	3,416	1,365	2

Tablo 26'dan görüldüğü üzere aile beklentisi öğrencilerin üniversite tercihlerini aile faktörü açısından etkileyen en önemli madde iken ailenin sosyo-ekonomik durumu tercihi en az etkileyen aile faktörüdür.

Tablo 27. Burs İmkânlarının Üniversite Tercihindeki Etkilerine İlişkin Betimsel İstatistikler

	\bar{X}	SS	Önem Sırası
İlk üç tercihe burs verilmesi tercihimde etkili olmuştur.	2,962	1,520	5
Kesilmeyen burs olanağı tercihimde etkili olmuştur.	3,386	1,491	1
Üniversiteye Giriş Yüksek Başarı Bursları tercihimde etkili olmuştur.	3,022	1,505	4
Yüksek Burs İmkânı tercihimde etkili olmuştur.	3,204	1,532	3
Öğrenim ücretinin uygunluğu tercihimde etkili olmuştur.	3,378	1,454	2

Tablo 27'den görüldüğü üzere bursun kesilmemesi öğrencinin üniversite tercihlerini burs olanağı açısından etkileyen en faktör iken, ilk üç tercihe burs verilmesi en az etkileyen burs olanakları faktörüdür.

Tablo 28. Üniversite Tercihini Etkileyen Faktörlerin Önem Sırası

	\bar{X}	SS	Önem Sırası
İstihdam Olanakları	3,382	0,993	1
Aile	3,378	1,190	2
Öneriler	3,258	,952	3
Burs İmkânları	3,190	1,192	4
Üniversitenin Bulunduğu Şehir	3,094	1,037	5
Akademik Olanaklar	3,053	1,118	6
Kampüs İmkânları	2,933	1,066	7
Tanıtım Faaliyetleri	2,559	0,997	8

Tablo 28'den görüldüğü üzere öğrencilere göre üniversite tercihlerinde en fazla etkili olan faktörler sırası ile istihdam olanakları, aile, öneriler, burs olanakları, üniversitenin bulunduğu şehir, akademik olanaklar, kampüs olanakları ve tanıtım faaliyetleri olduğu yönündedir.

3.8. Araştırma Hipotezlerinin Test Edilmesi

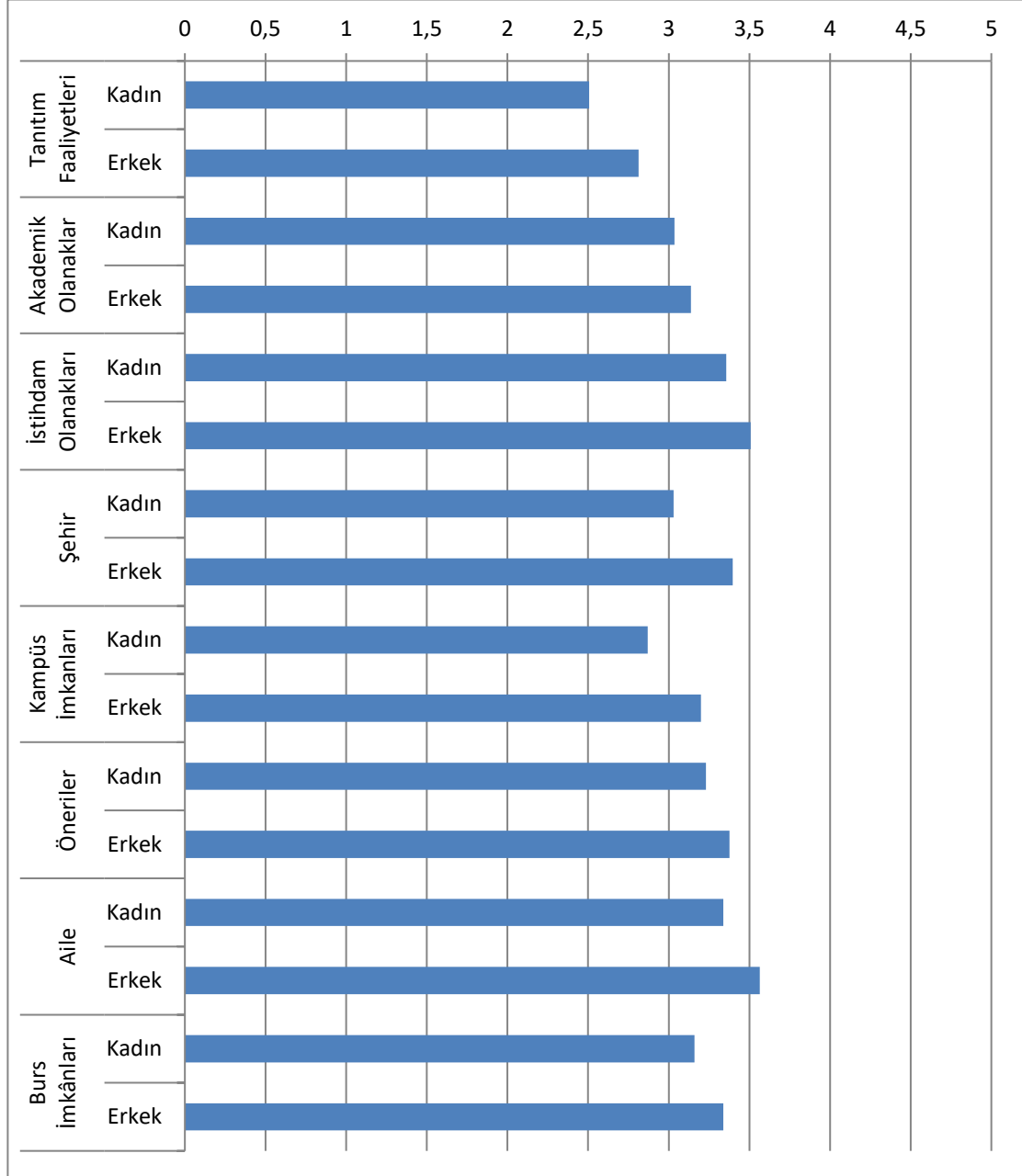
Araştırmanın bu bölümünde araştırma hipotezlerinin testine yer verilmiştir. Hipotezlerin testi, iki kategorili grubun (Ör, cinsiyet) tercih faktörlerinin karşılaştırılmasında T testi, ikiden fazla kategoriye sahip değişkene (Ör, bölüm) göre tercih faktörlerinin incelenmesinde ise ANOVA kullanılmıştır. Üniversite tercihinin etki eden faktörlerin etki düzeyinin belirlenmesinde Basit Doğrusal Regresyon Analizi uygulanmıştır.

Tablo 29. Cinsiyete Göre Üniversite Tercihlerini Etkileyen Faktörler, T Testi Sonuçları

	Cinsiyet	\bar{X}	SS	t	Sig.
Tanıtım Faaliyetleri	Kadın	2,506	0,946	-1,343	0,181
	Erkek	2,813	1,205		
Akademik Olanaklar	Kadın	3,035	1,140	-0,398	0,691
	Erkek	3,137	1,023		
İstihdam Olanakları	Kadın	3,356	1,020	-0,661	0,510
	Erkek	3,507	0,859		
Üniversitenin Bulunduğu Şehir	Kadın	3,030	1,044	-1,551	0,123
	Erkek	3,397	0,968		
Kampüs İmkânları	Kadın	2,870	1,030	-1,323	0,188
	Erkek	3,200	1,212		
Öneriler	Kadın	3,230	0,928	-0,655	0,514
	Erkek	3,376	1,071		
Aile	Kadın	3,339	1,198	-0,825	0,411
	Erkek	3,565	1,160		
Burs İmkânları	Kadın	3,159	1,188	-0,655	0,514
	Erkek	3,339	1,224		

Tablo 29'dan gözlendiği üzere üniversite tercihinin etkileyen faktörler erkeklerde, kadın öğrencilerden daha etken olmasına rağmen 0,05 önem düzeyinde tüm farklılaşmalar istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. (Sig.>0,05). Bu durumda H1 hipotezi ve alt hipotezleri reddedilmiştir. Üniversite tercihinin etkileyen faktörler, öğrencinin cinsiyetine göre değişmemektedir. Diğer bir deyişle cinsiyet tanıtım

faaliyetlerinin, akademik olanakların, istihdam olanaklarının, üniversite konumunun, kampus olanaklarının, önerilerin, ailenin ve burs olanaklarının üniversite tercihi üzerindeki etkisinde önemli bir rol oynamamaktadır.

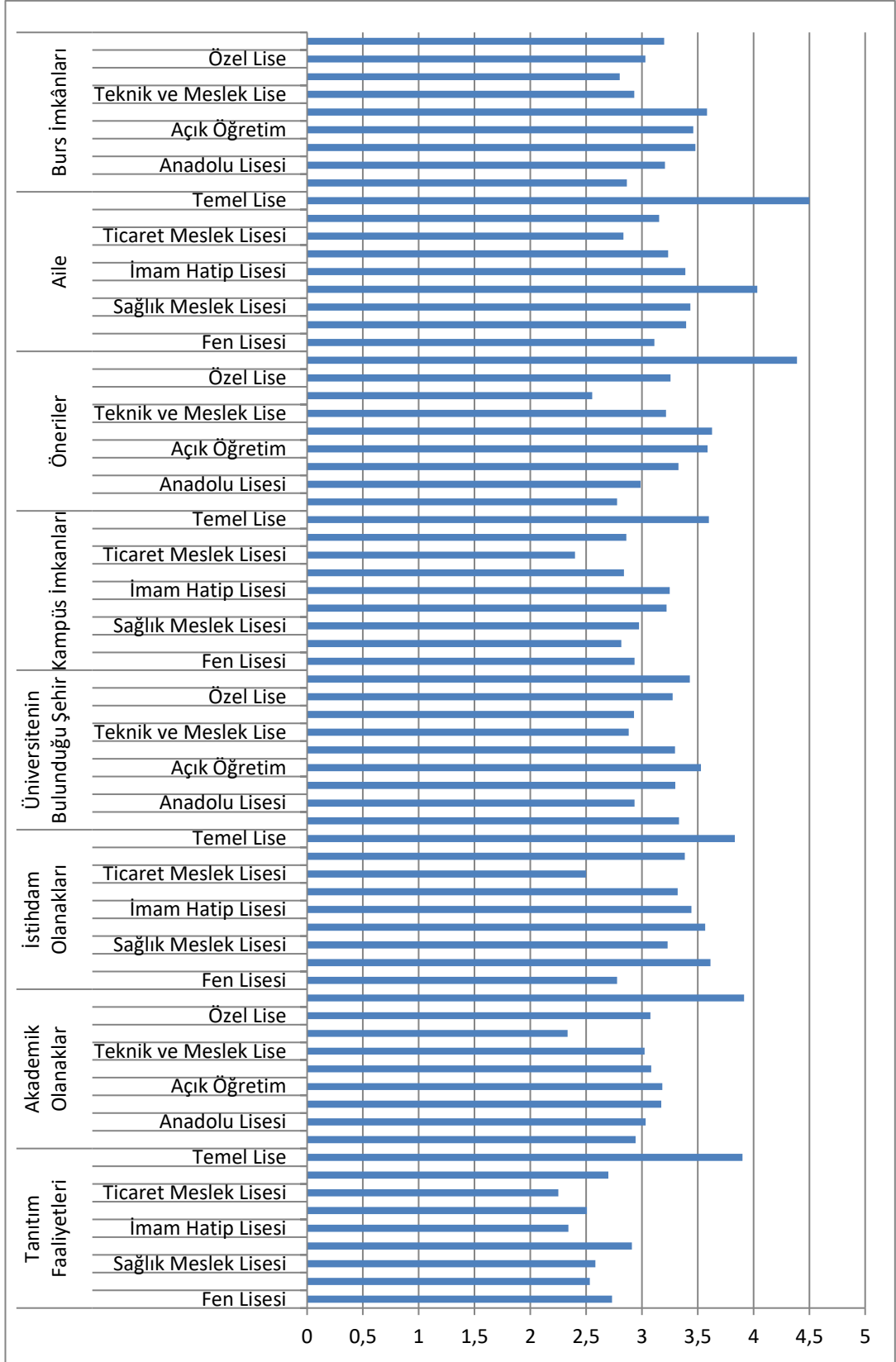
Şekil 13. Üniversite Tercihini Etkileyen Faktörlerin Cinsiyete Göre Grafısel Gösterimi

Tablo 30. Mezun Olunan Liseye Göre Üniversite Tercihlerini Etkileyen Faktörler, ANOVA Sonuçları

	Lise	\bar{X}	SS	F	Sig.
Tanıtım Faaliyetleri	Fen Lisesi	2,733	0,550	1,008	0,433
	Anadolu Lisesi	2,534	1,100		
	Sağlık Meslek Lisesi	2,582	1,153		
	Açık Öğretim	2,910	0,665		
	İmam Hatip Lisesi	2,341	0,910		
	Teknik ve Meslek Lise	2,507	0,953		
	Ticaret Meslek Lisesi	2,250	0,777		
	Özel Lise	2,700	1,003		
	Temel Lise	3,900	0,282		
Akademik Olanaklar	Fen Lisesi	2,944	0,585	0,664	0,722
	Anadolu Lisesi	3,032	1,335		
	Sağlık Meslek Lisesi	3,173	1,088		
	Açık Öğretim	3,183	0,799		
	İmam Hatip Lisesi	3,083	0,860		
	Teknik ve Meslek Lise	3,024	1,208		
	Ticaret Meslek Lisesi	2,333	1,178		
	Özel Lise	3,076	0,999		
	Temel Lise	3,916	0,117		
İstihdam Olanakları	Fen Lisesi	2,777	1,261	0,688	0,702
	Anadolu Lisesi	3,615	0,884		
	Sağlık Meslek Lisesi	3,231	1,060		
	Açık Öğretim	3,566	0,653		
	İmam Hatip Lisesi	3,444	1,347		
	Teknik ve Meslek Lise	3,321	0,938		
	Ticaret Meslek Lisesi	2,500	1,649		
	Özel Lise	3,384	1,095		
	Temel Lise	3,833	0,235		
Üniversitenin Bulunduğu Şehir	Fen Lisesi	3,333	1,327	1,097	0,370
	Anadolu Lisesi	2,934	1,007		
	Sağlık Meslek Lisesi	3,298	1,124		
	Açık Öğretim	3,528	0,992		
	İmam Hatip Lisesi	3,297	0,928		
	Teknik ve Meslek Lise	2,881	1,000		
	Ticaret Meslek Lisesi	2,928	0,303		
	Özel Lise	3,274	1,146		
	Temel Lise	3,428	0,808		
Kampüs İmkânları	Fen Lisesi	2,933	1,006	0,458	0,883
	Anadolu Lisesi	2,815	1,129		
	Sağlık Meslek Lisesi	2,973	1,272		
	Açık Öğretim	3,220	0,768		
	İmam Hatip Lisesi	3,250	1,200		
	Teknik ve Meslek Lise	2,839	0,991		
	Ticaret Meslek Lisesi	2,400	0,565		
	Özel Lise	2,861	1,084		
	Temel Lise	3,600	0,565		
Öneriler	Fen Lisesi	2,777	0,192	1,273	0,264
	Anadolu Lisesi	2,987	1,064		

	Sağlık Meslek Lisesi	3,328	0,956		
	Açık Öğretim	3,588	1,010		
	İmam Hatip Lisesi	3,629	0,871		
	Teknik ve Meslek Lise	3,216	0,894		
	Ticaret Meslek Lisesi	2,555	0,785		
	Özel Lise	3,256	0,944		
	Temel Lise	4,388	0,549		
Aile	Fen Lisesi	3,111	1,347	0,800	0,604
	Anadolu Lisesi	3,397	1,170		
	Sağlık Meslek Lisesi	3,434	1,257		
	Açık Öğretim	4,033	1,170		
	İmam Hatip Lisesi	3,388	1,413		
	Teknik ve Meslek Lise	3,235	1,075		
	Ticaret Meslek Lisesi	2,833	1,649		
	Özel Lise	3,153	1,295		
	Temel Lise	4,500	0,707		
Burs İmkânları	Fen Lisesi	2,866	1,724		
	Anadolu Lisesi	3,207	1,201		
	Sağlık Meslek Lisesi	3,478	1,275		
	Açık Öğretim	3,460	0,632		
	İmam Hatip Lisesi	3,583	1,231		
	Teknik ve Meslek Lise	2,931	1,129		
	Ticaret Meslek Lisesi	2,800	2,545		
	Özel Lise	3,030	1,323		
	Temel Lise	3,200	1,131		

Tablo 30'dan gözlemlendiği üzere temel lise öğrencilerinin üniversite tercihini etkileyen faktörler daha yüksek olmasına rağmen, 0,05 önem düzeyinde tüm farklılaşmalar istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. (Sig.>0,05). Bu durumda H2 hipotezi ve alt hipotezleri reddedilmiştir. Üniversite tercihini etkileyen faktörler öğrencinin mezun olduğu liseye göre değişmemektedir. Diğer bir deyişle mezun olunan lise tanıtım faaliyetlerinin, akademik olanakların, istihdam olanaklarının, üniversite konumunun, kampüs olanaklarının, önerilerin, ailenin ve burs olanaklarının üniversite tercihi üzerindeki etkisinde önemli bir rol oynamamaktadır.

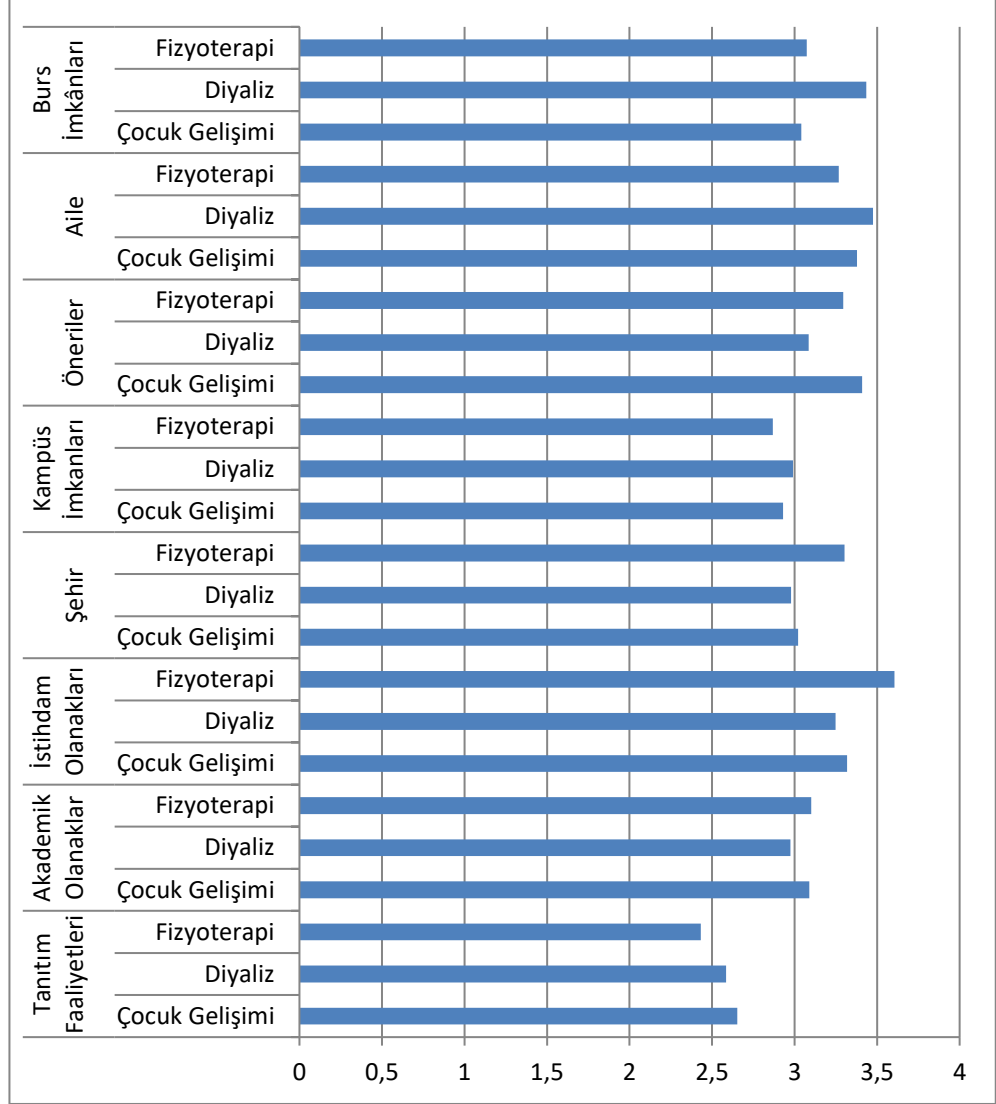
Şekil 14. Üniversite Tercihini Etkileyen Faktörlerin Mezun Olunan Liseye Göre Grafikselsel Gösterimi

Tablo 31. Bölüme Göre Üniversite Tercihlerini Etkileyen Faktörler, ANOVA Sonuçları

	Bölüm	\bar{X}	SS	F	Sig.
Tanıtım Faaliyetleri	Çocuk Gelişimi	2,652	1,013	0,538	0,585
	Diyaliz	2,585	1,000		
	Fizyoterapi	2,431	0,989		
Akademik Olanaklar	Çocuk Gelişimi	3,090	1,195	0,176	0,839
	Diyaliz	2,975	1,060		
	Fizyoterapi	3,101	1,120		
İstihdam Olanakları	Çocuk Gelişimi	3,318	1,093	1,570	0,212
	Diyaliz	3,248	0,957		
	Fizyoterapi	3,605	0,903		
Üniversitenin Bulunduğu Şehir	Çocuk Gelişimi	3,022	0,913	1,231	0,295
	Diyaliz	2,978	1,100		
	Fizyoterapi	3,303	1,081		
Kampüs İmkânları	Çocuk Gelişimi	2,931	1,029	0,144	0,866
	Diyaliz	2,991	0,993		
	Fizyoterapi	2,868	1,201		
Öneriler	Çocuk Gelişimi	3,409	0,883	1,368	0,258
	Diyaliz	3,085	0,960		
	Fizyoterapi	3,295	1,002		
Aile	Çocuk Gelişimi	3,378	1,193	0,327	0,722
	Diyaliz	3,475	1,062		
	Fizyoterapi	3,268	1,337		
Burs İmkânları	Çocuk Gelişimi	3,040	1,178	1,538	0,219
	Diyaliz	3,434	1,098		
	Fizyoterapi	3,073	1,289		

Tablo 31'den gözlemlendiği üzere öğrencilerin yerleştiği bölüme göre üniversite tercihinde etkili olan faktörlerin farklılaşmaları 0,05 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. (Sig.>0,05). Bu durumda H3 hipotezi ve alt hipotezleri reddedilmiştir. Üniversite tercihinin etkileyen faktörler öğrencinin yerleştiği bölüme göre değişmemektedir. Diğer bir deyişle tercih edilen bölüm tanıtım faaliyetlerinin, akademik olanakların, istihdam olanaklarının, üniversite konumunun, kampüs olanaklarının,

önerilerin, ailenin ve burs olanaklarının üniversite tercihi üzerindeki etkisinde önemli bir rol oynamamaktadır.

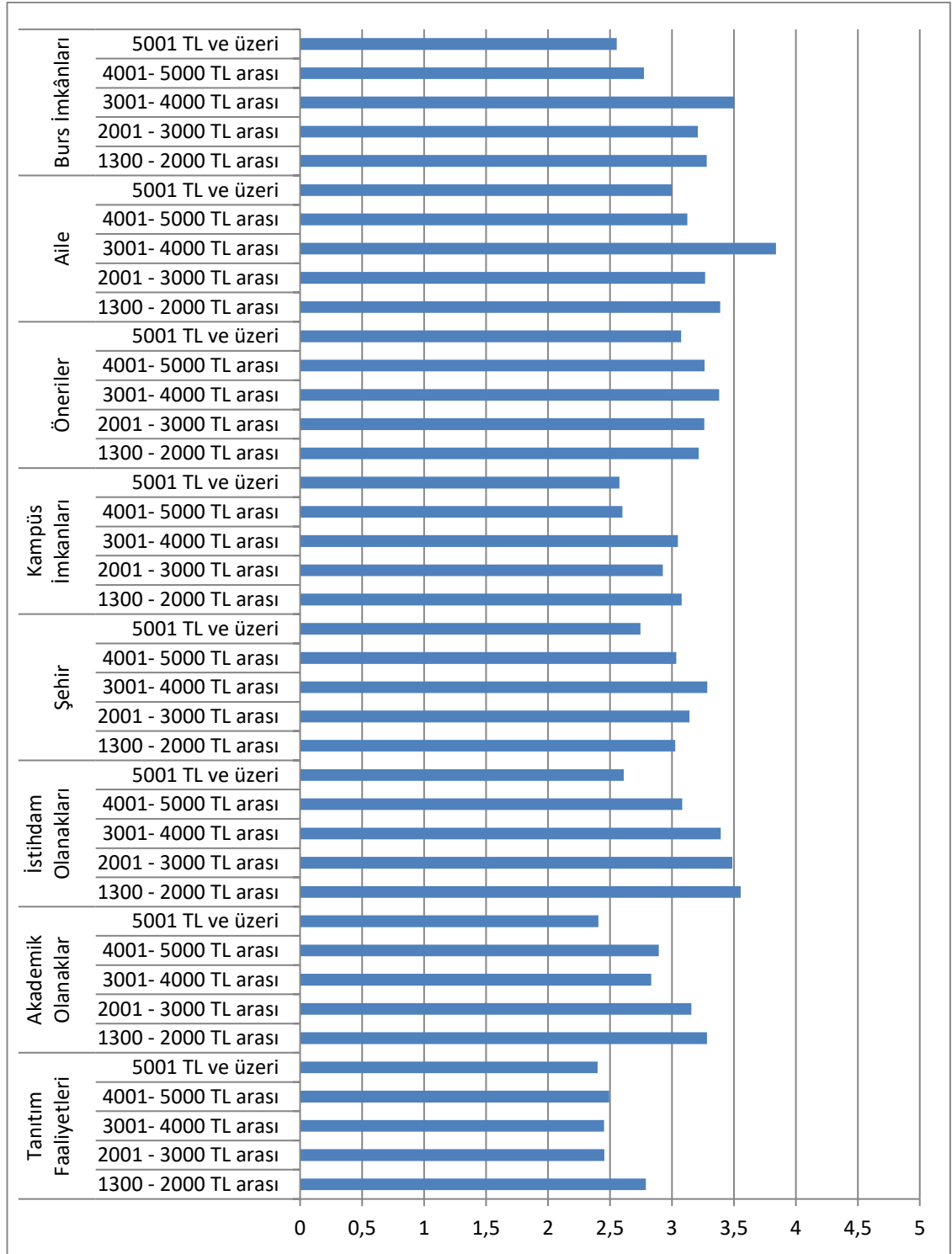

Şekil 15. Üniversite Tercihini Etkileyen Faktörlerin Bölüme Göre Grafikselsel Gösterimi

Tablo 32. Aile Aylık Gelirine Göre Üniversite Tercihlerini Etkileyen Faktörler, ANOVA Sonuçları

	Aylık Gelir	\bar{X}	SS	F	Sig.
Tanıtım Faaliyetleri	1300 - 2000 TL arası	2,790	1,039	0,801	0,527
	2001 - 3000 TL arası	2,456	00,995		
	3001- 4000 TL arası	2,452	0,859		
	4001- 5000 TL arası	2,493	1,171		
	5001 TL ve üzeri	2,400	0,871		
Akademik Olanaklar	1300 - 2000 TL arası	3,284	1,145	1,632	0,170
	2001 - 3000 TL arası	3,158	1,209		
	3001- 4000 TL arası	2,833	0,996		
	4001- 5000 TL arası	2,895	1,016		
	5001 TL ve üzeri	2,407	0,821		
İstihdam Olanakları	1300 - 2000 TL arası	3,556	1,020	2,233	0,069
	2001 - 3000 TL arası	3,487	0,846		
	3001- 4000 TL arası	3,393	0,810		
	4001- 5000 TL arası	3,083	1,293		
	5001 TL ve üzeri	2,611	1,096		
Üniversitenin Bulunduğu Şehir	1300 - 2000 TL arası	3,027	1,178	0,536	0,710
	2001 - 3000 TL arası	3,142	1,041		
	3001- 4000 TL arası	3,285	0,624		
	4001- 5000 TL arası	3,035	1,276		
	5001 TL ve üzeri	2,746	0,859		
Kampüs İmkânları	1300 - 2000 TL arası	3,078	1,068	0,899	0,467
	2001 - 3000 TL arası	2,926	1,016		
	3001- 4000 TL arası	3,048	1,080		
	4001- 5000 TL arası	2,600	1,262		
	5001 TL ve üzeri	2,577	0,868		
Öneriler	1300 - 2000 TL arası	3,216	1,033	0,205	0,935
	2001 - 3000 TL arası	3,262	0,954		
	3001- 4000 TL arası	3,382	0,783		
	4001- 5000 TL arası	3,263	1,046		
	5001 TL ve üzeri	3,074	0,981		
Aile	1300 - 2000 TL arası	3,390	1,171	1,456	0,219
	2001 - 3000 TL arası	3,268	1,183		
	3001- 4000 TL arası	3,840	0,933		
	4001- 5000 TL arası	3,125	1,514		
	5001 TL ve üzeri	3,000	1,190		
Burs İmkânları	1300 - 2000 TL arası	3,282	1,173	1,653	0,165
	2001 - 3000 TL arası	3,209	1,170		
	3001- 4000 TL arası	3,504	0,945		
	4001- 5000 TL arası	2,775	1,447		
	5001 TL ve üzeri	2,555	1,333		

Tablo 32'den gözlendiği üzere, aile gelir düzeyine göre öğrencilerin üniversite tercihinde etkili olan faktörlerin farklılaşmaları, 0,05 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. (Sig.>0,05). Bu durumda H4 hipotezi ve alt hipotezleri reddedilmiştir. Üniversite tercihini etkileyen faktörler öğrencinin aile aylık gelirin e göre değişmemektedir. Diğer bir deyişle, aile aylık geliri tanıtım faaliyetlerinin, akademik olanakların, istihdam olanaklarının, üniversite konumunun, kampüs olanaklarının, önerilerin, ailenin ve burs olanaklarının üniversite tercihi üzerindeki etkisinde önemli bir rol oynamamaktadır.

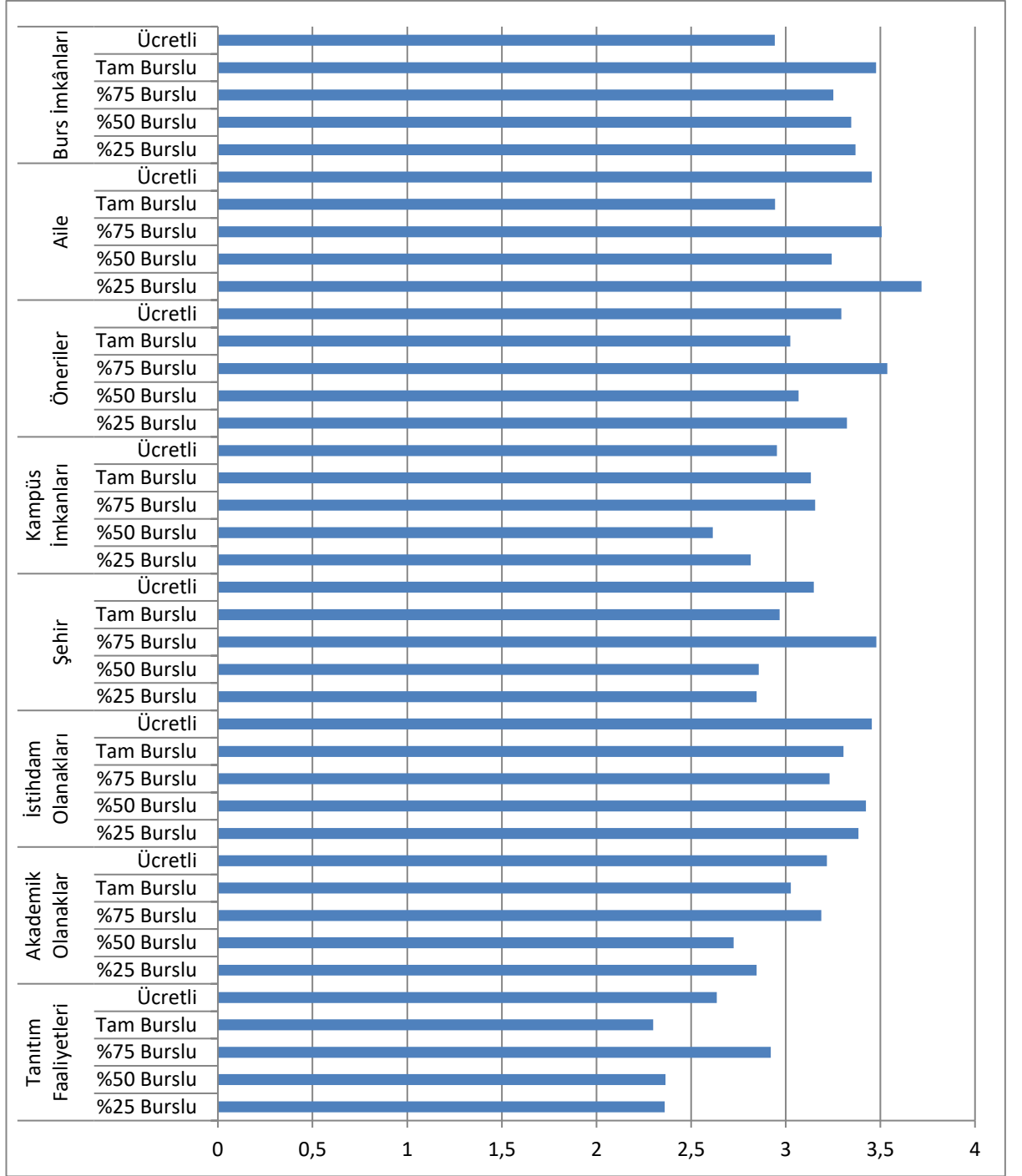

Şekil 16. Üniversite Tercihini Etkileyen Faktörlerin Aile Gelir Düzeyine Göre Grafikselsel Gösterimi

Tablo 33. Bursluluk Oranına Göre Üniversite Tercihlerini Etkileyen Faktörler, ANOVA Sonuçları

	Bursluluk Oranı	\bar{X}	SS	F	Sig.
Tanıtım Faaliyetleri	%25 Burslu	2,361	0,626	1,539	0,195
	%50 Burslu	2,365	1,054		
	%75 Burslu	2,921	1,135		
	Tam Burslu	2,300	0,750		
	Ücretli	2,636	1,028		
Akademik Olanaklar	%25 Burslu	2,846	0,774	1,044	0,387
	%50 Burslu	2,724	0,957		
	%75 Burslu	3,188	1,139		
	Tam Burslu	3,027	1,135		
	Ücretli	3,217	1,236		
İstihdam Olanakları	%25 Burslu	3,384	0,782	0,234	0,919
	%50 Burslu	3,423	0,846		
	%75 Burslu	3,231	1,288		
	Tam Burslu	3,305	1,083		
	Ücretli	3,455	0,955		
Üniversitenin Bulunduğu Şehir	%25 Burslu	2,846	1,143	1,433	0,227
	%50 Burslu	2,857	0,835		
	%75 Burslu	3,478	1,104		
	Tam Burslu	2,968	1,115		
	Ücretli	3,148	1,027		
Kampüs İmkânları	%25 Burslu	2,815	0,718	1,033	0,393
	%50 Burslu	2,615	1,139		
	%75 Burslu	3,156	1,132		
	Tam Burslu	3,133	1,075		
	Ücretli	2,953	1,064		
Öneriler	%25 Burslu	3,324	0,585	1,057	0,381
	%50 Burslu	3,068	0,909		
	%75 Burslu	3,536	0,928		
	Tam Burslu	3,024	0,994		
	Ücretli	3,294	1,032		
Aile	%25 Burslu	3,717	0,791	1,069	0,375
	%50 Burslu	3,243	1,085		
	%75 Burslu	3,507	1,317		
	Tam Burslu	2,944	1,205		
	Ücretli	3,455	1,250		
Burs İmkânları	%25 Burslu	3,369	0,859	1,025	0,397
	%50 Burslu	3,346	1,187		
	%75 Burslu	3,252	1,406		
	Tam Burslu	3,477	0,953		
	Ücretli	2,942	1,230		

Tablo 33'ten gözleendiği üzere aile, bölümün bursluluk oranına göre öğrencilerin üniversite tercihinde etkili olan faktörlerin farklılaşmaları 0,05 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. (Sig.>0,05). Bu durumda H5 hipotezi ve alt hipotezleri reddedilmiştir. Üniversite tercihinin etkileyen faktörler öğrencinin yerleştiği bölümün bursluluk oranına göre değişmemektedir. Diğer bir deyişle bursluluk oranı tanıtım faaliyetlerinin, akademik olanakların, istihdam olanaklarının, üniversite konumunun, kampüs olanaklarının, önerilerin, ailenin ve burs olanaklarının üniversite tercihi üzerindeki etkisinde önemli bir rol oynamamaktadır.

Şekil 17. Üniversite Tercihini Etkileyen Faktörlerin Bölüm Bursluluk Oranına Göre Grafikselsel Gösterimi

Tablo 34. Üniversite Tercih Etkileyen Faktörlerin Genel Tercih İle İlişkisi, Korelasyon Analizi Sonuçları

	Genel Tercih
Tanıtım Faaliyetleri	0,727
Akademik Olanaklar	0,785
İstihdam Olanakları	0,745
Üniversitenin Bulunduğu Şehir	0,713
Kampüs İmkânları	0,853
Öneriler	0,834
Aile	0,785
Burs İmkânları	0,723

Tablo 34’te öğrencilerin üniversite tercihleri ile ilişkili olan faktörler korelasyon analizi ile incelenmiştir. Uygulanan korelasyon analizi sonucunda, doğrusal ilişki olup olmadığı ve varsa bu ilişkinin derecesi -1 ile 1 arasında değerler alan Pearson Korelasyon katsayısı (r) ile hesaplanmıştır. Kalaycı (2008, s. 116);

$0,000 \leq r < 0,250$ ise ilişkinin çok zayıf olduğunu,

$0,260 \leq r < 0,490$ ise ilişkinin zayıf olduğunu,

$0,500 \leq r < 0,690$ ise ilişkinin orta derecede olduğunu,

$0,700 \leq r < 0,890$ ise ilişkinin güçlü olduğunu,

$0,900 \leq r < 1,000$ ise ilişkinin çok güçlü olduğunu belirtmiştir.

Buna göre tanıtım faaliyetleri, akademik olanaklar, istihdam olanakları, üniversitenin bulunduğu şehir, kampus olanakları, öneriler, aile ve burs olanakları öğrencinin genel tercihi üzerinde yüksek derecede ilişkili iken en yüksek ilişki kampus olanakları iledir.

Tablo 35. Tanıtım Faaliyetlerinin Üniversite Tercihi Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları

	Katsayılar				Model Özeti	ANOVA	
	B	Std. Hata	t	Sig.	R ²	F	Sig.
Sabit	1,573	0,136	11,524	0,000	0,528	145,382	0,000
Tanıtım Faaliyetleri	0,599	0,050	12,057	0,000			

Tablo 35’te tanıtım faaliyetlerinin üniversite tercihi üzerindeki etkisine ilişkin regresyon analizi sonuçları verilmiştir. Uydurulan çoklu regresyon modeli

$$Tercih = 1,573 + 0,599 \times \text{Tanıtım Faaliyetleri}$$

olup, bu model 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F=145,382, Sig.=0,000<0,01). Bu durumda H₆ hipotezi kabul edilmiştir. Yani üniversitenin tanıtım faaliyetleri tercih üzerinde etkilidir. Tanıtım faaliyetlerindeki 1 birimlik artış, tercihin o üniversiteden yana kullanılmasında 0,599 birimlik artışa neden olmaktadır. Üniversitenin tanıtım faaliyetleri, öğrencilerin tercihlerinin %52,8’ini açıklamaktadır.

Tablo 36. Akademik Olanakların Üniversite Tercihi Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları

	Katsayılar				Model Özeti	ANOVA	
	B	Std. Hata	t	Sig.	R ²	F	Sig.
Sabit	1,343	0,130	10,334	0,000	0,616	208,469	0,000
Akademik Olanaklar	0,577	0,040	14,438	0,000			

Tablo 36’da akademik olanakların üniversite tercihi üzerindeki etkisine ilişkin regresyon analizi sonuçları verilmiştir. Uydurulan çoklu regresyon modeli

$$Tercih = 1,343 + 0,577 \times Akademik Olanaklar$$

olup, bu model 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F=208,469, Sig.=0,000<0,01). Bu durumda H7 hipotezi kabul edilmiştir. Yani üniversitenin akademik olanakları tercih üzerinde etkilidir. Akademik olanaklardaki 1 birimlik artış, tercihin o üniversiteden yana kullanılmasında 0,577 birimlik artışa neden olmaktadır. Üniversitenin akademik olanakları, öğrencilerin tercihlerinin %61,6’sını açıklamaktadır.

Tablo 37. İstihdam Olanaklarının Üniversite Tercihi Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları

	Katsayılar				Model Özeti	ANOVA	
	B	Std. Hata	t	Sig.	R ²	F	Sig.
Sabit	1,019	0,171	5,966	0,000	0,555	162,287	0,000
İstihdam Olanakları	0,617	0,048	12,739	0,000			

Tablo 37’de istihdam olanaklarının üniversite tercihi üzerindeki etkisine ilişkin regresyon analizi sonuçları verilmiştir. Uydurulan çoklu regresyon modeli

$$Tercih = 1,019 + 0,617 \times Akademik Olanaklar$$

olup, bu model 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F=162,287, Sig.=0,000<0,01). Bu durumda H8 hipotezi kabul edilmiştir. Yani üniversitenin istihdam olanakları tercih üzerinde etkilidir. İstihdam olanaklarındaki 1 birimlik artış, tercihin o üniversiteden yana kullanılmasında 0,617 birimlik artışa neden olmaktadır. Üniversitenin istihdam olanakları öğrencilerin tercihlerinin %55,5’ini açıklamaktadır.

Tablo 38. Üniversitenin Bulunduğu Şehrin Üniversite Tercihi Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları

	Katsayılar				Model Özeti	ANOVA	
	B	Std. Hata	t	Sig.	R ²	F	Sig.
Sabit	1,358	0,159	8,532	0,000	0,508	134,216	0,000
Şehir	0,565	0,049	11,585	0,000			

Tablo 38’de üniversitenin bulunduğu şehrin üniversite tercihi üzerindeki etkisine ilişkin regresyon analizi sonuçları verilmiştir. Uydurulan çoklu regresyon modeli

$$Tercih = 1,358 + 0,565 \times \text{Üniversitenin Bulunduğu Şehir}$$

olup, bu model 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F=134,216, Sig.=0,000<0,01). Bu durumda H9 hipotezi kabul edilmiştir. Yani üniversitenin bulunduğu şehir, tercih üzerinde etkilidir. Üniversitenin bulunduğu şehir, öğrencilerin tercihlerinin %50,8’ini açıklamaktadır.

Tablo 39. Kampüs İmkânlarının Üniversite Tercihi Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları

	Katsayılar				Model Özeti	ANOVA	
	B	Std. Hata	t	Sig.	R ²	F	Sig.
Sabit	1,177	0,110	10,678	0,000	0,727	346,317	0,000
Kampüs İmkânları	0,658	0,035	18,610	0,000			

Tablo 39’da kampüs olanaklarının üniversite tercihi üzerindeki etkisine ilişkin regresyon analizi sonuçları verilmiştir. Uydurulan çoklu regresyon modeli

$$Tercih = 1,177 + 0,658 \times \text{Kampüs İmkânları}$$

olup, bu model 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F=346,317, Sig.=0,000<0,01). Bu durumda H10 hipotezi kabul edilmiştir. Yani üniversitenin kampüs olanakları tercih üzerinde etkilidir. Kampüs olanaklarındaki 1 birimlik artış, tercihin o üniversiteden yana kullanılmasında 0,658 birimlik artışa neden olmaktadır. Üniversitenin kampüs olanakları, öğrencilerin tercihlerinin %72,7'sini açıklamaktadır.

Tablo 40. Önerilerin Üniversite Tercih Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları

	Katsayılar				Model Özeti	ANOVA	
	B	Std. Hata	t	Sig.	R ²	F	Sig.
Sabit	0,758	0,142	5,339	0,000	0,695	296,743	0,000
Öneriler	0,721	0,042	17,226	0,000			

Tablo 40'ta önerilerin üniversite tercihi üzerindeki etkisine ilişkin regresyon analizi sonuçları verilmiştir. Uydurulan çoklu regresyon modeli

$$Tercih = 0,758 + 0,721 \times \text{Öneriler}$$

olup, bu model 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F=296,743, Sig.=0,000<0,01). Bu durumda H11 hipotezi kabul edilmiştir. Yani öğrencilere gelen öneriler, üniversite tercihi üzerinde etkilidir. Önerilerdeki 1 birimlik artış, tercihin o üniversiteden yana kullanılmasında 0,721 birimlik artışa neden olmaktadır. Öneriler, öğrencilerin üniversite tercihlerinin %69,5'ini açıklamaktadır.

Tablo 41. Önerilerin Üniversite Tercih Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları

	Katsayılar				Model Özeti	ANOVA	
	B	Std. Hata	t	Sig.	R ²	F	Sig.
Sabit	1,273	0,134	9,473	0,000	0,616	208,857	0,000
Aile	0,543	0,038	14,452	0,000			

Tablo 41’de ailenin üniversite tercihi üzerindeki etkisine ilişkin regresyon analizi sonuçları verilmiştir. Uydurulan çoklu regresyon modeli

$$Tercih = 1,273 + 0,543 \times Aile$$

olup, bu model 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F=208,857, Sig.=0,000<0,01). Bu durumda H12 hipotezi kabul edilmiştir. Yani öğrencilerin aileleri üniversite tercihi üzerinde etkilidir. Aile beklentisi ve yönlendirmesindeki 1 birimlik artış, tercihin o üniversiteden yana kullanılmasında 0,543 birimlik artışa neden olmaktadır. Aile yönlendirmesi, öğrencilerin üniversite tercihlerinin %61,6’sını açıklamaktadır.

Tablo 42. Burs İmkânlarının Üniversite Tercihi Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları

	Katsayılar				Model Özeti	ANOVA	
	B	Std. Hata	t	Sig.	R ²	F	Sig.
Sabit	1,514	0,142	10,632	0,000	0,523	142,328	0,000
Burs İmkânları	0,499	0,042	11,930	0,000			

Tablo 42’de burs olanaklarının üniversite tercihi üzerindeki etkisine ilişkin regresyon analizi sonuçları verilmiştir. Uydurulan çoklu regresyon modeli

$$Tercih = 1,514 + 0,499 \times Burs \text{ İmkanları}$$

olup, bu model 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F=142,328, Sig.=0,000<0,01). Bu durumda H13 hipotezi kabul edilmiştir. Yani üniversitenin burs olanakları, tercih üzerinde etkilidir. Burs olanaklarındaki 1 birimlik artış, tercihin o üniversiteden yana kullanılmasında 0,499 birimlik artışa neden olmaktadır. Üniversitenin burs olanakları öğrencilerin tercihlerinin %52,3’ünü açıklamaktadır.

3.9. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Programlarında Yerleşen Oranına Etki Eden Faktörlere İlişkin Regresyon Analizi

Anket çalışmasına ek olarak, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu programlarının kontenjanlarındaki doluluk oranına etki eden faktörler araştırılacaktır. Bu kapsamda, ÖSYS Kılavuzlarından derlenen 2013-2015 yıllarına ait Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu programlarının toplam kontenjanları, bursluluk kontenjanları, öğrenim ücretleri ve taban puanları ile bursluluk oranları ve yerleşen oranları hesaplanarak öğrenim ücretinin, taban puanın ve bursluluğun yerleşen oranına etkisi, doğrusal regresyon analizi ile test edilecektir.

Tablo 43. Öğrenim Ücreti, Bursluluk Oranı ve Taban Puanın Yerleşen Oranı Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları

	Değişken	B	Standart Hata	Standardize Edilmiş Beta	t	Sig.
2015	Sabit	-0,186	0,056		-3,356	0,001
	Ücret	-6,574E-7	0,000	-0,011	-,436	0,663
	Bursluluk Oranı	1,454	0,041	0,871	35,677	0,000
	Taban Puanı	0,001	0,000	0,105	5,406	0,000
2014	Sabit	-0,067	0,054	-	-1,237	0,216
	Ücret	-1,681E-6	0,000	-0,023	-0,864	0,388
	Bursluluk Oranı	1,492	0,046	0,861	32,584	0,000
	Taban Puanı	0,001	0,000	0,277	5,570	0,000

2013	Sabit	0,374	0,123	-	3,046	0,002
	Ücret	0,017	0,084	0,010	0,206	0,837
	Bursluluk Oranı	1,205	0,000	0,075	2,701	0,007
	Taban Puanı	0,001	0,000	0,100	3,616	0,000

2013-2015 yılı ÖSYM verileri ile yapılan doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre öğrenim ücretinin yerleşen oranı üzerindeki etkisi anlamlı değildir (2015 yılı için $p=0,663>0,05$; 2014 yılı için $p=0,388>0,05$; 2013 yılı için $p=0,837>0,05$). Bununla birlikte taban puanının yerleşen oranı üzerindeki etkisi anlamlı olmasına rağmen yerleşen oranı üzerinde etkisi yok kabul edilebilecek kadar azdır (2015 yılı için $B=-0,000000657$; 2014 yılı için $B=-0,000001681$; 2013 yılı için $B=0,001$). Katsayılarından da görüldüğü üzere taban puanı, yerleşen oranı üzerinde 2015 yılında 10 milyonda 6,57'lik bir etkiye sahip iken, 2014 yılında 1 milyonda 1,681'lik bir etkiye, 2013 yılında ise 1000'de 1'lik bir etkiye sahiptir. Öte yandan, taban puanının yerleşen oranı üzerindeki bu yok sayılabilecek etkisi 2013-2015 yılları arasında yaklaşık 10.000 kat azalmıştır. Bu sonuçlara göre, taban puanı yerleşen oranının açıklanmasında ihmal edilebilecek bir etkiye sahiptir. Bu sonuçlara göre H15 ve H16 reddedilmiştir.

Bunlara ek olarak, bursluluk oranı üç yıla ait regresyon denklemlerinde anlamlı ve etkilidir. Bu sebeple, bursluluk oranının yerleşen oranı üzerindeki etkiyi ölçmek amacıyla bursluluk oranının tek açıklayıcı değişken olduğu her yıla ait regresyon analizleri yapılacaktır.

Tablo 44. Bursluluk Oranının Yerleşen Oranı Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları (2013)

Değişken	B	Standart Hata	Standardize Edilmiş Beta	t	Sig.
Sabit	0,050	0,016	-	6,235	0,000
Bursluluk Oranı	1,602	0,054	0,838	29,906	0,000
R=0,838 R ² =0,702 F=894,364 p=0,000					

2013 yılı ÖSYM verileri ile yapılan doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre bursluluk oranının yerleşen oranı üzerindeki etkisi anlamlıdır (F=894,364, Sig. =0,000<0,05). Bursluluk oranı, yerleşen oranındaki değişimin yüzde 70,2'sini açıklamaktadır. Öte yandan, bursluluk oranındaki yüzde 1'lik değişim yerleşen oranını yüzde 1,602 artırmaktadır. Katsayıların tümü anlamlıdır (Sig. =0,000<0,05).

Tablo 45. Bursluluk Oranının Yerleşen Oranı Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları (2014)

Değişken	B	Standart Hata	Standardize Edilmiş Beta	t	Sig.
Sabit	0,057	0,015	-	3,935	0,000
Bursluluk Oranı	1,469	0,037	0,846	39,451	0,000
R=0,846 R ² =0,716 F=1556,350 p=0,000					

2014 yılı ÖSYM verileri ile yapılan doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre bursluluk oranının yerleşen oranı üzerindeki etkisi anlamlıdır (F=1556,350, Sig. =0,000<0,05). Bursluluk oranı, yerleşen oranındaki değişimin yüzde 71,6'sını açıklamaktadır. Öte yandan, bursluluk oranındaki yüzde 1'lik değişim yerleşen oranını yüzde 1,469 artırmaktadır. Katsayıların tümü anlamlıdır (Sig. =0,000<0,05).

Tablo 46. Bursluluk Oranının Yerleşen Oranı Üzerindeki Etkisi, Regresyon Analizi Sonuçları (2015)

Değişken	B	Standart Hata	Standardize Edilmiş Beta	t	Sig.
Sabit	0,089	0,014		6,481	0,000
Bursluluk Oranı	1,418	0,032	0,851	43,630	0,000
R=0,851 R ² =0,723 F=1903,601 p=0,000					

2015 yılı ÖSYM verileri ile yapılan doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre bursluluk oranının yerleşen oranı üzerindeki etkisi anlamlıdır (F=1903,601, Sig.=0,000<0,05). Bursluluk oranı, yerleşen oranındaki değişimin yüzde 70,2'sini açıklamaktadır. Öte yandan, bursluluk oranındaki yüzde 1'lik değişim yerleşen oranını yüzde 1,418 artırmaktadır. Katsayıların tümü anlamlıdır (Sig.=0,000<0,05).

Üç regresyon analizinin de açıklayıcılık düzeyleri birbirine yakındır (R²=0,702 ila 0,723). Ayrıca üç analizde de bursluluk oranı değişkeninin katsayıları birbirine yakındır (B=1,418 ila 1,602). Üç doğrusal regresyon analizi bir arada değerlendirildiğinde bursluluk oranını ile yerleşen oranındaki değişimin en az yüzde 70,2'sinin açıklanabileceği bulunmuştur. Katsayılar değerlendirildiğinde, bursluluk oranındaki değişimin, yerleşen oranını nispi olarak daha fazla artırdığı ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, bursluluk oranındaki artış, yerleşen oranı üzerinde çarpan bir etkiye sahiptir. Sonuç olarak, 2013-2015 ÖSYM verileri ile yapılan üç doğrusal regresyon analizi sonucunda, bursluluk oranının, yerleşen oranı üzerindeki etkisinin anlamlı olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlara göre H14 kabul edilmektedir.

SONUÇ

Üniversiteler, toplumun ihtiyaçları doğrultusunda bilginin yayılmasını sağlayan; topluma, bilimsel, sosyal ve kültürel alanlarda katkıda bulunan örgütlerdir. Yeniliklere öncülük etmek, bilimsel çalışmaları desteklemek, araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile endüstriyel gelişime katkıda bulunmak, çevre-sanayi iş birliklerini geliştirmek ve çağın gereklerine uygun nitelikli işgücü yetiştirmek üniversitelerin temel işlevleridir. Bu işlevlerinden dolayıdır ki üniversitelerin doğru stratejilerle etkili bir şekilde yönetilmesi büyük önem taşımaktadır.

Yükseköğretimde küresel ölçekte yaygınlaşmakta olan eğilim, geleneksel olarak bir kamu hizmeti olan yükseköğretimin, yarı kamusal bir hizmete dönüşmesi yönündedir. Yakın zamana kadar pek çok ülkede yükseköğretim hizmeti, ağırlıklı olarak devlet tarafından sunulmuş olup devlet yasal bir tekel oluşturmuştur. Ancak, yukarıda belirtilen dönüşümün önemli bir etkisi, bu tekelleşmenin kalkmasıdır. Böylece, yükseköğretim hizmetleri, neredeyse bütün dünyada kamunun yanında toplumsal paydaşlar tarafından da sunulmaya başlamıştır. Bunun önemli etkileri, yükseköğretimde kamu dışı kaynakların çeşitliliği ile ölçülebilmektedir. Bu bağlamda, ülkemizde, vakıf yükseköğretim kurumlarının varlığı daha belirgin bir biçimde görülebilmektedir.

Yükseköğretimin giderek geliştiği ülkemizde, ulusal düzeyde eğitim-öğretim stratejilerinin belirlenmesinde, devlet üniversitelerinin yanı sıra vakıf üniversitelerinin yükseköğretim işlevleri göz ardı edilmemelidir. Üniversitelerin çoğu, eğitim öğretim hizmetlerini destekledikleri değerleri farklılaştırarak rekabette diğer üniversitelerin önüne geçebilmektedirler. Bunu gerçekleştirirken maliyetler, öğrenci memnuniyeti, çevresel iletişim ve etkileşimi gibi faktörleri göz önünde bulundurmaktadırlar. Bu yüzden ki üniversitelerin topluma hizmet edebilmeleri ve donanımlı bireyler yetiştirmeleri amaçlarıyla, stratejik hedefleri doğrultusunda gelişerek etkili bir biçimde yönetilmeleri gerekmektedir. Vakıf üniversiteleri, rekabet üstünlükleri ve öğrencilere sundukları olanaklarla öne çıkmaktadırlar.

Yükseköğretimde rekabet ortamının artmasından dolayı üniversiteler, hizmet arzında kaliteyi artırmalı ve öğrenci memnuniyetini sağlamalıdır. Üniversiteler tercih edilme oranını artırmak için akademik, istihdama yönelik ve kampüse ilişkin olanakları

iyileştirmenin yanı sıra tanıtım ve reklam faaliyetleri yürütmektedirler. Bununla birlikte, öğrenci memnuniyetinin bir sonucu olarak; öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversite hakkında çevrelere olumlu tavsiyeler vermeleri, bir diğer ifade ile yüz yüze pazarlama üniversitelerin kurumsal itibarının güçlendirilmesi bakımından önem taşımaktadır. Öğrenci memnuniyeti yalnızca ihtiyaçların karşılanması anlamına gelmemektedir. İhtiyaçların yanında beklentilerin de karşılanması gerekmektedir. Öğrencilerin beklentilerinin sübjektif karakteristiği sebebiyle karşılanmalarının ötesinde iyi yönetilmeleri gerekmektedir. Bu sebeple, öğrenci memnuniyetini sağlamak oldukça güçtür. Yine de öğrenci memnuniyeti, yükseköğretim hizmetlerinin başında gelmektedir.

Öğrenci memnuniyeti, üniversiteler için kurumsal itibar ve rekabet üstünlüğü sağlama açısından gereklidir. Üniversitelerin temel işlevi, öğrencilerin eğitimlerini ve gelişimlerini başarılı bir şekilde sağlamaktır. Öte yandan vakıf üniversiteleri, rekabette üstünlük sağlamak amacıyla potansiyel öğrencilerin ilgisini çekmeye ve öğrenci sayılarını artırmaya odaklanma eğilimindedirler. Bu kurumların piyasalaştırılması öğrencilerin müşteri olarak görülmesine neden olabilmektedir. Aslında, öğrencilerin müşteri olarak etiketlenmesi ve ticari inanç olan “müşteri haklıdır” ifadesi, yükseköğretim paydaşları tarafından endişeyle karşılanmaktadır. Bu paydaşların birçoğuna göre, “müşteri her zaman haklıdır” veya “müşteri beklentilerini en üst seviyede karşılamak gerekir” düşünceleri öğrenciler için geçerli değildir. Çünkü yükseköğretim hizmeti öğrencilerin katılımı ve etkileşimi sonucunda meydana gelmektedir. Dolayısıyla öğrenciler, yükseköğretim hizmetinin meydana getirilmesinde yararlanıcı olmalarının yanında hizmet arz eden bir role de sahiptirler. Ayrıca yükseköğretim kurumları, öğrenim hizmetini meydana getiren paydaşlardan biri olmanın yanında bu hizmetin yararlanıcısı olma rolüne de sahiptirler. Sonuç olarak, yükseköğretim kurumları ve öğrenciler öğrenim hizmetini karşılıklı etkileşim yoluyla meydana getirmekte ve aynı şekilde yararlanmaktadırlar. Bu nedenle, öğrencilere öğrenme deneyiminin, bilgi edinmenin ve bilgiye anlam veren yapının önemli bir parçası olduklarını ifade etmek ve öğrencileri ticari anlamda müşteri kavramından ayırmak gerekmektedir. Bu bağlamda, öğrenci memnuniyetinin ve beklentilerinin karşılanması yükseköğretim kurumlarında öğrenci odaklı olmak kavramı ile anlam bulmaktadır. Öğrenci odaklı olmak ve öğrenci memnuniyetini sağlamak öğrenci motivasyonunu artırmanın yollarından biri olup, bu durum öğrencilerin üniversitelerine olan sadakatlerini olumlu yönde etkilemektedir.

Vakıf üniversitelerinin rekabet üstünlüğü, özetle öğrenci odaklılık olarak ifade edilebilen birçok faktörden oluşmaktadır. Bu faktörlerin öğrencilerin tercihinde etkili olmaları sebebiyle, teorik olarak, vakıf üniversitelerinin rekabet üstünlüğüne sahip olmaları beklenmektedir. Bu çalışmada vakıf üniversitelerine rekabet üstünlüğü sağlayan faktörlerin etkisinin ölçülmesi amaçlanmıştır.

Çalışmanın amacı doğrultusunda gerçekleştirilen nicel araştırma bölümü temel olarak iki parçadan oluşmaktadır. Bunlardan ilki, KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin üniversite tercihini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ankettir. İkincisi ise, 2013-2015 yıllarına ait ÖSYM Kılavuzlarındaki veriler ile gerçekleştirilen ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu programlarında yerleşen oranına etki eden faktörlerin incelendiği nicel araştırmadır.

Kız öğrencilerin ağırlıkta olduğu 132 öğrenci üzerinden gerçekleştirilen anket çalışması göstermiştir ki;

KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokuluna teknik ve meslek liselerinden gelen öğrenciler daha fazladır.

Ailesi Konya ve çevresindeki illerde ikamet eden öğrenciler, KTO Karatay üniversitesini daha fazla tercih etmektedirler.

Öğrencilerin üniversite tercihinde tanıtım faaliyetleri, akademik olanaklar, istihdam olanakları, üniversitenin bulunduğu şehir, kampüs olanakları, aile, öneriler ve burs olanakları oldukça önemli iken en çok önemi istihdam olanaklarına anlam yüklemişlerdir.

Tanıtım faaliyetleri, akademik olanaklar, istihdam olanakları, üniversitenin bulunduğu şehir, kampüs olanakları, aile, öneriler ve burs olanaklarının üniversite tercihindeki etkisi öğrencinin demografik özelliklerine göre değişmemektedir. Her özellik grubundan öğrenci için bu etkenler oldukça önemlidir. Yani öğrencilerin üniversite tercihi, cinsiyete, program adına, bölümün bursluluk oranına, aile aylık gelirine vb. gibi durumlardan etkilenmemektedir. Tanıtım faaliyetleri, akademik olanaklar, istihdam olanakları, üniversitenin bulunduğu şehir, kampüs olanakları, öneriler, aile ve burs olanakları öğrencinin genel tercihi üzerinde yüksek derecede ilişkili iken, en yüksek ilişki kampüs olanakları ile ilişkilidir.

2015/2016 eğitim öğretim yılı birinci yerleştirme sonuçları ÖSYM tarafından 23 Temmuz 2015 tarihinde tercihlerin yapılması üzerinden bir hafta geçtikten sonra açıklanmıştır. Tercih hakkına sahip olan ve tercih yapan aday sayılarında çok büyük değişiklikler görülmemekle birlikte, yerleşme oranlarındaki artışlar adayların daha gerçekçi tercihler yaptıklarını göstermektedir. 2015 yılı kontenjan doluluk oranı 2014 yılına göre %2,7 artarak, %95,3 olarak gerçekleşmiştir. Devlet üniversitelerinin lisans programlarında kontenjan doluluk oranı 2 puan artarak %99, ön lisans programlarında ise 2 puan artarak %97 olmuştur. Vakıf üniversitelerinin lisans programlarında kontenjan doluluk oranı 8 puan artarak %91, ön lisans programlarında ise 4 puan artarak %89 olmuştur. 2015 yılı birinci yerleştirme sonuçlarına göre toplam 33 üniversite tüm kontenjanlarını doldurmuştur. Bu üniversitelerden 16'sı Devlet, 17'si de Vakıf Üniversiteleridir. Yerleştirmelerde kontenjan ve burs politikalarının, yerleşme oranı ile ilişkisi bu çalışmanın ÖSYM verilere dayalı nicel çalışmasının konusunu oluşturmaktadır.

Bu çalışmada, yapılan ankete ilaveten, istihdam olanaklarının yüksek olduğu kabul edilen Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu programlarının taban puanlarının, öğrenim ücretlerinin ve bursluluk oranlarının ilgili bölümlerin kontenjanlarındaki doluluk oranını olumlu yönde etkileyip etkilemediği araştırılmıştır. Bu kapsamda ÖSYS Kılavuzlarından derlenen 2013-2015 yıllarına ait Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu programlarının **toplam kontenjanları, bursluluk kontenjanları, öğrenim ücretleri ve taban puanları ile bursluluk oranları ve yerleşen oranları** hesaplanarak öğrenim ücretinin, taban puanın ve bursluluğun yerleşen oranına etkisi, doğrusal regresyon analizi ile test edilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda, bursluluk oranının, yerleşen oranı üzerindeki etkisinin anlamlı olduğu bulunmuştur. Ancak, yapılan analiz neticesinde de anlaşılmıştır ki öğrenim ücretinin doluluk oranları üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır. Türkiye'deki tüm üniversitelerin araştırmanın yapıldığı 2013-2015 yılları arasında sağlık ön lisans programları öğrenim ücretleri maksimum 26.000, minimum 10.000 TL'dir. İstanbul'daki vakıf üniversitelerinde ilgili bölüm öğrenim ücretleri Anadolu'daki üniversitelerin öğrenim ücretlerine göre yüksek olmakla birlikte, bütün vakıf üniversitelerine bakıldığında, öğrenim ücretinin, doluluk oranı üzerindeki etkisinin

anlamsız olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu programlarının istihdam olanaklarının yüksek olması ve anket sonuçlarına göre öğrencilerin niversite tercihinde istihdam olanaklarının etkisinin yüksek olduğu göz önünde bulundurulduğunda, öğrenim ücretinin doluluk oranları üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmaması, teorik beklentiler ve anket çalışmasının nicel bulguları ile uyum göstermektedir.

Analiz neticesinde, kontenjan doluluk oranlarının artışındaki en önemli etkenin burslu kontenjan oranlarındaki artış olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuç, anket çalışmasının burs olanaklarının öğrencilerin genel tercihi ile yüksek derecede ilişkili olduğu yönündeki sonuçları ile birlikte değerlendirildiğinde, bursluluğun niversite tercihi bakımından belirleyici bir faktör olduğunu doğrulamaktadır. ÖSYM verileri ile yapılan doğrusal regresyon analiz bulgularından görüldüğü üzere, bursluluk oranının, yerleşen oranını tek açıklayıcı değişken olarak yüksek bir düzeyde açıklayabilmesi, niversitelerin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları bölümlerindeki doluluk oranlarını arttırabilmelerinin büyük ölçüde burslu kontenjanlarını oransal olarak arttırmalarına bağlı olduğu anlaşılmaktadır.

Ücretli ya da kısmi burslu kontenjanların dolmaması sebebiyle taban puanının oluşmaması neticesinde yürütülen analizde, taban puanlarının doluluk oranı üzerindeki etkisi yalnızca tam burslu kontenjanların taban puanı ile llmştir. Taban puanı oluşmamış bölümler için bu veriler kayıp veri olarak tanımlanmış ve regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan regresyon analizinde taban puanının yerleşen oranı üzerindeki etkisinin ihmal edilebilecek kadar az olduğu bulunmuştur. İleriki çalışmalarda, tek bir kesit veri seti olarak doğrusal regresyon analizine dâhil edilerek ücretli veya kısmi burslu kontenjanların taban puanlarının, yerleşme oranına etkisi araştırılmalıdır.

ÖNERİLER

Bu çalışmanın sonuçlarının, üniversitelerin yönetim kadrolarına karar destek bileşeni olarak yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Üniversite yönetimleri, doluluk oranlarına yönelik stratejik hedeflerine, bursluluk oranlarını artırma yolu ile ulaşma yöntemini izlemelidirler. Ayrıca, anket çalışmasının sonuçları da göz önünde bulundurulduğunda, üniversite yönetimleri, öğrencilerin tercihlerinde etkili olmak ve üniversitelerindeki programların tercih edilmesini sağlamak amacıyla, kampüs olanaklarını iyileştirmelidirler. Bununla birlikte, öğrencilerin en fazla önemseydiği konu başlığı olarak öne çıkan istihdam olanakları üniversitenin tanıtımında, halkla ilişkiler faaliyetlerinde ve pazarlama iletişimi araçlarında vurgulanması gereken bir diğer konudur.

Bu çerçevede, öğrenciler ve aileler, programların istihdam olanakları hakkında bilgilendirilmelidirler. Kampüs olanakları ve istihdam olanaklarına ek olarak, tanıtım faaliyetleri, akademik olanaklar, üniversitenin bulunduğu şehir, kampüs olanakları, mezunlar ve arkadaşların önerileri, ailelerin yönlendirme ve beklentileri, burs olanakları, öğrencilerin tercihleri üzerinde etkili olmaları sebebiyle, üniversite yönetimlerince göz önünde bulundurulmalıdır. Bu bağlamda, üniversitelerin tanıtım stratejilerinin geliştirilmesinde bu faktörler dikkate alınmalıdır.

KAYNAKÇA

Adams, Amelia (2009). "College Choice + Enrollment Management = Enrollment Choice", *College & University*, C. 84 No. 4, 2009

Akbay, Günel (1994). *Vakıf Üniversiteleri Kamu Üniversiteleri Entegrasyonu*, Ankara: Başbakanlık Basımevi

Akyüz, Yahya (2007). *Türk Eğitim Tarihi*, Ankara: Pegem Yayınları

Arıkan, İdil (2011). *Türk Anayasa Hukukunda Yükseköğretim*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Armağan, Volkan (2011). *Ankara'daki Vakıf Üniversitelerinde Uygulanan Halkla İlişkiler Çalışmalarının Değerlendirilmesi*, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Bingöl, Seçkiner Ezgi., Tahtalıoğlu, Havva (2017). *Türkiye'de Üniversitelerin Sosyal Medya Kullanımı: Gazi Üniversitesi Örneği*, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi

Göğkuş, Ayla (2011). Yükseköğretimde Stratejik İletişim Yönetiminin Vakıf Üniversiteleri Açısından Önemi: Atılım Üniversitesi Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, s.71

Başaran, İ. Ethem (2006). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*, Ankara: Ekinoks Yayınları

Battal, Ahmet (2008). Vakıf Üniversitelerinin İsmi Marka Niteliği, *Türkiye'nin 2023 Vizyonunda Üniversiteye Giriş Sistemi*, (Ed.) İsmail Bircan, Atılım Üniversitesi Yayınları, Ankara, ss.166-176

Biçer, Bekir (2013). Kuruluş Devrinde Nizâmiye Medreselerinin Müderrisleri, *Tarih Okulu Dergisi*, Yıl6, Sayı:16, 2013

Biçer, Bekir., Bayram, Mikail (2010). *Karatay Medresesi'nden Karatay Üniversitesine*. Konya Ticaret Odası (KTO) Karatay Üniversitesi Kültür Yayınları

Bilgin, Vedat (2009). *Türkiye’de Üniversite Sorunu ve Üniversite Çalışanları Üzerine Bir Araştırma*, Ankara: Türk Eğitim-Sen Yayını

Büyükdoğan, B., Öztürk, L., Gedik, H., & Afşar, B. (2016). Cooperative Game and Influence Strategy of Universities: Evidence From Turkey. *Ciencia e Tecnica Vitinicola*, 31(2), 120-132

Cevher, Ezgi (2013). *Vakıf Üniversitelerinde Uygulanabilecek Rekabet Stratejileri Üzerine Bir Araştırma*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta: Yayınlanmamış Doktora Tezi

Chapman David W. (1981). “A Model of Student College Choice”, *The Journal of Higher Education*, C. 52 No. 5,

Chenoweth Erica, Renee V. Galliher (2006). “Factors Influencing College Aspirations Of Rural West Virginia High School Students”, *Journal of Research in Rural Education*, 19 (12)

Coşar, M. (2016), Effect of University’s Web Pages To Students In Preference Period, *International Journal on New Trends in Education and Their Implications*, July 2016 Volume: 7 Issue: 3 Article: 05 ISSN 1309-6249.

Çeken, Nilüfer (2012). *Yükseköğretimde Eğitim Pazarlamasını Etkileyen Faktörler: Devlet ve Vakıf Üniversitelerine Yönelik Eğitim Pazarlaması Anket Uygulaması*, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Çetinsaya, Gökhan (2014). *Büyüme, Kalite, Uluslararasılaşma: Türkiye Yükseköğretimi İçin Bir Yol Haritası*, Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayını

Demirtaş, Mine (2012). *Vakıf Üniversitelerinin Tanıtım Faaliyetlerinin Öğrenci Tercihleri Üzerindeki Etkileri: İstanbul Aydın Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma*, 7(4)

Desjardin Stephen L., Dennis A. Ahlburg, Brian P. McCall (2006). “An Integrated Model of Application, Admission, Enrollment, and Financial Aid”, *Journal of Higher Education*, C. 77, No.3,

DesJardins Stephen L., Dennis A. Ahlburg, Brian. P. McCall (1999). “An Event History Model of Student Departure”, *Economics of Education Review*, No. 18

Doğramacı, İhsan (2007). *Türkiye’de ve Dünya’da Yüksek Öğretim Yönetimi*, Ankara: Meteksan Basım

Domino Stefanie v.d. (2006). “Higher Education Marketing Concerns: Factors Influence Students Choice of Colleges”, *The Business Review*, Cambridge, C.6 No.2,

Erçelebi H. (2008). Türkiyede Vakıf Üniversitelerinin Yeri ve Önemi, *Türkiye’nin 2023 Vizyonunda Üniversiteye Giriş Sistemi*, (Ed.) İsmail Bircan, Atılım Üniversitesi Yayınları, Ankara, ss.53-65

Erdoğan, İrfan (2006). *Karşılaştırmalı Eğitim: Çağdaş Eğitim Sistemleri*, İstanbul: Sistem Yayıncılık

Erguvan, İ. Deniz (2010). *Vakıf Üniversitelerinin Türkiye Yükseköğretim Sistemine Etkilerinin İncelenmesi*, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans

Fried Jochen, Anna Glass ve Bernd Baumgartl (2006). Summary of an extended comparative Analysis on European private Higher Education, *Higher Education in Europe*, Vol. 31, No: 1, April

Giritli, İsmet., Bilgen, Pertev ve Akgüner, Tayfun (2006). *İdare Hukuku*, İstanbul: Der Yayınları

Gökçekuş H. ve diğ, (2009). KKTC’deki Yükseköğretim Sistemi Maliyet Fayda ve İstihdam Açısından Karşılaştırmalı Bir Durum Analizi, *Türkiye’nin 2023 Vizyonunda Üniversiteye Giriş Sistemi*, (Ed.) İsmail Bircan, Atılım Üniversitesi Yayınları, Ankara, ss.53-65

Göküş, Mehmet (2011). *Kamu Hizmeti Kuram-Politika-Uygulama*, Konya: Çizgi Kitabevi

Görkemli, H. Nur (2000). *Üniversiteler ve Kent Ekonomisi*, Konya: Çizgi Kitabevi

Gözübüyük, Şeref ve Turgut Tan (2006). *İdare Hukuku*, Ankara: Turhan Kitabevi

Gülmez, Deniz (2016). *Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'deki Yükseköğretim Kurumlarının Örgüt Boyutları Bakımından Değerlendirilmesi*, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya: Yayınlanmamış Doktora Tezi

Gültekin, N., Çelik A. ve Nas Z., (2008). Üniversitelerin Kuruldukları Kente Katkıları, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(24), 264-269

Günay, Durmuş (2004). Üniversitenin Neliği, Akademik Özgürlük ve Üniversite Özerkliği, *First International Congress on University Education, Perspectives on University Education in the 21st Century*, May 27-29, Fatih Üniversitesi, İstanbul

Günay, Durmuş (2008). Vakıf Üniversitesi Statüsü ile Kalite Güvencesi ve Akreditasyon İlişkisi, *Türkiye'nin 2023 Vizyonunda Vakıf Üniversiteleri*, (Ed.) İsmail Bircan, Atılım Üniversitesi Yayınları, Ankara, ss.264-275

Gürüz, Kemal (2001). *Dünyada ve Türkiye'de Yükseköğretim (Tarihçe ve Bugünkü Sevk ve İdare Sistemleri)*, Ankara: ÖSYM Yayınları

Güven, İsmail (1998). Türkiye Selçuklularında Medreseler, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt:31, Sayı:1,

Halis, İsa (2003). Modern Toplumda Okul ve Sınıf, Ed: Ö. Üre, *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Mikro Yayınları

Hızlı, Mefail (2008). Osmanlı Medreselerinde Okutulan Dersler ve Eserler, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt:17, Sayı:1

Hopoğlu, S. (2012). *Vakıf Üniversiteleri ve TRBİ Bölgesinde Vakıf Üniversitelerinin Kurulabilirliği*, Malatya: Fırat Kalkınma Ajansı Planlama, Programlama ve Koordinasyon Birimi

Isherwood Geoffrey B. (1991). "College Choice: A Survey of English-Speaking High School Students in Quebec", *Canadian Journal of Education*, C.6, No.11

İhsanoğlu, Ekmeleddin (2002). Osmanlı Medrese Geleneğinin Doğuşu, *Belleten*, Cilt: LXVI, Sayı:247

Kara, Ömer (2009). *Yükseköğretimde Barınma Sorunu Türkiye’de Öğrenci Yurtları ve Dünyadan Örnekler*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya: Yüksek Lisans Tezi

Karakütük, Kasım (2002). *Öğretim Üyesi ve Bilim İnsanı Yetiştirme (Lisansüstü Öğretimin Planlanması)*, Ankara: Anı Yayıncılık

Kayadibi, Fahri (2003). Fatih Sultan Mehmet Döneminde Eğitim ve Bilim, *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı:8

Kılıç, Ramazan (1999). Türkiye’de Yükseköğretimin Kapsamı ve Tarihsel Gelişimi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 3, ss.289-310

Kısakürek, Mehmet A. (1976). *Üniversitelerimizde Yenileşme: Programlar ve Öğretim Açısından*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi

Manski C. F. & D.A. Wise (1983). *College Choice in America*, Cambridge: Harvard University Press

Marangoz Yavuzalp, Aslıhan; Arslan F. Müge (2015). *Üniversitelerin Pazarlanmasında Tutundurma Boyutu: Kavramsal Bir İrdeleme*. Toros Üniversitesi İktisadi, İdari, Sosyal Bilimler Fakültesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (4), 147-148.

Mialaret, Gaston (2005). *Eğitim Bilimlerinin Gelişimi*, Çev: H. Izgar ve M. Gürsel, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Özaydın, Abdulkerim (2007). Nizâmülmülk, *İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 33, Ankara: Türk Diyanet Vakfı

Özden, Ünal H. (2008). Veri Zarflama Analizi (VZA) ile Türkiye’deki Vakıf Üniversitelerinin Etkinliğinin Ölçülmesi, *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, Cilt:37, Sayı:2, ss.167-185

Raposo Mario, Helena Alves (2007). *A Model of University Choice: An Exploratory Approach*, MPRA Paper 5523, University Library of Munich, Germany

Roux Jean-Paul (2004). *Türklerin Tarihi*, Çev: Aykut Kazancıgil, İstanbul: Kabalacı Yayınevi

Sevük, Süha (1994). *Vakıf Üniversiteleri Kamu Üniversiteleri Entegrasyonu*, Ankara: Başbakanlık Basımevi

Söyler, İlhami (2008). Yükseköğretim Finansmanı, *Türkiye'nin 2023 Vizyonunda Üniversiteye Giriş Sistemi*, (Ed.) İsmail Bircan, Atılım Üniversitesi Yayınları, Ankara, ss.282-299

Söyler, İlhami ve Karataş Süleyman (2011). Türkiye'de Özel Yükseköğretim Kurumlarının Kuruluşu ve Finansmanı, *Maliye Dergisi*, Sayı 160, Ocak-Haziran, ss.57-71

Sütlaş, Nurhan (2010). *Eğitim Hizmetleri Pazarlaması: Türkiye'deki Üniversitelerin Pazarlama Stratejileri Konusunda Ampirik Bir Araştırma*, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul: Yayınlanmamış Doktora Tezi

Şakar, N., (2008). Vakıf Üniversiteleri Kurumsallaşmanın Neresinde? *Türkiye'nin 2023 Vizyonunda Üniversiteye Giriş Sistemi*, (Ed.) İsmail Bircan, Atılım Üniversitesi Yayınları, Ankara, ss.177-183

Şenkal, Soner (2007). *Ortaöğretim Kurumlarında Hizmet Üretiminin Maliyetlendirilmesi ve Bir Uygulama*, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Tanilli, Server (1994). *Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz?* İstanbul: Cem Yayınevi

Taşkın, Ünal (2008). Klâsik Dönem Osmanlı Eğitim Kurumları, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt:1, Sayı:3

Turhan, Esra (2008). "Türk Eğitim Sisteminin Yapısı ve İşleyişi", (Ed.) Coşkun Bayrak, *Türk Eğitim Tarihi, Sistemi ve Okul Yönetimi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını

Unan, Fahri (2008). Sahn-ı Seman, *İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 35, Ankara: Türk Diyanet Vakfı

Uysal, Enver (2004). Eğitime Felsefi Antropoloji Çerçevesinde Kavramsal Bir Yaklaşım, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: VIII, Sayı:2, ss.81-99

Ülke, M. Sait (2007). Türk Eğitim Sistemi ve Öğretmen Yetiştirme, (Ed.) Ereş, Figen, *Eğitim Bilimine Giriş*, Ankara: Maya Akademi

Ünal, M. Ali (2007). *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Isparta: Fakülte Kitabevi

Varış, Fatma (1972). *Türkiye’de Lisans-Üstü Eğitim*, Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayını

YÖK (2007). *Vakıf Üniversiteleri Raporu*, Ankara: Yüksek Öğretim Kurulu

YÖK (2016), *Stratejik Plan (2016-2020)*, Ankara: Yüksek Öğretim Kurulu

Elektronik Kaynaklar:

<http://www.sbilgi.com/vakif-universitesi-tercih-ederken-dikkat-edilmesi-gerekenler.html> ; Erişim Tarihi: 19.12.2017

<http://yok.gov.tr> ; Erişim Tarihi: 02.01.2018

<http://osym.gov.tr> ; Erişim Tarihi: 10.11.2017

Karatepe, İsmail Doğa (2007). Türkiye’de Üniversitelerin Yeniden Yapılandırılması, <http://sendika14.org/2007/09/turkiyede-universitelerin-yeniden-yapilandirilmesi-ismail-doga-karatepe/> ; Erişim Tarihi:10.01.2018

EK 1- ANKET FORMU

Değerli Katılımcılar;

Bu anketten elde edilecek bilgiler yüksek lisans tez çalışmasında kullanılacaktır. Bu bilgiler kişilerle ilgili olmadığından ve bilimsel amaçla kullanılacağından dolayı ankete isminizi yazmamanız rica olunur. Ankette sizden, bölümlerdeki her bir maddeyi okuyup, o maddede belirtilen durumla ilgili görüşlerinizi maddenin karşısındaki alana işaretlemeniz (x) istenmektedir. Araştırmanın amacına ulaşması, anket sorularını eksiksiz ve içtenlikle cevaplamanıza bağlı olacaktır. İlginiz, yardımlarınız ve zamanınızı ayırdığınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Cinsiyet:	1)Kadın 2) Erkek
Üniversite Adı:	
Mezun Olunan Lise:	
Bölüm Adı:	
Anne Meslek:	
Baba Meslek:	
Aile Gelir Durumu:	1)1300 TL -2000 TL arası 2) 2001 TL -3000 TL arası 3)3001 TL -4000 TL arası 4) 4001 TL-5000 TL arası 5) 5001 TL üzeri
Ailenin İkamet Ettiği Yer	Şehir:
Bursluluk Oranı:	1)%25 burslu 2) %50 burslu 3)%75 burslu 4) Tam burslu 5) Ücretli

Üniversite Tercihini Etkileyen Faktörler

1) Kesinlikle Katılmıyorum 2) Katılmıyorum 3) Kararsızım 4) Katılıyorum 5) Tamamen Katılıyorum

TANITIM FAALİYETLERİ					
Üniversite hakkında dergi, gazete veya internette okuduğum bilgiler tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversitenin web sayfasından edindiğim bilgiler tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversite Facebook ve Twitter sayfası tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversitenin YouTube reklamları tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Google arama motorunda üniversitenin adının yer alması tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Okul/dershanelerde üniversite personeli tarafından yapılan sunumlar tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversitenin alışveriş merkezlerindeki tercih stantları tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Eğitim ve tercih fuarları tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversitenin Billboard ve afişlerde yer alan reklamları tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversitenin tanıtım, katalog ve broşürleri tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
AKADEMİK OLANAKLAR					
Üniversitede verilen eğitimin kalitesi tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversitede görevli öğretim üyelerinin isimleri veya özgeçmişi tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5

Üniversitenin sınavlardaki başarısı tercihimde etkili olmuştur (KPSS vb.).	1	2	3	4	5
Üniversitenin toplumda algılanan akademik saygınlığı tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversitenin marka olarak ismi tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversitenin yurtdışındaki üniversitelerle öğrenci değişimi programlarının bulunması tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
İSTİHDAM OLANAKLARI					
Üniversitenin bulunduğu şehirde mezuniyet sonrası iş olanaklarının geniş olması tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversitenin öğrencilere okul içinde part-time iş olanakları sağlaması tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversitenin mezunlarına uluslararası geçerliliği olan diploma eki vermesi tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversitenin kariyer merkezi aracılığıyla mezunlarına iş bulmada yardımcı olması tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversitenin öğrencilere staj olanağı sağlaması tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversitenin mezunlarının iş bulma olanakları tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
ÜNİVERSİTENİN BULUNDUĞU ŞEHİR					
Üniversitenin bulunduğu şehrin huzurlu, ucuz ve güvenli olduğunu düşünmem tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversitenin ailemin ikametgahına yakınlığı tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversitenin bulunduğu şehrin ekonomik olarak ucuz yaşam koşullarına sahip olması tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversitenin bulunduğu şehirde ev kiralalarının ucuz olması tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5

Üniversitenin bulunduğu şehirde devlet yurdu olması tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Ailemin üniversitenin bulunduğu şehirde ikamet etmesi ya da üniversitenin bulunduğu kentte yanında kalabileceğim akrabamın olması tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversitenin bulunduğu şehirden ailemin ikametgâhına ulaşım olanakları tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
KAMPÜS OLANAKLARI					
Üniversite kampüsünün fiziksel olanakları (bina, kütüphane, kantin, laboratuvar vb.) tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversite kampüsünün sosyal olanakları (eğlence, spor vb.) tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversite kampüsünün güvenli olması tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversite kampüsünün şehir merkezine yakınlığı tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversite kampüsü içinde yurt, pansiyon vb. barınma olanaklarının bulunması tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
ÖNERİLER					
Ailemin tavsiye ve telkinleri tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Arkadaşlarımın tavsiyeleri tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Lise öğretmenlerimin telkin ve tavsiyeleri tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Rehber öğretmenlerimin telkin ve tavsiyeleri tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Mevcut ve mezun üniversite öğrencilerinin düşünceleri tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Sağlık alanında çalışan meslek sahiplerinin düşünceleri tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5

Seçtiğim mesleğin toplumda prestiji tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Kendi ilgi ve yeteneklerim tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
YGS ve LYS puanım için en uygun tercih olması tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
AİLE					
Ailemin sosyo-ekonomik durumu tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Ailemin beklentisi tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Ailemin yönlendirmesi tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
BURS OLANAKLARI					
İlk üç tercihe burs verilmesi tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Kesilmeyen burs olanağı tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Üniversiteye Giriş Yüksek Başarı Bursları tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Yüksek Burs İmkânı tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5
Öğrenim ücretinin uygunluğu tercihimde etkili olmuştur.	1	2	3	4	5

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Dilek FİDANCIOĞLU
Doğum Yeri ve tarihi : KONYA 24.03.1978

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler
Fakültesi İşletme
Yüksek Lisans Öğrenimi : KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İş Deneyimi

Stajlar :
Projeler :

Çalıştığı Kurumlar : **04/2010– Halen çalışıyorum.** KTO Karatay
Üniversitesi Konya – Öğrenci İşleri Koordinatörü
10/1997-05/2003 Işıklar Menkul Kıymetler
A.Ş.- Konya Şube- Yatırım Uzmanı-Dealer
05/2006-01/2007 Global Menkul Değerler
A.Ş. Konya Şube–Yatırım Uzmanı- Dealer
01/2007-04/2008 Finans Yatırım Menkul
Değerler A.Ş. Aziziye Şube- Yetkili
08/2008-08/2009 Fortis Bank Konya Büsan
Şube-Kobi Bankacılığı Yönetici Yardımcısı

İletişim

E-Posta Adresi : dilek.fidancioglu@karatay.edu.tr